

Migration och asylpolitik

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2006/07:58 Migration och asylpolitik och tre motioner som väckts med anledning av skrivelsen samt drygt hundra motionsyrkanden från den allmänna motions-tiden 2006 som rör asyl- och migrationsfrågor samt svenskt medborgarskap.

Regeringen redovisar i skrivelsen den svenska migrations- och asylpoli-tiken sedan juni 2005. Statistiska uppgifter avser perioden juni 2005–decem-ber 2006. I skrivelsen lämnas också en redovisning av harmoniseringsarbe-tet inom EU, det migrationspolitiska utvecklingssamarbetet, svenska insatser för vidarebosättning och övrigt internationellt samarbete inom migrations- och asylpolitiken.

I motionerna, som rör såväl nationella som internationella frågor, och då främst EG-rättsliga aspekter och EU-samarbetet, tas bl.a. upp frågor om skyddsbehov, anhöriginvandring, frågor om uppehållstillstånd, verkställig-het av beslut om avvisning, visumkrav och praxis vid besöksvisum, asyl-processen samt mottagande av asylsökande. Fem yrkanden rör frågor om svenskt medborgarskap.

Samtliga motioner avstyrks. Utskottet föreslår att riksdagen lägger reger-ingens skrivelse till handlingarna.

I betänkandet finns 49 reservationer (s, v och mp) och ett särskilt ytt-rande (v).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Ärendets beredning	10
Utskottets överväganden	11
Migrationspolitiken	11
Flyktingpolitiken	16
Samarbetet inom EU	22
Invandringspolitiken	26
Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut	36
Visering	39
Asylprocessen	43
Mottagande av asylsökande	48
Svenskt medborgarskap	58
Reservationer	62
1. Migrationspolitiken, punkt 1 (mp)	62
2. Flyktingrättsliga åtaganden, punkt 2 (v, mp)	62
3. FN-protokoll om könsrelaterad förföljelse, punkt 3 (mp)	63
4. HBT-personers asylskäl, punkt 4 (v, mp)	63
5. Kvinnors asylskäl, punkt 5 (mp)	64
6. Dublinärenden m.m., punkt 6 (v)	64
7. Dublinärenden m.m., punkt 6 (mp)	65
8. Skyddsbehov m.m., punkt 7 (v, mp)	65
9. Samarbetet inom EU, punkt 8 (v)	66
10. Transportörsansvar, punkt 9 (v, mp)	66
11. Anhöriginvandring, punkt 10 (v, mp)	67
12. Icke-diskriminering, punkt 11 (v, mp)	67
13. Övrig invandring, punkt 12 (s, v)	68
14. Övrig invandring, punkt 12 (mp)	68
15. Synnerligen ömmande omständigheter, punkt 13 (v)	69
16. Uppehållstillstånd efter viss tid, punkt 14 (v)	69
17. Uppehållstillstånd efter viss tid, punkt 14 (mp)	69
18. Uppehållstillstånd i andra fall, punkt 15 (v, mp)	70
19. Utnyttjande av papperslösa, punkt 16 (s, v)	70
20. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 17 (v, mp)	71
21. Tidsgräns för förvar, punkt 18 (v, mp)	71
22. Övrigt om förvar, punkt 19 (mp)	72
23. Visumplikt, punkt 21 (v, mp)	72
24. Besöksvisum, punkt 22 (v)	72
25. Visum för asylsökande, punkt 23 (v, mp)	73
26. Migrationsverket i asylprocessen, punkt 25 (mp)	73
27. Uppföljning av den nya processordningen, punkt 26 (s, v)	74
28. Migrationsverkets omvärldsbevakning, punkt 27 (s, v)	74
29. Utbildning om könsrelaterad förföljelse, punkt 28 (v, mp)	74
30. Utbildning om jämställdhet m.m., punkt 29 (s, v, mp)	75
31. Vissa övriga utbildningsfrågor m.m., punkt 30 (v, mp)	75

32. Asylprocessen i övrigt, punkt 32 (v)	76
33. Asylprocessen i övrigt, punkt 32 (mp)	76
34. Sekretess i migrationsdomstol, punkt 33 (mp)	77
35. Mottagande av asylsökande, punkt 34 (v)	77
36. Svenskundervisning, punkt 35 (v, mp)	78
37. Begravningskostnader, punkt 36 (s, v, mp)	78
38. Tillsyn m.m., punkt 37 (v)	78
39. Arbetstillstånd för asylsökande, punkt 38 (v, mp)	79
40. Samverkan med ideella organisationer m.m., punkt 39 (mp)	79
41. Hälsosamtal, punkt 40 (s, v)	80
42. Resurser för mottagandet, punkt 41 (s, v)	80
43. Resurser för mottagandet, punkt 41 (mp)	81
44. Ensamkommande barn, punkt 42 (s)	81
45. Ensamkommande barn, punkt 42 (v)	82
46. Ensamkommande barn, punkt 42 (mp)	82
47. Svenskt medborgarskap vid födelse i Sverige, punkt 43 (v)	83
48. Faderskapsutredning, punkt 44 (s)	83
49. Ansökningsavgift, punkt 46 (v, mp)	84
Särskilt yttrande	85
Resurser för mottagandet, punkt 41 (v)	85
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	86
Skrivelsen	86
Följdmotioner	86
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	87
<i>Bilaga 2</i>	
Offentlig utfrågning	98

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Migrationspolitiken**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:K265 yrkandena 4 och 5, 2006/07:Sf14 yrkandena 9 och 11 samt 2006/07:Sf223 yrkandena 12 och 16.

Reservation 1 (mp)

2. **Flyktingrättsliga åtaganden**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 10 och 2006/07:Sf223 yrkande 9.

Reservation 2 (v, mp)

3. **FN-protokoll om könsrelaterad förföljelse**

Riksdagen avslår motion 2006/07:U294 yrkande 28.

Reservation 3 (mp)

4. **HBT-personers asylskäl**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:K312 yrkandena 1 och 2, 2006/07:U294 yrkande 29 och 2006/07:Sf222 yrkande 22.

Reservation 4 (v, mp)

5. **Kvinnors asylskäl**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U264 yrkande 16, 2006/07:Sf14 yrkande 7 och 2006/07:So385 yrkande 4.

Reservation 5 (mp)

6. **Dublinärenden m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 13 och 2006/07:Sf223 yrkande 25.

Reservation 6 (v)

Reservation 7 (mp)

7. **Skyddsbehov m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 3, 2006/07:Sf223 yrkande 23 och 2006/07:Sf261.

Reservation 8 (v, mp)

8. **Samarbetet inom EU**

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf222 yrkandena 7, 8, 10–12 och 14–17.

Reservation 9 (v)

9. Transportörsansvar

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 3 och 2006/07:Sf222 yrkande 9.

Reservation 10 (v, mp)

10. Anhöriginvandring

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 4 i denna del, 2006/07:Sf222 yrkandena 18–20 och 2006/07:Sf223 yrkande 21.

Reservation 11 (v, mp)

11. Icke-diskriminering

Riksdagen avslår motion 2006/07:U294 yrkande 22.

Reservation 12 (v, mp)

12. Övrig invandring

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf14 yrkandena 2, 4 i denna del och 5 samt 2006/07:Sf15 yrkande 4.

Reservation 13 (s, v)

Reservation 14 (mp)

13. Synnerligen ömmande omständigheter

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf222 yrkande 23.

Reservation 15 (v)

14. Uppehållstillstånd efter viss tid

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 26, 2006/07:Sf223 yrkande 5, 2006/07:Sf245 yrkande 3 och 2006/07:Sf296 yrkande 4.

Reservation 16 (v)

Reservation 17 (mp)

15. Uppehållstillstånd i andra fall

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf223 yrkande 3.

Reservation 18 (v, mp)

16. Utnyttjande av papperslösa

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf204 och 2006/07:Sf228.

Reservation 19 (s, v)

17. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf214 yrkandena 1–3, 2006/07:Sf222 yrkande 25, 2006/07:Sf223 yrkande 8 och 2006/07:Sf245 yrkande 6.

Reservation 20 (v, mp)

18. Tidsgräns för förvar

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 31 och 2006/07:Sf223 yrkande 18.

Reservation 21 (v, mp)

19. Övrigt om förvar

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf223 yrkandena 19 och 20.

Reservation 22 (mp)

20. Utvisning på grund av brott

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf252.

21. Visumplikt

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf222 yrkande 27.

Reservation 23 (v, mp)

22. Besöksvisum

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf222 yrkande 28.

Reservation 24 (v)

23. Visum för asylsökande

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 30 och 2006/07:Sf223 yrkande 11.

Reservation 25 (v, mp)

24. Övrigt om visum

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf227.

25. Migrationsverket i asylprocessen

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf223 yrkandena 1 och 13, 2006/07:Sf232 yrkande 4, 2006/07:Sf245 yrkande 2, 2006/07:Sf270 och 2006/07:Sf296 yrkande 2.

Reservation 26 (mp)

26. Uppföljning av den nya processordningen

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf15 yrkande 5.

Reservation 27 (s, v)

27. Migrationsverkets omvärldsbevakning

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf251 yrkande 1.

Reservation 28 (s, v)

28. Utbildning om könsrelaterad förföljelse

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 21, 2006/07:Sf251 yrkande 4 och 2006/07:So463 yrkande 35.

Reservation 29 (v, mp)

29. Utbildning om jämställdhet m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 6, 2006/07:Sf223 yrkande 2, 2006/07:Sf251 yrkande 2 och 2006/07:Sf296 yrkande 3.

Reservation 30 (s, v, mp)

30. Vissa övriga utbildningsfrågor m.m.

Riksdagen avslår motion 2006/07:K348 yrkandena 8 och 9.

Reservation 31 (v, mp)

31. Utfärdande av ID-kort

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf305.

32. Asylprocessen i övrigt

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 24, 2006/07:Sf223 yrkandena 17 och 22, 2006/07:Sf251 yrkande 3 och 2006/07:So463 yrkande 36.

Reservation 32 (v)

Reservation 33 (mp)

33. Sekretess i migrationsdomstol

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf216 och 2006/07:Sf223 yrkande 7.

Reservation 34 (mp)

34. Mottagande av asylsökande

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:C276 yrkande 6, 2006/07:Sf232 yrkandena 1–3, 5, 6, 12–14 och 17, 2006/07:Sf251 yrkandena 5, 12 och 14 samt 2006/07:A270 yrkande 7.

Reservation 35 (v)

35. Svenskundervisning

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf245 yrkande 4 och 2006/07:A270 yrkande 3.

Reservation 36 (v, mp)

36. Begravningskostnader

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf304 yrkande 2.

Reservation 37 (s, v, mp)

37. Tillsyn m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf232 yrkandena 10 och 11 samt 2006/07:Sf251 yrkande 7.

Reservation 38 (v)

38. Arbetstillstånd för asylsökande

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf232 yrkande 15, 2006/07:Sf245 yrkande 7, 2006/07:Sf251 yrkande 6 och 2006/07:A270 yrkande 4.

Reservation 39 (v, mp)

39. Samverkan med ideella organisationer m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf232 yrkandena 8 och 9 samt 2006/07:Sf247.

Reservation 40 (mp)

40. Hälsosamtal

Riksdagen avslår motion 2006/07:So309 yrkande 3.

Reservation 41 (s, v)

41. Resurser för mottagandet

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf13, 2006/07:Sf14 yrkande 1 och 2006/07:Sf15 yrkandena 1–3.

Reservation 42 (s, v)

Reservation 43 (mp)

42. Ensamkommande barn

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 8, 2006/07:Sf251 yrkandena 28 och 29 samt 2006/07:Sf282.

Reservation 44 (s)

Reservation 45 (v)

Reservation 46 (mp)

43. Svenskt medborgarskap vid födelse i Sverige

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sf205 och 2006/07:Sf267 yrkande 1.

Reservation 47 (v)

44. Faderskapsutredning

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf267 yrkande 2.

Reservation 48 (s)

45. Språkkrav

Riksdagen avslår motion 2006/07:Sf250.

46. Ansökningsavgift

Riksdagen avslår motion 2006/07:A270 yrkande 54.

Reservation 49 (v, mp)

47. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2006/07:58 till handlingarna.

Stockholm den 24 april 2007

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Tomas Eneroth (s), Helena Rivière (m), Ronny Olander (s), Lars-Arne Staxäng (m), Solveig Zander (c), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Mats G Nilsson (m), Lars Gustafsson (kd), Mikael Cederbratt (m), Kalle Larsson (v), Fredrick Federley (c), Jasenko Omanovic (s), Fredrik Malm (fp), Bodil Ceballos (mp) och Helena Frisk (s).

Ärendets beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2006/07:58 Migration och asylpolitik jämte motioner som väckts med anledning av skrivelsen och motionsyrkanden om asyl- och migrationsfrågor samt svenskt medborgarskap som väckts under den allmänna motionstiden 2006.

En redovisning av motionerna finns i bilaga 1.

I anslutning till beredningen av dessa motionsyrkanden har utskottet tillsammans med justitieutskottet hållit en offentlig utfrågning om polisens verksamhet i utlänningsärenden. Utskrift från utfrågningen finns i bilaga 2.

Utskottet har också besökt Länsrätten i Stockholms län och därvid fått information om domstolens handläggning av utlänningsärenden.

Vidare har representanter från Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) besökt utskottet och informerat om frågor rörande HBT-flyktingars situation i den svenska asylprocessen.

Utskottets överväganden

Migrationspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. forskning, global utveckling samt svensk utlänningsrätts förhållande till internationella konventioner.

Jämför reservationerna 1 (mp) och 2 (v, mp).

Gällande ordning

Enligt riksdagens beslut hösten 1996 (prop. 1996/97:25, bet. 1996/97:SfU5, rskr. 1996/97:80) bör den svenska migrationspolitiken ses som en helhet som omfattar flykting-, invandrings- och återvändandepolitik och i sin tur ingår i utrikes-, säkerhets-, handels- och biståndspolitiken. En ändring av de migrationspolitiska målen godkändes av riksdagen hösten 2000 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:SfU2, rskr. 2000/01:69 och 70). Den nya målformuleringen innebar att harmoniseringen av flykting- och invandringspolitiken i EU betonades tydligare. Vidare förtydligades att hela kedjan från mottagande av asylsökande till återvändande eller integration i Sverige ska präglas av rättssäkerhet, humanitet och respekt för individens mänskliga rättigheter. Riksdagen beslutade den 1 december 2004 att målen för den svenska migrationspolitiken är att värna asylrätten i Sverige och internationellt, att upprätthålla en reglerad invandring samt att öka harmoniseringen av asyl- och migrationspolitiken i EU. I december 2006 fogades till de tidigare målen ett ytterligare mål – att införa ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring (prop. 2006/07:1 utg.omr. 8, bet. 2006/07:SfU2, rskr. 2006/07:33).

Med invandringspolitik avses de principer och regler som anger vilka utlänningar som ska få tillstånd att bosätta sig i Sverige. Invandringen till Sverige är sedan 1967 reglerad utom för nordiska medborgare samt för EU- och EES-medborgare.

Skrivelsen

I skrivelsen anges att migrationspolitiken nationellt har genomgått ett stort förändringsarbete. Den största reformen på länge inom migrationsområdet skedde den 31 mars 2006. Då trädde en ny utlänningslag i kraft, och prövningen i Utlänningsnämnden ersattes av en domstolsprövning. Reformen innebär att den asylsökande vid ett avslagsbeslut kan överklaga beslutet till domstol och där möta Migrationsverket i en domstolsförhandling. Möjligheterna att lägga fram sin sak muntligt har ökat.

I den nya utlänningslagen har de olika grunderna för uppehållstillstånd skiljts åt tydligare och skyddsgrunderna har fått en mer framträdande plats.

Vidare anges i skrivelsen att Sverige fäster stor vikt vid rätten för enskilda att klaga hos internationella övervakningsorgan. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen), FN:s kommitté mot tortyr och FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna är exempel på sådana organ som har behörighet att pröva enskilda klagomål mot en stat. De kan granska bl.a. om en verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut strider mot statens konventionsåtaganden.

När det gäller FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna anføres i skrivelsen att kommittén har granskat sammanlagt tretton klagomål mot Sverige, varav sju har prövats i sak. I ett fall har kommittén funnit att Sverige hade kränkt konventionen. För närvarande finns ett öppet ärende mot Sverige inför kommittén.

Den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) prövas av Europadomstolen. Sverige har hittills fällts av Europadomstolen i ett fall för kränkning i ett enskilt utlänningsärende. För närvarande handläggs vid domstolen elva mål med anknytning till svenska utlänningsärenden i vilka regeringen har ombetts att yttra sig. I skrivelsen påpekas att Sverige är folkrättsligt förpliktat att respektera de domar som meddelas av Europadomstolen.

Motionerna

Peter Eriksson m.fl. (mp) anför i motion Sf223 att det bör göras en fullständig översyn av utlänningslagstiftningen i syfte att få de materiella reglerna att överensstämma med internationella folkrättsliga åtaganden och humanitetens krav. Vidare bör den svenska forskningen kring migration utvecklas. Forskningsresultaten kan utgöra ett stöd bl.a. vid handläggningen av asylärenden. I yrkandena 12 och 16 begärs tillkännagivanden härom.

I motion K265 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkandena 4 och 5 begärs tillkännagivanden om att utlänningslagstiftningen bör omarbetas om det visar sig att den samt regeringsformen och Europakonventionen står i motsatsförhållande till varandra. I motionen anføres att de materiella skyddsreglerna i 2 kap. 12 § regeringsformen inte gäller fullt ut vid begränsningar i utlänningsars fri- och rättigheter. Motionärerna frågar sig om den nya utlänningslagen bygger på avsaknaden av dessa skyddsregler, och om den i så fall kan anses strida mot Europakonventionen. Visar det sig att den strider mot konventionen bör den enligt motionärerna snarast omarbetas.

I motion Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att s.k. diplomatiska garantier inte ska godtas i Sverige. Motionärerna anser att sådana garantier strider mot internationella flyktingrättsliga åtaganden som Sverige har.

I motion Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 9 ett tillkännagivande om att Sverige ska upphöra med att avvisa individer som hotas av tortyr. Motionärerna påtalar det oacceptabla faktum att Sverige i tolv fall ansetts ha brutit mot artikel 3 i FN-konventionen mot tortyr. I yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av systemet kring uttagning av kvotflyktingar. Motionärerna befarar att det görs godtyckliga bedömningar. I yrkande 11 påtalas vikten av att aktivt låta politiken för global utveckling genomsyra alla politikområden. Politiken för global utveckling är enligt motionärerna särskilt viktig inom migrationsområdet. Arbetet med fattigdomsbekämpning och med att bekämpa klimatpåverkan kan positivt påverka källor till migration i framtiden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att i dag lever mer än 200 miljoner människor i ett annat land än det de föddes i. Det är mer än dubbelt så många som år 1980. Som framgår av skrivelsen kan lägre resekostnader och ökad tillgång till information och kunskap påverka människors rörlighet. Av världens migranter fortsätter andelen flyktingar att minska. Nya migrationsmönster och ökad rörlighet berör och ställer världens länder inför nya möjligheter och utmaningar.

När det gäller yrkande om ökad forskning på migrationsområdet noterar utskottet att det vid högskolor och universitet i Sverige bedrivs forskning och studier kring migration. Vid Växjö universitet finns t.ex. Samarbetsrådet för migrationsforskning. Forskningen bedrivs ofta i form av enskilda projekt. Därutöver finns Centrum för forskning om internationell migration och etniska relationer (Ceifo) som grundades 1983 som ett tvärvetenskapligt forskningsinstitut inom samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet. Centrets övergripande uppgift är att bedriva forskning inom området internationell migration och etniska relationer. Forskningsområdet inbegriper bl.a. frivillig och ofrivillig migration, nationella gränser och statliga kontrollmekanismer och processer som leder till social uteslutning (rasism, diskriminering m.m.) i det mottagande landet.

Vidare finns Nationella temagruppen asyl & integration (NTG), ett projekt inom EU-programmet Equal som arbetar med att utifrån goda exempel, erfarenheter och resultat från utvecklingsprojekt inom främst Equal och Europeiska flyktingfonden samt bidrag från annan relevant forsknings- och utvecklingsverksamhet, förbättra system och policyer samt främja kunskaps- och opinionsbildning på bl.a. asyl- och flyktingområdet.

På internationell nivå kan konstateras att bl.a. migration och utvecklingsfrågor tagits upp i olika forum. Den av FN initierade Globala kommissionen om internationell migration (GCIM) lade i oktober 2005 fram sin rapport Migration i en värld av ömsesidigt beroende: Nya handlingslinjer. Denna rapport låg sedan till grund för FN:s dialog på hög nivå om migration och utveckling som hölls i september 2006.

Utskottet, som kan dela uppfattningen i motion Sf223 yrkande 16 om vikten av kunskaper på migrationsområdet, anser dock med det anförda att ett tillkännagivande om forskning inte behövs. Utskottet avstyrker motionen.

Riksdagen har tidigare avslagit yrkanden om utlänningslagens förhållande till Europakonventionen. I utskottets betänkande 2001/02:SfU8 anfördes att när det gäller Europakonventionen kan utskottet konstatera att den sedan 1995 utgör svensk lag. I 2 kap. 23 § regeringsformen föreskrivs att lag eller föreskrift inte får meddelas i strid med Sveriges åtaganden enligt konventionen. Vid ratificeringen av konventionen gjordes en genomgång av den svenska lagstiftningen i syfte att kontrollera att denna stod i överensstämmelse med konventionen. Sverige har därefter löpande anpassat sin lagstiftning till konventionens regler i samband med nya lagförslag eller till följd av avgöranden från bl.a. Europadomstolen.

Utskottet kan konstatera att den nya utlänningslagen och genomförandet av den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden förgicks av ett omfattande beredningsarbete. Reformen är den största på länge inom migrationsområdet, och den 31 mars 2006 ersattes prövningen i Utlänningsnämnden av en domstolsprövning. I den nya utlänningslagen har de materiella reglerna setts över bl.a. i syfte att förtydliga regelverket. Exempelvis har de olika grunderna för uppehållstillstånd skiljts åt tydligare, och skyddsgrunderna har getts en mer framträdande plats. Hela reformen ska även följas upp och utvärderas, och det saknas enligt utskottets mening skäl för riksdagen att nu initiera en översyn av regelverket.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf223 yrkande 12 samt K265 yrkandena 4 och 5.

FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna fann den 6 november 2006 att Sverige genom avvisningen av en egyptisk medborgare i december 2001 kränkt bl.a. tortyrförbudet på grund av att de erhållna diplomatiska garantierna inte var tillräckliga för att eliminera risken för tortyr.

Den specielle rapportör i tortyrfrågor som tillsatts av FN:s kommission för mänskliga rättigheter har i en rapport utvecklat frågan om respekt för tortyrförbudet i kampen mot terrorism, särskilt principen om non-refoulement och synen på diplomatiska försäkringar. I en interimrapport (A/59/324), som lämnades till FN:s generalförsamling i augusti 2004, förklarade han att han inte ansåg att garantier som ett förhandsvillkor för överlämnande av en person helt och hållet skulle uteslutas men framhöll att han mött ett antal fall där det fanns starka indikationer på att diplomatiska försäkringar inte respekterats. Enligt rapportören borde i de fall där definitionen av systematisk användning av tortyr är tillämplig diplomatiska garantier inte tillgripas. Efter att ha uttalat sin tveksamhet till användningen av diplomatiska försäkringar medgav han att det fanns situationer och fall där sådan användning inte skulle uteslutas a priori och hänvisade till sin tidigare framförda åsikt att sådana försäkringar måste innehålla en

entydig garanti att den överlämnade personen inte skulle komma att utsättas för tortyr eller annan form av illabehandling och att ett system för övervakning av behandlingen har satts på plats.

Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter har, i en rapport 2004, framhållit att ett väsentligt kriterium vid en bedömning av tillförlitligheten av diplomatiska garantier måste vara att den mottagande staten inte praktiserar eller överser med tortyr eller illabehandling.

Utskottet kan konstatera att de garantier som lämnades i samband med avvisningen i december 2001 inte har ansetts tillräckliga. Utskottet noterar också att Justitiekanslern för närvarande handlägger ett ärende om skadeståndsanspråk mot staten.

Enligt utskottets uppfattning bör dock mot bakgrund av det anförda inte något tillkännagivande om ett absolut förbud mot s.k. diplomatiska garantier göras. Utskottet avstyrker motion Sf223 yrkande 9.

FN:s kommitté mot tortyr har behörighet att pröva enskilda klagomål mot en stat, om staten i fråga har accepterat den individuella klagorätten. Sverige har accepterat denna rätt, och utskottet utgår från att Sverige i de fall klagomål framställs fäster största vikt härvid. Hittills har kommittén behandlat totalt 63 klagomål mot Sverige. Kommittén har i tolv fall bedömt att ett återsändande av den klagande efter ett beslut om avvisning eller utvisning skulle innebära ett brott mot artikel 3 i FN-konventionen mot tortyr.

Enligt 12 kap. 1 § utlänningslagen får en avvisning eller utvisning aldrig verkställas om det finns skäligen anledning att tro att utlänningspersonen riskerar dödsstraff, kroppsstraff eller tortyr eller att utsättas för annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Verkställighet får inte heller ske till ett land där utlänningspersonen inte är skyddad mot att sändas vidare till ett land där han eller hon riskerar dödsstraff m.m.

Utskottet utgår från att svenska myndigheter och domstolar följer gällande lagar och att regeringen även fortsättningsvis noggrant granskar de fall där kritik har uttalats mot Sverige. Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf14 yrkande 9.

Sverige erbjuder flyktingar och andra skyddsbehövande som inte har tillgång till någon annan långsiktig lösning skydd genom vidarebosättning i Sverige. I första hand erbjuds vidarebosättning till personer som UNHCR har rekommenderat för överföring. Kvotflyktingarna tas ut antingen genom s.k. delegationsuttagnings eller genom dossieruttagnings. Delegationsuttagnings innebär att flyktingarna tas ut i det land där de befinner sig efter att ha intervjuats på plats av utsända personer från Migrationsverket. Vid dossieruttagnings skickar UNHCR sin utredning till Migrationsverket som fattar beslut på detta underlag. I skrivelsen anges att i 2005 års regleringsbrev till Migrationsverket har regeringen tydligare understrukt att utgångspunkten för vidarebosättning i Sverige ska vara individuella skyddsbehov, men också öppnat för en mer strategisk användning av kvoten för insatser som bidrar till en lösning av utdragna flyktingsituationer.

Utskottet utgår från att UNHCR och Migrationsverket vid uttagningarna gör relevanta bedömningar grundade på skyddsbehov. Utskottet avstyrker motion Sf14 yrkande 10.

Den oberoende globala kommissionen om internationell migration, som Sverige, Schweiz, Brasilien, Filippinerna och Marocko initierade, lämnade sin slutrapport i oktober 2005. Rapporten tar upp frågor som fattigdomsminskning, mänskliga rättigheter, sysselsättning, anständiga arbetsvillkor och jämställdhet.

Utskottet noterar vidare vad som anges i skrivelsen om att kopplingen mellan internationell migration och utveckling står högt på dagordningen inom EU och internationellt. Ett fördjupat regionalt och internationellt samarbete samt ett flertal internationella initiativ och möten har ägt rum på detta område. Den tidigare nämnda högnivådialogen om migration och utveckling som ägde rum i FN:s generalförsamling den 14–15 september 2006 betonade vikten av en ökad samstämmighet för att maximera migrationens positiva effekter på utveckling. Ett globalt forum för stater om migration kommer att skapas för att föra den globala diskussionen vidare på detta ämnesområde.

I skrivelsen anges vidare att sambanden mellan migration och utveckling behöver analyseras mera ingående. Likaså behöver förmågan förbättras när det gäller att förutse och förebygga flyktingströmmar som följer av t.ex. konflikter.

Utskottet kan dela uppfattningen i motion Sf14 yrkande 11 om global utveckling och vill också peka på den helhetssyn som gäller för den svenska migrationspolitiken där förutom flykting- och invandringpolitiken, bl.a. utrikes-, handels- och biståndspolitikerna omfattas. Med det anförda får motionen anses i huvudsak tillgodosedd och avstyrks.

Flyktingpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. skyddsbehov vid förföljelse på grund av kön och Dublinärenden.

Jämför reservationerna 3 (mp), 4 (v, mp), 5 (mp), 6 (v), 7 (mp) och 8 (v, mp).

Gällande ordning

FN-konventionen från 1951 angående flyktingars rättsliga ställning, Genèvekonventionen, kompletterades år 1967 med det s.k. New York-protokollet. Protokollet innebär att staterna förbinder sig att tillämpa konventionen utan begränsning till händelser som inträffat före den 1 januari 1951 och som regel utan geografisk begränsning till händelser som inträffat i Europa.

Genèvekonventionen innehåller bl.a. en definition av vem som ska anses som flykting och föreskriver förbud mot avvisning eller utvisning av personer till ett land där de riskerar förföljelse eller till ett land där de inte åtnjuter trygghet gentemot att bli sända till ett land där de riskerar förföljelse.

I konventionen definieras en flykting som en person som ”i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning befinner sig utanför sitt hemland och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av hemlandets skydd”.

I Genèvekonventionens artikel 33 anges att en flykting inte får avvisas eller utvisas till ett land där hans eller hennes liv eller frihet hotas på grund av hans ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning.

Flyktingar och övriga skyddsbehövande har enligt utlänningslagen en principiell rätt att få uppehållstillstånd i Sverige. Definitionen av vem som är flykting har samma lydelse som i Genèvekonventionen, dock med uttryckligt angivande att denna rätt gäller oberoende av om förföljelsen utgår från landets myndigheter eller, om dessa inte kan antas bereda skydd mot förföljelse, från enskilda. Genom den nya utlänningslagen (2005:716, UtlL), som trädde i kraft den 31 mars 2006, kom flyktingbegreppet att vidgas till att även omfatta människor som förföljs på grund av kön eller sexuell läggning. Vidare kan personer som, utan att vara individuellt förföljda, behöver skydd på grund av en inre eller yttre väpnad konflikt eller andra svåra motsättningar i hemlandet ges uppehållstillstånd som övriga skyddsbehövande. Som flykting och som skyddsbehövande i övrigt anses även en person som är statslös och som av de uppräknade skälen befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare haft sin vanliga vistelseort, under förutsättning att personen inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit.

Av 5 kap. 1 § andra stycket 4 UtlL framgår att flyktingar och skyddsbehövande i övrigt som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd. Upphållstillstånd får dock vägras en asylsökande som före ankomsten till Sverige har uppehållit sig i ett annat land än hemlandet och där är skyddad mot förföljelse och mot att sändas till hemlandet eller ett annat land där han eller hon inte har motsvarande skydd.

Rådets förordning (EG) nr 343/2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i någon medlemsstat, Dublinförordningen, trädde i kraft den 17 mars 2003 och tillämpas fr.o.m. den 1 september 2003. Förordningen bygger till stor del på samma principer som den tidigare s.k. Dublinkonventionen. Ansvaret för prövning av en asylansökan (en ansökan om internationellt skydd i enlighet med Genèvekonventionen) åligger den medlemsstat som har tagit störst del i den asylsökandes inresa (genom att utfärda visering eller uppehållstillstånd) med undantag av regler om familjeåterförening. Varje medlemsstat

får pröva en asylansökan som lämnats in av en tredjelandsmedborgare även om det inte föreligger någon skyldighet enligt förordningen. Vidare får varje medlemsstat, även om den inte är ansvarig enligt förordningen, sammanföra familjemedlemmar och andra släktingar i beroendeställning av humanitära skäl. I förordningen anges att medlemsstaterna bl.a. beaktar principen om non-refoulement.

Skrivelsen

I skrivelsen anges att mer än 200 miljoner människor i dag lever i ett annat land än det de föddes i. Det är mer än dubbelt så många som år 1980. Enligt rapporter från FN:s flyktingkommissarie fanns det år 2005 8,4 miljoner flyktingar i världen, den lägsta siffran sedan år 1980.

Migrations- och asylpolitiken måste präglas av en helhetssyn där de vägledande principerna är att Sverige ska vara ett öppet samhälle samt vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck.

Nationellt har migrationspolitiken genomgått ett stort förändringsarbete. I skrivelsen anges att i den nya utlänningslagen som trädde i kraft den 31 mars 2006 har de olika grunderna för uppehållstillstånd skiljts åt tydligare och skyddsgrunderna har fått en mer framträdande plats.

Av skrivelsen framgår att år 2005 ansökte 17 530 personer om asyl i Sverige. I fjol steg antalet asylsökande till 24 300. Prognosen för år 2007 är att 40 000 personer kommer att söka asyl i Sverige.

När det gäller flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning anges i skrivelsen att samtidigt som den nya utlänningslagen trädde i kraft den 31 mars 2006 ändrades också lagens flyktingbestämelse. Förändringen innebär att personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning ska få skydd som flyktingar, i stället för som tidigare skyddsbehövande i övrigt. I propositionen konstateras att bedömningen av asylskäl förknippade med könstillhörighet eller sexuell läggning förutsätter noggranna utredningar och goda kunskaper. Vidare angavs att ansvariga myndigheter bör tillse att handläggare och beslutsfattare får nödvändig och relevant utbildning rörande de särskilda problemområden som är förknippade med förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Motionerna

Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) begär i motion U294 yrkande 28 ett tillkännagivande om att Sverige i internationella forum bör verka för ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen i syfte att ge flyktingstatus även åt personer som förföljs på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning.

I ett antal motioner begärs tillkännagivanden om uppehållstillstånd vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

I motion Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 22 krävs en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

I motion K312 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 anges att beslut har tagits om att avvisa eller utvisa homosexuella personer till t.ex. Iran, trots ändringar i utlänningslagen. Motionärerna anser att utlänningslagen måste tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner och att Sverige ska ta sitt ansvar och ge flyktingstatus åt de HBT-personer som flyr hit. I yrkande 2 begärs förslag till lagstiftning som innebär att könsidentitet ska omfattas av flyktingbegreppet. I motionen anförs att det är bra att flyktingbegreppet utvidgats till att inkludera kön och sexuell läggning men att det inte är tillräckligt eftersom transpersoner lämnas utanför.

Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) anger i motion U294 yrkande 29 att det är glädjande att utlänningslagen ändrats så att förföljelse av HBT-personer ska bedömas enligt Genèvekonventionens flyktingdefinition. Enligt motionärerna riskerar emellertid ändringen att bli verkningslös om den inte kombineras med en förändrad rättspraxis och en förbättrad bevakning av HBT-personers utsatthet för förföljelse i olika länder. I dag är kunskapsunderlaget om de asylsökandes hemländer, t.ex. Iran, undermåligt.

Rosita Runegrund och Désirée Pethrus Engström (kd) påtalar i motion U264 yrkande 16 behovet av ett stärkt skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön. Motionärerna anser att lagstiftning och praxis måste innebära ett reellt skydd för den som söker asyl på denna grund. Vidare bör EU erkänna kvinnlig könsstympning som ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. I motion So385 yrkande 4 anför samma motionärer att kunskapen och medvetenheten om kvinnors asylskäl måste förbättras. I alla asylärenden måste faran för hedersmord beaktas och konkreta riktlinjer för handläggningen införas. Kvinnors asylskäl kan vara sociala och kulturella. Motionärerna anser att kvinnor som i sina hemländer utsatts för genusrelaterad förföljelse ska kunna få skydd i Sverige.

I motion Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 7 ett tillkännagivande om att kvinnlig omskärelse bör inkluderas i utlänningslagens skyddsgrunder. Hotet att som kvinna genomgå en stympning av sitt könsorgan måste betraktas som grund för asyl.

I motion Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkande 13 ett tillkännagivande om att regeringen bör ta ett initiativ till en översyn av Dublinförordningen. Motionärerna anser att den s.k. första asyllandsprincipen inte ska gälla utan att den asylsökandes eget val av asylland ska vara styrande.

Peter Eriksson m.fl. (mp) begär i motion Sf223 yrkande 25 ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda och återkomma med förslag till lösningar på hur Sverige ska kunna pröva alla s.k. Dublinärenden. Sverige bör inte vara skyldigt att enligt Dublinförordningen överlämna ett ärende till första asylland.

I motion Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att svenska myndigheters respekt för asylrätten och Genèvekonventionen måste stärkas. Motionärerna anser att det inte finns någon koppling mellan fattigdom i ursprungsländer och migrationstryck på Sverige. Nästan alla av dem som söker asyl kommer från länder där det pågår krig, väpnad konflikt eller grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Fler av de asylsökande borde därför enligt motionärerna ges flyktingstatus.

Peter Eriksson m.fl. (mp) anför i motion Sf223 att för den som behöver skydd måste en mer restriktiv användning av tillfälliga uppehållstillstånd komma till stånd. Hänsyn ska tas endast till den vid beslutet rådande situationen i hemlandet. Migrationsverket ska inte i bedömningen ta med att situationen kan komma att förbättras. I yrkande 23 begärs ett tillkännagivande om detta.

Annelie Enochson (kd) begär i motion Sf261 ett tillkännagivande om att flyktingar som konverterat från islam till kristendom ska få skydd i Sverige. Motionären anger att det är ytterst farligt för konvertiter att tvingas återvända till hemlandet, varför de bör ges asyl på grund av förföljelse med stöd av Genèvekonventionen.

Utskottets ställningstagande

I samband med att utskottet behandlade proposition 2005/06:6 Flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning avstyrktes ett yrkande om att Sverige internationellt bör verka för att få till stånd ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen för att ge flyktingstatus även åt personer som förföljs på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning (bet. 2005/06:SfU4). Utskottet anförde att det av propositionen framgår att allt fler länder numera anser att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan ligga till grund för flyktingskap. I dessa länder har bl.a. kvinnor och homosexuella erkänts som flyktingar med motiveringen att förföljelsen har sin grund i sökandens tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Enligt propositionen överensstämmer en sådan tolkning av flyktingdefinitionen med den tolkning som rekommenderas av UNHCR.

Utskottet utgår från att regeringen överväger om initiativ bör tas för att få till stånd ett sådant tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen som efterlyses i motionen och avstyrker därmed motion U294 yrkande 28.

I betänkandet angav utskottet även att med begreppet kön avses såväl biologiskt som socialt kön. Även transsexualism anses vara en fråga om könstillhörighet. Utskottet välkomnade det ställningstagande som gjordes i propositionen att också övriga transpersoner kan omfattas av begreppet kön i flyktingbestämmelsens mening och att således samtliga transpersoner kan omfattas av begreppet kön. Vidare anförde utskottet att liksom för övriga asylsökande krävs när det gäller samhällsgruppsrekvisitet att förföljelsen har sin grund i just personens kön eller förhållningssätt till könsidentiteten. Transpersoner kommer därmed att få samma skydd enligt flyktingparagrafen som andra personer får som utsätts för förföljelse på

grund av kön eller sexuell läggning. Utskottet konstaterade därutöver att också s.k. könsspecifik förföljelse omfattades av förslaget och att bl.a. könsstymning är ett tydligt exempel på könsspecifik förföljelse riktad mot kvinnor och detsamma gäller tvångssteriliseringar och aborter som utförs under tvång liksom våldtäkt.

Utskottet utgår från att de nya reglerna tillämpas i asylärendena och att det med den nya processordningen med överprövning i migrationsdomstol kommer att utbildas en praxis utifrån lagstiftarens intentioner.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf14 yrkande 7, K312 yrkande 2, U264 yrkande 16, U294 yrkande 29 och So385 yrkande 4. Även motion K312 yrkande 2, som med det anförda får anses i huvudsak tillgodosedd, avstyrks.

De nya bestämmelserna om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning har varit i kraft endast ett år. Enligt utskottets mening behövs ytterligare tid för att praxis ska kunna utvecklas, varför något tillkännagivande om en snar utvärdering inte kan anses påkallat. Utskottet förutsätter att regeringen följer praxisutvecklingen. Utskottet avstyrker därmed motion Sf222 yrkande 22.

Sverige liksom övriga medlemsstater i EU är bundna av folkrättsliga förpliktelser inom såväl internationell flyktingrätt som mänskliga rättigheter i övrigt. Detta innebär att flyktingrättens olika delar, t.ex. att en asylsökande inte får avvisas eller utvisas till ett land där sökandens liv eller frihet hotas på grund av hans eller hennes ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning, alltid ska tillämpas. Detta gäller givetvis även i förhållande till Dublinförordningen. Förordningen, som bygger på principen om första asylland, syftar till att bl.a. garantera de asylsökande tillgång i praktiken till ett förfarande för att avgöra flyktingstatus men också att förebygga missbruk av asylförfarandet. Av förordningen framgår att medlemsstaterna i varje enskilt fall ska göra en individuell bedömning av om det föreligger omständigheter som gör att en asylsökande ska prövas av ett annat land än det som huvudregeln anger.

Utskottet har tidigare, vid behandlingen av motioner om bl.a. skyddsbehov och Dublinförordningen, pekat på att det i Dublinförordningen anges att en medlemsstat dels alltid får pröva en asylansökan som lämnats in av en tredjelandsmedborgare, dels får sammanföra familjemedlemmar och andra släktingar i beroendeställning av humanitära skäl. Utskottet anförde också att man genom förordningen har skapat en, i förhållande till Dublinkonventionen, effektivare och snabbare procedur där bl.a. barns ställning stärks, liksom rätten för familjemedlemmar att få sina asylansökningar prövade av en och samma medlemsstat (bet. 2005/06:SfU10). Utskottet vidhåller denna inställning.

Den 14 februari 2007 har statsrådet Tobias Billström som svar på en fråga om undantag från Dublinförordningen anförde bl.a. att förordningen har ett stort värde och att första asyllandsprincipen ska upprätthållas. Kommissionen har initierat en översyn av Dublinförordningen och en utvärder-

ing förväntas presenteras under våren. Statsrådet framhöll att Migrationsverket redan i dag har ett betydande utrymme att låta asylprövningen ske i Sverige. Han angav vidare att vad som avgör om en asylsökande ska få stanna som flykting eller skyddsbehövande är om han eller hon i realiteten riskerar förföljelse m.m. mot bakgrund av de individuella omständigheterna i det enskilda fallet.

När det gäller frågan om möjligheten för en person att välja vilket land han eller hon vill söka skydd i kan utskottet konstatera att principen om första asylland fortsatt bör gälla som utgångspunkt för prövningen av en asylansökan.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf222 yrkandena 3 och 13 samt Sf223 yrkande 25.

Vad gäller motionsyrkande om avvísningar eller utvisningar till vissa länder förutsätter utskottet att en bedömning av skyddsbehovet alltid sker individuellt vid prövningen av uppehållstillståndsfrågor, varvid omständigheterna i det enskilda fallet och situationen i hemlandet beaktas. Motion Sf261 avstyrks med det anförda.

Beträffande yrkande om en restriktiv användning av tidsbegränsade uppehållstillstånd kan utskottet konstatera att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt utlänningslagen får ges bl.a. vid verkställighetshinder som inte är bestående. I proposition 2004/05:170 om en ny instans- och processordning anfördes att om det råder ett tillfälligt verkställighetshinder bör valet mellan att ge ett tillfälligt uppehållstillstånd eller att medge anstånd med verkställigheten ske utifrån verkställighetshindret i det enskilda fallet. Vidare anfördes att om verkställighetshindret bedöms vara bestående under så lång tid att utlänningen kan bedömas få en särskild anknytning till Sverige, får ett permanent uppehållstillstånd beviljas enligt bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Utskottet utgår från att beslut om uppehållstillstånd fattas utifrån gällande lagstiftning. Motion Sf223 yrkande 23 avstyrks.

Samarbetet inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om transportörsansvar och samarbetet i övrigt kring migrationsfrågor inom EU.

Jämför reservationerna 9 (v) och 10 (v, mp).

Gällande ordning

Genom Amsterdamfördraget, som trädde i kraft den 1 maj 1999, ingår bl.a. frågor om asyl, invandring och vissa frågor om fri rörlighet för personer i förstapelarsamarbetet. Också frågan om fördelning mellan EU-län-

derna i samband med mottagandet av flyktingar i en massflyktssituation kom genom Amsterdamfördraget att omfattas av EG-fördraget. För att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa anges i EG-fördraget att åtgärder ska fastställas beträffande t.ex. miniminormer för mottagande av asylsökande och förfaranden för att bevilja eller återkalla flyktingstatus.

I och med Amsterdamfördraget blev Schengensamarbetet, som kom till som en separat överenskommelse utanför det dåvarande EG-samarbetet för att skynda på samarbetet kring fri rörlighet för personer, en del av EU:s gemensamma regelverk. Schengenregelverket omfattar de länder som var medlemmar före den 1 maj 2004, med undantag av Storbritannien och Irland. Norge och Island deltar i samarbetet genom ett specialavtal. Danmark, som har reserverat sig mot att Schengenavtalet flyttas över till den första pelaren, kan inom sex månader besluta om man ska genomföra de beslut som fattats av Schengenländerna i sin nationella lagstiftning. De nya medlemsstaterna från den 1 maj 2004 omfattas inte omedelbart av Schengenreglerna. Beslut kommer att fattas separat om dessa länders deltagande. Detsamma gäller för Bulgarien och Rumänien som, sedan den 1 januari 2007, är medlemmar i EU.

I april 2004 avslutades i enlighet med Amsterdamfördraget det första steget för att uppnå en gemensam europeisk migrations- och asylopolitik, och EU:s medlemsstater har därmed enats om miniminivåer på en rad områden, bl.a. asylprocedurer, skyddsgrunder, mottagandet av asylsökande och regler för anhöriginvandring.

Regeringskonferensen om ett nytt konstitutionellt fördrag avslutades i Bryssel den 18 juni 2004. Det nya fördraget innebär bl.a. en övergång till beslut med kvalificerad majoritet och medbeslutande för Europaparlamentet inom asyl- och migrationsområdet. Medlemsstaterna behåller emellertid sin vetorätt när det gäller att bestämma hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa i landet för att söka arbete. Unionen ska fastställa en gemensam politik avseende asyl, alternativt skydd och tillfälligt skydd i enlighet med internationell flyktingrätt, och en gemensam invandringspolitik som innebär en effektiv förvaltning av migrationsströmmar och en rättvis behandling av tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i medlemsstaterna. Fördraget undertecknades i Rom den 29 oktober 2004 och skulle träda i kraft den 1 november 2006, förutsatt att samtliga medlemsstater då ratificerat fördraget.

Europeiska rådet har i juni 2005 utlyst en reflektionsperiod, under vilken en bred debatt om unionens framtid skulle föras i samtliga medlemsstater. Under 2006 har Finland, Bulgarien och Rumänien godkänt det konstitutionella fördraget. Därmed har totalt 16 medlemsstater godkänt fördraget.

I november 2004 antogs Haagprogrammet, ett flerårigt arbetsprogram för att gå vidare mot en gemensam lagstiftning på asyl- och migrationsområdet. I programmet ges den externa dimensionen av asyl och migration en framskjuten position. EU:s politik bör inriktas på att i en anda av delat

ansvar bistå tredjeländer i att förbättra sin kapacitet att hantera migration och skydd av flyktingar genom långsiktiga lösningar. Kommissionen uppmanas att utarbeta regionala EU-skyddsprogram i partnerskap med tredjeländer och i nära samråd med UNHCR. Programmen ska även innehålla ett frivilligt EU-gemensamt program för vidarebosättning.

Skrivelsen

I skrivelsen anges att förutom det internationella arbetet med asyl- och migrationsfrågor krävs ett ökat samarbete regionalt, inom EU.

Under år 2005 ansökte 240 000 människor om asyl i någon av EU:s då 25 medlemsstater. Sverige verkar för en human och solidarisk europeisk flyktingpolitik. De asylsökande som kommer till EU ska få en rättssäker prövning av sitt asylärende och ett bra mottagande, oavsett vilket EU-land de kommer till. Ansvaret för asylsökande ska delas mellan alla medlemsstater. En harmoniserad asyl- och migrationspolitik i EU kommer att öka Europas kapacitet att ge skydd åt dem som behöver det och undvika kraftiga variationer i inströmningen till enskilda länder som kan hota asylsystemets långsiktiga hållbarhet.

Vidare anges i skrivelsen att år 2004 avslutades i enlighet med Amsterdamfördraget den första fasen i strävan att uppnå en gemensam europeisk migrations- och asylpolitik. Genom ett stort antal direktiv, beslut och förordningar har EU:s medlemsstater enats om gemensamma regler på en rad områden. Det gäller alltifrån miniminormer om asylproceduren till en gemensam tolkning av Genèvekonventionens skyddsgrunder, en lägsta standard i mottagandet av asylsökande och regler för anhöriginvandring.

Motionerna

I motion Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkandena 7–12 och 14–17 tillkännagivanden om hur Sverige ska agera inom EU i flyktingfrågor. I motionen krävs ett fortsatt svenskt tillbakavisande av ett tidigare förslag om att lägga asylprövningsförfarandet utanför EU beträffande människor som rest in i EU för att söka asyl och om en ändrad inriktning av EU:s asyl- och migrationspolitik så att kränkningarna av invandrades mänskliga rättigheter upphör. Motionärerna anser vidare att Sverige ska påkalla nya förhandlingar om direktiven om transportörsansvar, människosmuggling, familjeåterförening, asylprocedurer och skyddsgrunder samt att regeringen bör använda sin vetorätt mot ytterligare repressiva förslag inom området asyl och immigration. Regeringen bör vidare ta initiativ till dels att det inom EU genomförs en studie av konsekvenserna av de antagna rättsakterna på asylområdet i syfte att utröna om dessa ökat svårigheten för asylsökande att få skydd i Europa, dels införande av en ny rättsakt för att garantera tillgången till en asylprocedur som ger verklig tillgång till skydd inom EU. Även när det gäller återtagandeavtal bör regeringen ta initiativ

till en förändring. Genom EU:s återtagandeavtal görs tredjeländers myndigheter till kontrollanter och agenter mot sina medborgare, vilket enligt motionärerna leder till minskat förtroende för tredjeländernas regeringar.

I motion Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att avskaffa transportörsansvaret. Det är enligt motionärerna orimligt att transportbolag ska agera migrationshandläggare.

Utskottets ställningstagande

Ett av EU:s mål är att utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. I april 2004 avslutades det första steget för att uppnå en gemensam europeisk migrations- och asylpolitik, och EU:s medlemsstater har därmed enats om miniminivåer på en rad områden, bl.a. asylprocedurer, skyddsgrunder, mottagandet av asylsökande och regler för anhöriginvandring.

Enligt det nya femåriga handlingsprogrammet, Haagprogrammet, som antogs år 2004, ska en utvärdering ske av den första fasens minimiregler och ett gemensamt asylsystem utarbetas till år 2010. Utgångspunkten är en balanserad strategi avseende migration, med å ena sidan bekämpande av t.ex. människohandel, särskilt med kvinnor och barn, och å andra sidan utformande av en plan för laglig invandring. Bland de åtgärder som övervägs för att uppnå målen finns ramprogrammet ”Solidaritet och hantering av migrationsströmmar” som innefattar inrättande av bl.a. en integrationsfond och en europeisk flyktingfond.

I utskottets yttrande till det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet över skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid ansåg utskottet sig kunna dela regeringens inställning att inriktningen på konventets förslag som syftar till en framtida gemensam europeisk asyl- och invandringspolitik bör stödjas. Utskottet uttalade att för att uppnå en asyl- och invandringspolitik som verkligen är gemensam är det nödvändigt att alla medlemsstater har i huvudsak överensstämmande regler och att detta samtidigt kommer att medföra att den samlade politiken för alla medlemsstater blir mer humanitär och rättssäker än om olika regler tillåts. Utskottet delade även regeringens uppfattning att den gemensamma asyl- och invandringspolitiken ska ha en hög nivå vad avser humanitet, tillämpning av asyrrätt och internationella åtaganden.

Utskottet noterar att grundläggande rättigheter enligt bl.a. Europakonventionen och Genèvekonventionen därvid måste iakttas fullt ut. Utskottet vill vidare peka på att det av skrivelsen framgår att det finns en växande insikt inom EU om att det inte är meningsfullt att migrationsfrågorna reduceras till frågor om regler för gränskontroll, inresa och vistelse. En fråga som Sverige enligt skrivelsen drivit inom EU är att öka vidarebosättningen till EU, dvs. att medlemsstaterna ska ta emot fler kvotflyktingar.

Beträffande återtagandeavtal anförs i skrivelsen att Europeiska rådet har givit kommissionen mandat att ingå återtagandeavtal med tredjeland för att effektivisera återvändandearbetet. Tanken är att återtagandeavtalen ska bidra till förbättrad hantering av migrationsströmmar till EU genom utökat samarbete med ursprungsländer och transitländer.

Asylförfarandeutredningen har lämnat förslag till hur det s.k. asylprocedurdirektivet ska genomföras i Sverige. Betänkandet Asylförfarandet – genomförandet av asylprocedurdirektivet i svensk rätt (SOU 2006:61) överlämnades den 16 juni 2006. I betänkandet konstateras att direktivets bestämmelser till stor del uppfylls redan i dag i svensk rätt och att svensk rätt till stora delar är mer förmånlig för den enskilde än vad som krävs enligt direktivets miniminormer. I de avseenden svensk rätt inte stämmer överens med direktivet föreslås författningsändringar.

Det s.k. skyddsgrundsdirektivets huvudsakliga syfte är att garantera att medlemsstaterna tillämpar samma kriterier för att fastställa vilka tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som behöver internationellt skydd och att garantera en miniminivå för de förmåner som dessa personer ska vara berättigade till. Den 19 januari 2006 överlämnade en särskild utredare betänkandet Skyddsgrundsdirektivet och svensk rätt (SOU 2006:6) till regeringen. Genomförandet av direktivet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet uttalade i samband med behandlingen av genomförandet av EG-direktivet om överföring av passageraravgifter (prop. 2005/06:129, bet. 2005/06:SfU14, rskr. 2005/06:280) att det inte fanns anledning att anta att bestämmelser om transportörsansvar hindrat personer från att söka asyl i Sverige. Utskottet ansåg emellertid att regeringen borde följa upp och analysera tillämpningen av de då aktuella förslagen och återkomma till riksdagen med en redovisning. Riksdagen gjorde ett tillkännagivande därom.

Transportörsansvaret är en följd av beslut inom EU som Sverige är skyldigt att följa och utskottet anser att det saknas reella förutsättningar för en eventuell omprövning. Utskottet, som förutsätter att Sverige även fortsatt kommer att verka för en asyl- och migrationspolitik inom EU som tillgodoser höga rättssäkerhetskrav och som stöder EU:s strävan mot ett gemensamt asylsystem, avstyrker med det anförda motionerna Sf14 yrkande 3 och Sf222 yrkandena 7–12 och 14–17.

Invandringspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. anhöriginvandring, ansökan om uppehållstillstånd efter inresa, uppehållstillstånd efter viss tid och utnyttjande av s.k. papperslösa.

Gällande ordning

I 5 kap. UtIL anges under vilka förutsättningar uppehållstillstånd kan beviljas en utlänning som är anhörig till en person som är bosatt i Sverige eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning här (anknytningspersonen).

Upphållstillstånd *ska* enligt 3 § ges till en utlänning som är gift eller sambo med anknytningspersonen. Om makarna inte stadigvarande sammanbott utomlands ska uppehållstillståndet vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället. Vidare ska uppehållstillstånd ges till en utlänning som är under 18 år och ogift om anknytningspersonen är hans eller hennes förälder eller anknytningspersonen är gift eller sambo med föräldern. Detsamma gäller i princip för ett ogift underårigt barn som adopterats eller avses bli adopterat. Upphållstillstånd ska även ges till en utlänning som är förälder till ett ogift barn som är flykting eller skyddsbehövande i övrigt, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet lämnats ensamt efter ankomsten. Vidare *får* enligt 3 a § uppehållstillstånd ges bl.a. till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med anknytningspersonen om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. Ett sådant uppehållstillstånd ska vid första beslutstillfället vara tidsbegränsat. En utlänning som på något annat sätt än som redovisats ovan är nära anhörig till anknytningspersonen får ges uppehållstillstånd om han eller hon har ingått i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall beviljas en utlänning som är anhörig till en utlänning, som är flykting eller skyddsbehövande i övrigt eller på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

När uppehållstillstånd beviljas i fall av snabb anknytning tillämpas således en ordning med s.k. uppskjuten invandringssprövning. Detta innebär att sökanden först får ett eller flera tidsbegränsade uppehållstillstånd innan permanent uppehållstillstånd beviljas (5 kap. 8 § UtIL). Permanent uppehållstillstånd ges normalt efter två år men kan, om det finns särskilda skäl, ges tidigare. Upphållstillstånd förnyas endast om förhållandet består (5 kap. 16 § UtIL). Vid prövningen av uppehållstillstånd vid snabb anknytning ska särskilt beaktas om utlänningen eller utlänningens barn kan antas bli utsatt för våld eller annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid (5 kap. 17 § UtIL). Även om förhållandet har upphört får ett permanent uppehållstillstånd ges om utlänningen har särskild anknytning till Sverige, om förhållandet upphört främst på grund av att utlänningen – eller hans eller hennes barn – utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid eller om andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Enligt 5 kap. 6 § UtIL får uppehållstillstånd, om det inte kan ges på annan grund, beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation föreligger sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska särskilt beaktas utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet.

Barn får beviljas uppehållstillstånd även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

Skrivelsen

Enligt skrivelsen är den vanligaste grunden för att bevilja uppehållstillstånd familjebildning och familjeåterförening. Cirka 40 % av det totala antalet personer som under år 2005 beviljades uppehållstillstånd i Sverige fick det på grund av familjeanknytning. Antalet utomnordiska medborgare som bosatte sig i Sverige av familjeskäl år 2005 var 21 908. Endast en mindre del av dessa var anhöriga till en flykting, kvotflykting, skyddsbehövande i övrigt eller någon som fått uppehållstillstånd av humanitära skäl. Fler kvinnor än män beviljades uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning. Totalt sett beviljades dock ungefär lika många män som kvinnor uppehållstillstånd i Sverige.

EG-direktivet om rätt till familjeåterförening har implementerats i svensk lagstiftning (prop. 2005/06:72 bet. 2005/06:SfU8, rskr. 2005/06:190). Lagändringarna, som trädde i kraft den 30 april 2006, innebär bl.a. att make, registrerad partner, sambo och underåriga ogifta barn till en anknytningsperson, dvs. den person som bor i Sverige, har rätt till uppehållstillstånd i Sverige. En ansökan kan dock avslås på vissa grunder, t.ex. om oriktiga uppgifter har lämnats eller om det är fråga om ett skenförhållande.

När det gäller anhöriginvandring för personer utanför kärnfamiljen anges i skrivelsen att en särskild utredare har haft i uppdrag att presentera olika alternativ för förändrade anhörigregler samt undersöka möjligheterna att införa ett försörjningskrav. Utredningens slutbetänkande *Anhörigåterförening*, SOU 2005:103, avlämnades i december 2005 och har under våren 2006 varit ute på remiss.

EG-direktivet om unionsmedborgares rörlighet inom EU har föranlett ändringar i utlänningslagen som trädde i kraft den 30 april 2006. Lagstiftningen omfattar unionsmedborgare och deras familjemedlemmar och begreppet uppehållsrätt har införts. Tanken är enligt skrivelsen att unionsmedborgare ska kunna flytta mellan medlemsstater, söka anställning och bosätta sig på ungefär samma villkor som landets egna medborgare. Som familjemedlem till unionsmedborgaren räknas make, registrerad partner och sambo, släkting i rakt nedstigande led till EES-medborgare eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av

dem för sin försörjning eller är under 21 år, samt släkting i rakt uppstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning.

I skrivelsen anges beträffande arbetskraftsinvandring från tredjeländer att den parlamentariska kommittén (Kaki), som haft i uppdrag att se över det regelverk som styr arbetskraftsinvandringen till Sverige samt att utarbeta ett regelverk som medger en vidgad arbetskraftsinvandring överlämnade sitt slutbetänkande i oktober 2006. En grundläggande utgångspunkt för utredningsarbetet var att löner, försäkringskydd och övriga anställningsvillkor för personer som invandrar för att arbeta ska vara i nivå med dem som gäller för arbetstagare som redan finns i landet. Betänkandet ska remissbehandlas under år 2007 varefter regeringen kommer att ta ställning till hur ett framtida system för arbetskraftsinvandring ska utformas.

Kommissionen presenterade i december 2005 en strategisk plan för laglig migration. Syftet med planen, som omfattar både rättsliga och icke-rättsliga åtgärder, är att ta ytterligare ett steg i riktningen mot ett gemensamt regelverk för laglig migration. Kommissionen förväntas under 2007 presentera ett antal förslag till direktiv på området, bl.a. om migranternas rättigheter och utformningen av ett gemensamt uppehålls- och arbetstillstånd, om högkvalificerad arbetskraft med avsikt att göra EU till en mer attraktiv arbetsmarknad och om säsongarbetare med möjlighet att bevilja flera inresor i samma tillstånd i syfte att bekämpa att arbetstagaren olagligen uppehåller sig i EU.

Motionerna

I motion Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkandena 18–20 att regeringen lägger fram förslag till förbättrade regler om anhöriginvandring. Motionärerna anser bl.a. att den s.k. sista länken-regeln bör återinföras varmed kravet på hushållsgemenskap i hemlandet ska tas bort. Det bör inte ställas något försörjningskrav på anknytningspersonen. Vidare måste det gå att göra undantag från huvudregeln om att ansökan ska ske från utlandet i de fall utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet är gravid eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad. Motionärerna yrkar vidare att regeringen ska lägga fram förslag till lagändring för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med avvísingsbeslut av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden. Motionärerna anför att den tidigare lagändringen om ”allvarlig kränkning” inte har fått önskad effekt.

Peter Eriksson m.fl. (mp) begär i motion Sf223 yrkande 21 att regeringen snarast återkommer med förslag om att ansökan om uppehållstillstånd för bl.a. anhörig ska kunna ske i Sverige. Något försörjningskrav bör enligt motionärerna inte ställas på anknytningspersonen.

Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) anger i motion U294 yrkande 22 att EU:s s.k. rörlighetsdirektiv ger en mer förmånlig behandling åt heterosexuella, eftersom den EU-medborgare som med tryggad försörjning bosätter sig i ett annat EU-land endast har en generell rätt att låta livskamraten flytta med om denna är en äkta make eller maka.

I motion Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkandena 2, 4 och 5 tillkännagivanden om att man bör räkna med migrationens positiva betydelse för Sverige. Sverige kommer att behöva stor invandring för att täcka arbetskraftsbehovet inom t.ex. vård och omsorg. En enskild person ska också vid anhörig- eller arbetskraftsinvandring kunna söka uppehållstillstånd när han eller hon befinner sig i Sverige. Det är orimligt att den som befinner sig i Sverige måste åka tillbaka och ansöka om uppehållstillstånd från sitt hemland. Vidare bör ingen som fått avslag på asylansökan enligt ”den tillfälliga lagen” avvisas. Ett moratorium bör gälla för dem som kan komma att bli aktuella för uppehållstillstånd enligt nya regler för arbetskraftsinvandring.

I motion Sf15 av Tomas Eneroth m.fl. (s) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om betydelsen av att tydliggöra skiljelinjen mellan asylsökande och övrig migration. Motionärerna understryker att i samband med beredningen av nya regler för arbetskraftsinvandring bör noggrant belysas riskerna med en sammanblandning av rätten till asyl och arbetskraftsinvandring. En negativ effekt av en sådan sammanblandning kan vara att graden av arbetsförhet och inte skyddsbehovet avgör om en asylsökande ska få uppehållstillstånd.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i Sf222 yrkande 23 att riksdagen ska besluta om ändrad lydelse av 5 kap. 6 § UtL. Motionärerna anser att uppehållstillstånd ska kunna beviljas en utlänning om det föreligger särskilt ömmande omständigheter. I dag krävs synnerligen ömmande omständigheter för att en utlänning ska tillåtas stanna i Sverige.

I några motioner begärs tillkännagivanden om att uppehållstillstånd ska ges efter viss tid.

I motion Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 26 yrkas att den som inte fått ett lagakraftvunnet beslut om uppehållstillstånd inom 18 månader från det att ansökan getts in ska få uppehållstillstånd, om inte särskilda skäl talar emot.

I motionerna Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 5 och Sf296 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp) yrkande 4 yrkas att regeringen omedelbart bör tillsätta en utredning om rätt till automatiskt uppehållstillstånd för den som väntat längre än ett år på besked om ansökan om uppehållstillstånd. För barn bör denna tid vara sex månader.

Även Ulrika Karlsson i Uppsala (m) anför i motion Sf245 yrkande 3 att uppehållstillstånd bör ges med automatik om handläggningstiden hos Migrationsverket överstiger tre månader. Motionären menar att positiva beslut bör fattas om enskilda drabbas negativt på grund av att Migrationsverket misslyckats med sitt uppdrag.

I motion Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om en tillfällig lagstiftning som ger papperslösa utländska personer i Sverige en möjlighet att få asyl. Den som hjälpligt kan visa sin identitet och som inte begått grova brott bör omfattas. Regeringen bör enligt motionärerna utreda frågan och återkomma med förslag.

Luciano Astudillo (s) begär i motion Sf228 ett tillkännagivande om att regeringen bör undersöka möjligheterna att, i syfte att komma åt förövarna och på sikt förhindra våld och trakasserier, ge papperslösa vittnesskydd om de träder fram och polisanmäler övergrepp. I motion Sf204 av Luciano Astudillo (s) begärs ett tillkännagivande om att utlänningslagen bör ses över i syfte att göra det möjligt att utdöma skadestånd från arbetsgivare som utnyttjar papperslösa. Motionären anser att oseriösa arbetsgivare måste hindras från att utnyttja svart arbetskraft.

Utskottets ställningstagande

Personer som ingår i kärnfamiljen har en principiell rätt att få uppehållstillstånd. För övriga nära anhöriga ställs emellertid förhållandevis höga krav för familjeåterförening. Antingen krävs att hushållsgemenskap och beroendeförhållande mellan släktingarna förelåg redan i hemlandet eller att det föreligger synnerliga skäl för uppehållstillstånd.

Utskottet kan konstatera att Anhörigkommittén i sitt betänkande SOU 2002:13 föreslagit att föräldrar och ogifta barn över 18 år ska kunna ges uppehållstillstånd om de är beroende av anknytningspersonen eller om andra särskilda skäl föreligger. Andra särskilda skäl ska enligt kommittén utgöras av särskilt ömmande omständigheter, t.ex. att sökanden utgör s.k. sista länk. För övriga nära anhöriga utanför kärnfamiljen föreslås att synnerliga skäl ska föreligga. Även Utredningen om uppehållstillstånd för familjeåterförening och för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare har lämnat förslag med motsvarande innebörd i sitt slutbetänkande Anhörigåterförening (SOU 2005:103).

När det gäller försörjningskrav föreslog Anhörigkommittén att det för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas vid s.k. snabba anknytningar och för nära anhöriga utanför kärnfamiljen ska krävas att anknytningspersonen svarar för utlänningsens försörjning under högst två år, om inte särskilda skäl föreligger. Utredningen om uppehållstillstånd för familjeåterförening redovisade argument både för och emot ett försörjningskrav som villkor för familjeåterförening men stannade för att inte föreslå införandet av ett sådant krav.

I EG-direktivet om rätt till familjeåterförening anges att en medlemsstat får kräva att referenspersonen har bostad, sjukförsäkring och stabila och regelbundna försörjningsmedel för sig själv och familjen.

I proposition 2005/06:72 om bl.a. genomförande av EG-direktivet om rätt till familjeåterförening lämnades inte några förslag om att införa möjlighet till uppehållstillstånd om sökanden utgör s.k. sista länk eller om ett försörjningskrav (prop. 2005/06:72, bet. 2005/06:SfU8, rskr. 2005/06:190). Vid beredningen av propositionen uttalade utskottet att när nu detta lagstiftningsarbete för regeringens del i huvudsak är avslutat förutsätter utskottet att bl.a. Anhörigkommitténs förslag kommer att bli föremål för fortsatt beredning och att en proposition i ämnet snart kan föreläggas riksdagen. I avvaktan på regeringens proposition var utskottet inte berett att föreslå att kravet på hushållsgemenskap och beroendeförhållande slopas eller att det på annat sätt införs mindre stränga krav för familjeåterförening för anhöriga utöver kärnfamiljen. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Utskottet har tidigare avstyrkt motionsyrkanden om att göra avsteg från kravet på att uppehållstillstånd ska sökas från hemlandet, senast i betänkande 2005/06:SfU8. Utskottet hänvisade i betänkandet till tidigare uttalanden varvid utskottet anfört att det bör finnas ett principiellt krav på att uppehållstillstånd ska ha beviljats före inresan och att detta även bör gälla för den som har stark anknytning hit. Det förhållandet att utläningen har eller väntar barn med någon person bosatt i Sverige kunde enligt utskottet inte undantagslöst innebära att huvudregeln ska frångås men borde liksom tidigare i de flesta fall innebära att uppehållstillstånd beviljas, och då med uppskjuten invandringsprövning. Utskottet ansåg att det fick ankomma på de tillämpande myndigheterna att vid sin bedömning av de enskilda fallen avgöra när undantag ska kunna göras. I betänkandet (2005/06:SfU8) anförde utskottet att tidigare ställningstagande alltså ägde giltighet och instämde därför i regeringens bedömning att det inte var nödvändigt med någon författningsändring i detta fall.

I samma ärende gjorde riksdagen på förslag av utskottet ett tillkännagivande om en översyn av tillämpningen av bestämmelsen om att fortsatt uppehållstillstånd får ges när ett förhållande upphört främst på grund av våld eller annan allvarlig kränkning. Utskottet ifrågasatte om tillämpningen av reglerna alternativt reglerna i sig ger ett rimligt skydd för makar och sambor, företrädesvis kvinnor, och barn. Vidare anförde utskottet att även om grundproblemet med våld mot kvinnor och barn inte kan lösas inom ramen för utlänningslagstiftningen anser utskottet att lagstiftningen ska utformas så att den ger ett skydd för kvinnor och barn. Därför ansåg utskottet att det fanns skäl att närmare studera tillämpningen av nämnda bestämmelse i syfte att klarlägga huruvida skyddet för kvinnor och barn uppnår en godtagbar nivå. Om det visar sig att så inte är fallet bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag till lagändring.

I regeringens skrivelse 2006/07:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen anges att frågan bereds i Regeringskansliet och att ett uppdrag till Migrationsverket om att utvärdera bestämmelsen övervägs. Utskottet noterar att Migrationsverket i sitt regleringsbrev för 2007 har ett återrapporteringskrav bl.a. gällande antalet utlänningar som beviljats tidsbegränsat respektive permanent uppehållstillstånd och på vilka grunder tillstånden meddelats samt antalet personer som är föremål för s.k. uppskjuten invandringssprövning som får permanent uppehållstillstånd före två års utgång och vilka skäl som ligger till grund för beslutet.

Utskottet vill peka på att det är möjligt att göra undantag från regeln att uppehållstillstånd ska sökas från hemlandet och att en individuell bedömning alltid måste göras i varje enskilt fall. Utskottet är inte nu berett att föreslå en ändring av grundprincipen att ansökan ska göras från hemlandet. Utskottet kan vidare konstatera att frågor om anhöriginvandring som tas upp i nu behandlade motionsyrkanden tidigare varit föremål för behandling i samband med beredningen av den proposition varigenom familjeåterföreningsdirektivet implementerades i svensk rätt. De då beslutade ändringarna i utlänningslagen trädde i kraft den 30 april 2006.

Utskottet finner mot bakgrund av det anförda inte skäl för riksdagen att nu göra några tillkännagivanden när det gäller dessa frågor. Motionerna Sf14 yrkande 4 i denna del, Sf222 yrkanden 18–20 och Sf223 yrkande 21 avstyrks därmed.

Begreppet familjemedlem i det s.k. rörlighetsdirektivet omfattar även registrerade partner, under förutsättning att den mottagande medlemsstaten behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap.

Utskottet har vid tidigare behandlingar av yrkanden om fri rörlighet för EU-medborgare och registrerade partners rätt att flytta med som make beklagat att registrerade partner enligt direktivet inte generellt likställs med make. Utskottet hade förståelse för att arbetet inom EU med att ta fram t.ex. direktiv och förordningar innebär att medlemsstaterna från tid till annan tvingas till kompromisser. Utskottet ansåg att frågan inte fått en helt tillfredsställande lösning men hyste ändå visst hopp om att utvecklingen inom EU på sikt kan komma att leda till att även dessa grupper kommer att omfattas av familjebegreppet. Utskottet, som konstaterar att för svenskt vidkommande ska registrerad partner till unionsmedborgare räknas som familjemedlem enligt rörlighetsdirektivet, gör inte nu annan bedömning. Utskottet förutsätter att Sverige även fortsättningsvis verkar för att regelverket fullt ut görs icke-diskriminerande. Motion U294 yrkande 22 får med det anförda anses i huvudsak tillgodosedd och avstyrks.

I utskottets betänkande över budgetpropositionen för 2007 uttalade utskottet att migrationens ekonomiska, sociala och kulturella fördelar måste bättre tas till vara. Utskottet delade regeringens bedömning att invandring bidrar till Sveriges utveckling och välbefinnande (bet. 2006/07:SfU2).

När det gäller frågan om att ge den som fått avslag på sin asylansökan men som har ett arbete möjlighet att söka uppehållstillstånd och arbetstillstånd utan att behöva återvända till hemlandet har utskottet tidigare avstyrkt liknande motionsyrkanden (bet. 2005/06:SfU10). Utskottet framhöll bl.a. att det är viktigt att skilja på uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov och uppehållstillstånd av arbetsmarknads- eller anknytnings-skäl. Kravet på ansökan före inresa till Sverige är en del av den reglerade invandringen som enligt utskottet borde upprätthållas även fortsättningsvis. Utskottet ansåg att det är viktigt att en person som vill söka uppehållstillstånd och arbetstillstånd på andra grunder inte söker asyl för att kringgå reglerna och att det inte heller är rimligt om en asylsökande som saknar asylskäl lättare än andra skulle få uppehållstillstånd om han eller hon har ett arbete.

Kommittén för arbetskraftsinvandring (Kaki) föreslår i sitt slutbetänkande Arbetskraftsinvandring till Sverige – Förslag och konsekvenser (SOU 2006:87) bl.a. att mer flexibla regler för personer från länderna utanför EU/EES att få arbetstillstånd i Sverige ska införas. Kommittén anför att Sverige i dag inte har någon direkt brist på arbetskraft, men att regelverket måste anpassas till en framtid när en sådan brist kan uppstå. Kommittén föreslår att Sverige även fortsatt ska ha en reglerad invandring med en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning. När det gäller möjligheten att efter avslagen asylansökan ansöka om uppehållstillstånd anser kommittén att nuvarande regler om att en person som fått avslag på en asylansökan måste lämna landet för att få en ansökan om arbetstillstånd prövad ska vara kvar. Kommitténs betänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att beredningen av utredningens förslag bör avvaktas och avstyrker därmed motion Sf14 yrkandena 2 och 4 i denna del. Även motion Sf15 yrkande 4, som med det anförda får anses i huvudsak tillgodosedd, avstyrks. Utskottet, som inte kan ställa sig bakom begäran om ett moratorium för dem som skulle kunna ges uppehållstillstånd enligt nya regler för arbetskraftsinvandring, avstyrker motion Sf14 yrkande 5.

I samband med den nya instans- och processordningens införande ersattes 1989 års utlänningslag med en ny utlänningslag. Om en person inte får uppehållstillstånd som skyddsbehövande kan, i undantagssituationer, synnerligen ömmande omständigheter motivera ett uppehållstillstånd. En samlad bedömning ska i sådana fall göras av särskilt sökandens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet. För barn behöver omständigheterna inte vara av samma allvar och tyngd för beviljande av ett uppehållstillstånd som för en vuxen.

När det gäller kravet på att synnerliga ömmande omständigheter ska föreligga finner utskottet inte skäl för riksdagen att föreslå en ändring av den nyligen införda bestämmelsen. Motion Sf222 yrkande 23 avstyrks därmed.

Utskottet har tidigare behandlat yrkanden om att uppehållstillstånd ska ges efter viss tid, senast i betänkande 2005/06:SfU10. Utskottet uttalade då att varje ansökan om uppehållstillstånd ska prövas individuellt i en rättssäker process där samtliga omständigheter och skäl för beslutet utreds. Utskottet ansåg sig inte kunna tillstyrka yrkanden om att ett uppehållstillstånd ska ges enbart på den grund att en viss tid förflutit. Utskottet utgår från att allt görs för att uppnå målet om högst 6 månaders handläggningstid samt vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker därmed motionerna Sf222 yrkande 26, Sf223 yrkande 5, Sf245 yrkande 3 och Sf296 yrkande 4.

Utskottet påtalade i betänkande 2005/06:SfU5 Ny prövning av avvisnings- och utvisningsbeslut vikten av att uppehållstillstånd alltid beviljas utifrån en individuell prövning i varje enskilt fall. Om annat än de individuella skälen tillåts avgöra om uppehållstillstånd ska beviljas eller inte skulle det enligt utskottet innebära att asylprocessen kommer att styras av icke förutsägbara faktorer eller omständigheter. Eftersom en sådan ordning inte gagnar rättssäkerheten kunde den inte accepteras.

Vidare har utskottet i betänkande 2005/06:SfU10 avstyrkt motionsyrkanden om s.k. papperslösa. Utskottet konstaterade att såvitt gäller denna fråga finns det dessvärre en grupp människor i Sverige som trots beslut om avvisning eller utvisning ändå inte lämnat landet eller av olika skäl valt att uppehålla sig i Sverige utan att söka uppehållstillstånd eller på annat sätt ge sig till känna för myndigheterna. Det är en situation som inte är bra vare sig för enskilda eller för samhället. Dessa personer är många gånger utlämnade till oseriösa och hänsynslösa arbetsgivare som inte drar sig för att utnyttja deras utsatthet. Eftersom dessa personer knappast ger sig till känna med mindre än att en generell rätt till uppehållstillstånd införs är det svårt att föreställa sig att de med nuvarande ordning skulle vara hjälpta av en möjlighet att begära skadestånd av dessa arbetsgivare. Vad som nu sagts innebär emellertid inte att utskottet delar uppfattningen att de generellt bör ges en sådan rätt till uppehållstillstånd. En sådan åtgärd skulle enligt utskottets mening strida mot den självklara utgångspunkten att den som fått ett avlägsnandebeslut ska rätta sig efter det liksom att den som vill söka sig till Sverige ska ha de tillstånd som krävs enligt utlänningslagstiftningen.

Utskottet, som inte har ändrat uppfattning i denna fråga, anser att inte heller speciella regler om vittnesskydd ska införas för personer som saknar de tillstånd som krävs för vistelse i Sverige.

Vidare noterar utskottet att kommissionen avser att under våren lägga fram ett förslag till direktiv om bl.a. harmoniserade påföljder för arbetsgivare som anställer tredjelandsmedborgare som saknar tillstånd att vistas eller arbeta i medlemsstaterna.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf204, Sf223 yrkande 3 och Sf228.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om polisens medverkan vid verkställighet, förvar och utvisning på grund av brott.

Jämför reservationerna 20 (v, mp), 21 (v, mp) och 22 (mp).

Gällande ordning

Av 8 kap. 5 § UtIL framgår att beslut om avvisning inte får fattas senare än tre månader efter den första ansökan om uppehållstillstånd efter ankomsten till Sverige. För beslut som fattas senare används uttrycket utvisning.

Enligt 12 kap. 14 § UtIL ska beslut om avvisning eller utvisning verkställas av Migrationsverket. Polismyndigheten ska dock verkställa dels en polismyndighets beslut om avvisning, dels en allmän domstols dom eller beslut om utvisning på grund av brott.

Migrationsverket får lämna över ett avvisnings- eller utvisningsärende för verkställighet till polismyndigheten, om den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan och inte kan anträffas utan polismyndighetens medverkan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas för att verkställa beslutet.

Enligt 12 kap. 15 § andra stycket UtIL ska en utlänning som avvisas lämna landet inom två veckor och en utlänning som utvisas lämna landet inom fyra veckor efter det att beslutet vann laga kraft, om inte annat bestämts i beslutet.

Förutsättningarna för att hålla en asylsökande i förvar regleras i 10 kap. UtIL. Enligt 14 kap. 9 § UtIL får ett beslut av polismyndighet eller Migrationsverket om förvar överklagas till migrationsdomstol.

Motionerna

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf222 yrkande 25 ett tillkännagivande om att det i lag bör anges att en utlänning som fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut alltid ska ges skäligt rådrum för sin avresa.

I motion Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 8 anges att migrationsdomstol ska pröva frågan om polismyndighets medverkan vid verkställighet av avvisnings- eller utvisningsbeslut. Motionärerna anser att beslut ska tas i varje enskilt fall och att polismyndigheten ska återrapportera till domstolen. I dessa ärenden ska rätt till offentligt biträde föreligga. Ett tillkännagivande om detta begärs.

Ulf Holm m.fl. (mp) begär i motion Sf214 yrkandena 1–3 tillkännagivanden om att polisen ska fråntas befogenhet att gripa den som ska avvisas. Möjligheten att ingripa i skolor, kyrkor eller inom sjukvården, mot flyktingar som lever gömda, måste begränsas.

Också Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begär i motion Sf245 yrkande 6 ett tillkännagivande om att det borde vara olagligt för polisen att göra ingripanden i skolor eller inom hälso- och sjukvården.

När det gäller frågor om förvar begär Lars Ohly m.fl. (v) i motion Sf222 yrkande 31 ett tillkännagivande om att en utredning med uppgift att se över bestämmelsen om förvar i utlänningslagen bör tillsättas. Motionärerna, som anser att de nuvarande reglerna kan tolkas godtyckligt, vill ha en absolut tidsgräns.

Även i motion Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkas om en absolut gräns för den tid en person får vara tagen i förvar (yrkande 18). Vidare begärs tillkännagivanden om att införa ett förbud mot att ha barn placerade i förvar och att förvarsärenden ska prövas av domstol där asylsökanden deltar som part (yrkandena 19 och 20).

I motion Sf252 av Torkild Strandberg och Allan Widman (fp) begärs ett tillkännagivande om utvisning av utländska medborgare som begär brott i Sverige. Motionärerna anser att domstolen alltid ska pröva frågan om utvisning och att vid allvarigare brott bör huvudregeln vara utvisning.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening förutsätter ett fungerande asylsystem att de som har meddelats lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut lämnar landet. Utgångspunkten måste alltid vara att personen lämnar landet frivilligt. Utskottet vill peka på att det i den nya utlänningslagen även finns en möjlighet att pröva om det föreligger nya omständigheter som utgör hinder mot att verkställa ett avvisningsbeslut. I regleringsbrevet för år 2006 uppdrogs åt Migrationsverket att fördjupa och förbättra sin samverkan med berörda myndigheter i syfte att effektivisera arbetet med att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut samt att återsamla i vilken utsträckning målen har nåtts. Särskild hänsyn ska tas till verkställighetsarbetet kring barn. Av Migrationsverkets årsredovisning för 2006 framgår att målet om två respektive fyra veckor mellan avvisnings- respektive utvisningsbeslut och utresa inte kunnat uppnås. Utskottet noterar att i beslutet om avvisning eller utvisning kan en annan tidsfrist än två respektive fyra veckor beslutas. En längre tid kan exempelvis bestämmas om utlänningsbehöver extra rådrum för att ordna sina förhållanden i hemlandet.

Utskottet anser inte att det bör göras något tillkännagivande i enlighet med motion Sf222 yrkande 25 om att en person med ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut ska ges skäligen rådrum för sin avresa utöver nu lagstadgat. Motionen avstyrks.

Utskottet vill emellertid i detta sammanhang peka på att regeringen, för att underlätta för personer som fått avslag på sin asylansökan att återvända till sina hemländer, föreslår att ett återetableringsstöd bör införas på prov

under 2007 och 2008. I 2007 års ekonomiska vårproposition föreslås att anslaget för ersättningar och bostadskostnader av denna anledning ökas med 27 miljoner kronor för 2007.

Utskottet har tidigare behandlat motioner vari påtalades att personer som håller sig gömda inte vågar uppsöka hälso- och sjukvården och skolan av rädsla för polisingripande (senast bet. 2006/07:SfU2). Utskottet har då uttalat att för att polisen ska kunna fullgöra sina uppgifter torde det enligt utskottets mening vara ofrånkomligt att polisen också har möjlighet att eftersöka personer som håller sig undan på olika ställen. Emellertid är det angeläget att polisen förfar varsamt och omdömesgillt i samband med verkställigheten. När barn berörs är det viktigt att polismyndigheten, som i likhet med övriga myndigheter har en skyldighet att tillämpa ett barnperspektiv i sin verksamhet, iakttar särskild varsamhet. Utskottet erinrade också om att portalparagrafen 1 kap. 10 § UtIL om barnets bästa ska beaktas i samtliga led av asylprocessen, inklusive verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning.

När det gäller ingripanden på hälso- och sjukvårdens område föreskrivs i 1 kap. 11 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område att personal är skyldig att lämna ut sådana uppgifter som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett särskilt fall begärs bl.a. av en domstol, åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Utskottet noterar att en särskild utredare har tillkallats med uppdrag att utreda förutsättningarna för att reglera rätten till utbildning m.m. för barn och ungdomar som undanhåller sig verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut (dir. 2006:28). Utredaren, som bl.a. ska överväga om det behövs särskild reglering av polisens arbete med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 maj 2007.

Vidare har statsrådet Tobias Billström i ett frågesvar den 28 mars i år anfört att regeringen avser att lämna förslag till lagstiftning rörande hälso- och sjukvård för asylsökande för att uppfylla kraven i EG-direktivet om mottagande av asylsökande. Frågan om rätt till hälso- och sjukvård för vuxna gömda är föremål för fortsatta överväganden inom Regeringskansliet.

Med anledning av vad som anförs i motionerna om att polisen ska förbjudas gripa den som ska avvisas och att polisens medverkan vid verkställighet av ett avvisningsbeslut i varje enskilt fall bör prövas av domstol vill utskottet åter peka på att Migrationsverket med stöd av 12 kap. 14 § UtIL får överlämna ett ärende för verkställighet till polismyndigheten, om den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan och inte kan anträffas utan polismyndighetens medverkan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas för att verkställa beslutet.

Vid utskottets offentliga utfrågning om polisens verksamhet i utlänningsärenden diskuterades bl.a. frågan om skillnader mellan olika polismyndigheters hantering av verkställighetsärenden. Rikspolisstyrelsen anförde

därvid att man löpande gör grundliga inspektioner vid polismyndigheterna. Vidare påpekades att Rikspolisstyrelsen bara har ett tillsynsansvar och inte någon möjlighet att överpröva de olika polismyndigheternas beslut. Polismyndigheterna gör inte egna bedömningar utan måste lita på de beslut som fattas av Migrationsverket och numera också av migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Polisen ska givetvis vara lyhörd för och beakta om det kommer fram nya skäl på verkställighetsstadiet. Har hanteringen inte gått till på rätt sätt kan även en anmälan till Justitieombudsmannen göras.

Utskottet, som vidhåller sina tidigare ställningstaganden beträffande bl.a. ingripanden i skolor m.m., anser att utredningen bör avvaktas och avstyrker med det anförda motionerna Sf214 yrkandena 1–3, Sf223 yrkande 8 och Sf245 yrkande 6.

Ett beslut om förvar fattas av den myndighet som handlägger ärendet, och beslutet kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslutet omprövas inom vissa tidsfrister, och varje ny prövning av ett beslut om förvar ska föregås av en förhandling. Ett barn kan under starkt begränsade förutsättningar tas i förvar och får inte skiljas från sin vårdnadshavare genom att denna eller barnet tas i förvar. Är det tillräckligt att barnet ställs under uppsikt får förvar inte tillgripas.

Utskottet, som kan konstatera att ett beslut om förvar kan överprövas av migrationsdomstol vid en förhandling där den förvarstagna deltar som part, utgår från att besluten i varje enskilt fall prövas enligt gällande bestämmelser. Utskottet avstyrker motionerna Sf222 yrkande 31 och Sf223 yrkandena 18–20.

En utländsk medborgare som döms för ett brott kan under vissa förutsättningar utvisas ur Sverige på grund av sin kriminalitet. De begränsningar som finns rör bl.a. utlänningens anknytning till det svenska samhället. Det finns inga bestämmelser om när frågan om utvisning på grund av brott ska tas upp till prövning, varför detta avgörs av åklagare och allmänna domstolar. Beslutet om utvisning fattas emellertid alltid av den domstol som handlägger brottmålet. Utskottet, som inte anser att riksdagen ska ta initiativ till ändrade regler, avstyrker motion Sf252.

Visering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. visumplikt, besöksvisum och visum för asylsökande.

Jämför reservationerna 23 (v, mp), 24 (v) och 25 (v, mp).

Gällande ordning

En utlänning som reser in i eller vistas i Sverige ska enligt 2 kap. 3 och 8 §§ UtL ha visering om han eller hon inte har uppehållstillstånd, har ställning som varaktigt bosatt eller är nordisk medborgare. Regeringen får föreskriva andra undantag från kravet på visering (2 kap. 9 § UtL). Enligt 3 kap. 1 § utlänningsförordningen (2006:97, UtLF) gäller undantag bl.a. för EU-medborgare samt vissa konventionsflyktingar och statslösa personer.

I rådets förordning (EG) nr 539/2001 regleras vilka tredjeländers medborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav.

Visering kan utfärdas antingen som enhetlig visering enligt föreskrifterna i Schengenkonventionen eller som en nationell visering.

Enhetlig visering enligt 3 kap. 1 och 2 §§ UtL får beviljas i högst tre månader om utlänningen har ett gällande pass, dokument utvisande bl.a. syftet med vistelsen, en medicinsk reseförsäkring, tillräckliga medel för uppehållet och återresan samt inte har meddelats inreseförbud och inte heller kan anses äventyra den allmänna ordningen, rikets säkerhet eller någon av Schengenstaternas internationella förbindelser. En sådan visering är giltig vid inresa och vistelse i Schengenstaterna. Enhetlig visering får inte beviljas om det framstår som sannolikt att avsikten med vistelsen är en annan än den uppgivna eller att utlänningen inte kommer att lämna Sverige eller Schengenområdet efter viseringstidens utgång. En visering som utfärdats av behörig myndighet i en annan Schengenstat gäller i Sverige (3 kap. 3 § UtL).

En visering som ger tillstånd att resa in i och vistas i Sverige men inte i en annan Schengenstat får utfärdas som nationell visering enligt 3 kap. 4 § UtL om det är nödvändigt av humanitära skäl, på grund av Sveriges internationella förpliktelser eller om det annars finns ett starkt nationellt intresse att bevilja visering. Vid bedömningen ska en avvägning göras mellan hur angeläget syftet med besöket är och risken för att den person som beviljas visering inte kommer att lämna Sverige efter viseringstidens utgång. Finns särskilda skäl får en sådan visering beviljas för längre tid än tre månader, dock högst ett år.

Ansökan om visering ska göras före inresa till Sverige, och beslut om visering får inte överklagas.

Skrivelsen

Europeiska unionens råd beslutade den 8 juni 2004 om inrättandet av ett gemensamt europeiskt system för utbyte av viseringsinformation (VIS). I förslaget till förordning från kommissionen, KOM(2004) 835, anges ändamålet, funktionen och ansvarsfördelningen för VIS samt förfaranden mellan medlemsstaterna för utbyte av uppgifter för att underlätta prövningen av viseringsansökningar och beslutsfattande. Enligt skrivelsen förhandlas förordningen fortfarande och beräknas bli antagen under våren 2007. För-
seningar, inte minst av teknisk natur, har lett till att förordningen beräknas

införas tidigast i maj 2008. Införandet av VIS kommer att medföra att den gemensamma viseringspolitiken, viseringssamarbetet och samrådet mellan medlemsstaternas viseringsmyndigheter förstärks.

Motionerna

I motion Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkandena 27 och 28 tillkännagivanden om att regeringen bör dels i EU verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder, dels utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum. Motionärerna anser att visumkrav aldrig får används för att stänga ute flyktingar och kortsluta Genèvekonventionen. Vidare måste riktlinjerna för besöksvisum genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism. Tidigare s.k. avhoppsfrekvens bör enligt motionärerna inte beaktas.

I motion Sf222 yrkande 30 yrkas att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum. Enligt motionärerna bör svenska beskickningar i utlandet kunna utfärda visum för skyddsbehövande.

I motion Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 11 påtalas behovet av att införa ett s.k. flyktingvisum. Motionärerna anser att det ska vara möjligt att vid svenska utlandsmyndigheter ansöka om tillfälligt visum för att kunna komma till Sverige och söka asyl.

Marie Granlund (s) begär i motion Sf227 ett tillkännagivande om att sektionskontoret i Pristina bör utvidgas för att kunna hantera visumansökningar. Det skulle underlätta och korta resvägen för de sökande.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågor om visering finns i motionerna liknande yrkanden som utskottet tidigare behandlat, senast i betänkande 2005/06:SfU10. Utskottet uttalade då att det övergripande målet för den svenska viseringspolitiken är att skapa så stor frihet som möjligt för personer att röra sig över gränserna. Det är av största vikt att kontakter mellan människor i olika länder underlättas, i fråga om såväl släktkontakter som kommersiella och kulturella förbindelser på olika plan. Önskemålet om fri rörlighet måste dock ställas mot nödvändigheten av att upprätthålla en reglerad invandring.

Genom förordning (EG) nr 539/2001 med förteckning över vilka tredjelandsmedborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav är viseringspolitiken inom EU i denna del fullt ut harmoniserad. Detta innebär att det inte längre finns några tredjeländer för vilka medlemsstaterna ensidigt får bestämma om medborgarna i dessa länder ska omfattas av viseringskrav eller inte. Utskottet uttalade att även om Sverige är bundet av nämnda EG-förordning är det viktigt att Sverige inom EU aktivt driver frågan om viseringsfrihet för så många länder som möjligt. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga.

Varje visumärende bedöms individuellt. Som stöd vid bedömningen finns viseringspraxis från Migrationsverkets styrelse. Den finns tillgänglig på verkets hemsida och består dels av allmänna riktlinjer, dels av särskilda riktlinjer för vissa länder. En utlänning får beviljas visering om vissa villkor är uppfyllda. Däremot får visering inte beviljas om det framstår som sannolikt att avsikten med vistelsen är en annan än den uppgivna eller att utlänningen inte kommer att lämna Sverige eller Schengenområdet efter viseringstidens utgång.

Migrationsverket eller, efter verkets bemyndigande, svensk utlandsmyndighet avgör om visering ska beviljas eller inte. Av budgetpropositionen för 2007 framgår att utlandsmyndigheterna tog emot drygt 194 000 ansökningar om visering och avgjorde ca 98 % av dessa. Cirka 3 000 viseringsärenden överlämnades till Migrationsverket på grund av att ansökan var svår att bedöma. Under 2006 var bifallsandelen 91 %.

Enligt utskottets uppfattning måste utgångspunkten vara att viseringsansökningar ska prövas i en positiv anda och inte onödigtvis hindra utlänningar att besöka Sverige. Statsrådet Tobias Billström har i ett svar den 28 november 2006 på en fråga om regler för visum anfört att nuvarande riktlinjer är tydliga om den tyngd som bör tillmätas möjligheten att besöka släktingar i Sverige, men att han kommer att följa frågan.

Med det anförda avstyrks motion Sf222 yrkandena 27 och 28.

Beträffande frågan om visum för asylsökande har utskottet tidigare framhållit, senast i betänkande 2005/06:SfU10, att viseringsinstrumentet inte är avsett att ta till vara personers behov av skydd. En ny utlänningslag har trätt i kraft för ett år sedan. Enligt utskottets uppfattning uppfyller lagens bestämmelser Genèvekonventionen fullt ut i fråga om skyldigheten att ge skydd till den som riskerar förföljelse i hemlandet. Utskottet vill även peka på att Sverige erbjuder flyktingar och andra skyddsbehövande som inte har tillgång till någon annan långsiktig lösning skydd genom vidarebosättning i Sverige. I första hand erbjuds vidarebosättning till personer som UNHCR har rekommenderat för överföring. Sverige verkar för att fler länder ska bli vidarebosättningsländer och stödjer också EU:s regionala skyddsprogram, inklusive dess gemensamma program för vidarebosättning. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf222 yrkande 30 och Sf223 yrkande 11.

Sverige har drygt 100 utlandsmyndigheter. De är direkt underställda Utrikesdepartementet (UD) samtidigt som de är fristående myndigheter. Utskottet, som kan konstatera att det i första hand ankommer på regeringen att ta ställning till frågor som rör utrikesförvaltningens organisation, avstyrker motion Sf227.

Asylprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. Migrationsverkets organisation och arbetsuppgifter, utbildningsfrågor, utfärdande av ID-kort samt sekretess i migrationsdomstolar.

Jämför reservationerna 26 (mp), 28 (s, v), 29 (v, mp), 30 (s, v, mp), 31 (v, mp), 32 (v), 33 (mp) och 34 (mp).

Gällande ordning

Den 31 mars 2006 infördes en ny instans- och processordning för utlännings- och medborgarskapsärenden. Utlänningsnämnden upphörde och överprövning av Migrationsverkets beslut sker i migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen. Migrationsdomstolarna utgörs av tre länsrätter (Stockholm, Göteborg och Malmö), och Kammarrätten i Stockholm är migrationsöverdomstol. En tvåpartsprocess med möjlighet till muntlig förhandling vid ett överklagande ska tillämpas.

Migrationsverket är ansvarig förvaltningsmyndighet för frågor som rör migrationsprocesserna asyl, besök och bosättning samt medborgarskap. Migrationsverket leds av en generaldirektör, som vid sin sida har en rådgivande ledningsgrupp i vilken ingår verksledningen och representanter för de olika verksamhetsgrenarna. Migrationsverkets styrelse, vari ingår bl.a. representanter från riksdagspartierna, utses av regeringen. Vid Migrationsverket finns också ett etiskt råd, som utses av regeringen. Rådet ska på myndighetens begäran avge yttranden i frågor som rör utformningen av myndighetens verksamhet och som kan kräva etiska överväganden.

Migrationsverkets processansvar innebär bl.a. att verket ska samråda med berörda myndigheter, dvs. migrationsdomstolarna, Migrationsöverdomstolen, polismyndigheterna och utlandsmyndigheterna, för att tillse att den egna verksamheten håller god kvalitet och sker effektivt. En särskild samrådsgrupp finns för frågor som rör migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna.

Motionerna

När det gäller frågor om utbildning, kompetens och information inom Migrationsverket m.m. finns ett stort antal yrkanden om tillkännagivanden.

Kalle Larsson m.fl. (v) anför i motion Sf251 yrkandena 1–3 att det, för att komma till rätta med bristande beslutsunderlag, krävs en förstärkning av Migrationsverkets omvärldsbevakning, analyser och kunskapsuppbyggnad vad gäller asylområdet generellt. Vidare behövs en obligatorisk vidareutbildning för samtlig personal inom verket. Regeringen bör skyndsamt och noggrant analysera orsaken till Migrationsverkets bristande effektivitet i ärendehantering.

I motionerna Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 21 och Sf251 Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 4 anförs att Migrationsverkets handläggare och beslutsfattare behöver utbildning med anledning av den nya lagstiftningen om förföljelse på grund av kön och sexuell läggning. Verket måste genomföra en utbildningssatsning angående könsrelaterad förföljelse.

I motionerna Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 2 och Sf296 Gunvor G Ericson m.fl. (mp) yrkande 3 påtalas behovet av utbildning i jämställdhet mellan män och kvinnor, HBT, mänskliga rättigheter och barnens bästa, för den personal som arbetar med migrationsfrågor.

I motion So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 35 anges att Migrationsverket och andra myndigheter som arbetar nära flyktingar bör höja sin HBT-kompetens.

I motion Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om att både barntolkar och barnhandläggare på Migrationsverket bör få utbildning i bemötandet av barn. Motionärerna påtalar behovet av att också handläggare utbildas, inte bara tolkar.

I motion K348 Lars Ohly m.fl. (v) anges att utbildningen vad gäller diskrimineringen av romer måste förbättras för samtlig personal inom migrationsmyndigheterna och att i Migrationsverkets instruktion måste understrykas möjligheten att vid en sammantagen bedömning av romers asylärenden betrakta diskriminering och trakasserier som allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter. Enligt motionärerna måste kunskap hela tiden uppdateras och föras vidare till samtliga beslutsfattande nivåer (yrkandena 8 och 9).

I motion Sf222 Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om stöd till ett forskningsprojekt om språkanalyser. Forskningen bör avse om och i så fall hur man kan använda språkanalyser för att fastställa ursprungsland.

I motion Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att inrätta ett oberoende organ för länderinformation.

I motionerna Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 22 och So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 36 begärs tillkännagivanden om behovet av att kvalitetssäkra asylprocessen när det gäller överklagandemöjligheter samt bemötande- och informationsfrågor. Alla flyktingar som kommer till Sverige på grund av förföljelse för sin sexuella läggning bör garanteras ett kompetent bemötande av svenska myndigheter. Exempelvis bör personer som kommer som par till Sverige behandlas i ett ärende även om de är av samma kön.

I ett antal motioner begärs tillkännagivanden om Migrationsverkets organisation och arbetsuppgifter.

I motionerna Sf296 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp) yrkande 2 och Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkande 1 begärs att Migrationsverket ska avskaffas och ersättas med en ny myndighet för migrationsfrågor. Motionärerna anser att arbetstillståndsfrågor kan skötas av AMS och att kommunmottagandet bör skötas av en ny myndighet för nyanländas etable-

ring. I motion Sf223 yrkande 13 påtalas behovet av en reformerad process i den nya migrationsmyndigheten. I regleringsbrev för myndigheten bör anges bl.a. behovet av ökat muntligt förfarande och snabbare handläggning.

Mauricio Rojas (fp) anför i motion Sf232 yrkande 4 att Migrationsverket bör läggas ned och ersättas med en ny myndighet. Den nya myndigheten ska sköta asylprövningen och finansieringen av mottagandet samt kontraktering och kvalitetssäkring av mottagandets huvudmän. Det bör således skiljas på uppdraget att pröva asylansökningar och att ansvara för mottagandet av asylsökande.

I motion Sf270 av Göran Lindblad och Ulrika Karlsson i Uppsala (m) anges att Migrationsverkets uppgift bör begränsas till själva prövningen av ansökningar. Förordnande av och utbetalning av ersättning till offentliga biträden bör hanteras av domstol. Migrationsverket bör inte heller hantera frågor om ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande. Frivilligorganisationer eller kommuner bör ansvara för asylsökandes boende frågor.

Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begär i motion Sf245 yrkande 2 ett tillkännagivande om kortare handläggningstider vid asylprövning. Motionären anser att handläggningen hos verket bör ta högst tre månader.

I motion Sf15 av Tomas Eneroth m.fl. (s) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om behovet av uppföljning av den nya instans- och processordningen, NIPU, inom migrationsområdet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en heltäckande uppföljning av reformen.

I motion Sf305 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om behovet av att se över om det går att förenkla möjligheterna för personer som fått svenskt uppehållstillstånd men saknar hemlandspass, svenskt resedokument eller svenskt främlingspass, att få ID-kort. Motionärerna menar att Migrationsverket eller annan lämplig myndighet bör få utfärda ID-kort i samband med att ett uppehållstillstånd ges.

Peter Eriksson m.fl. (mp) begär i motion Sf223 yrkande 7 ett tillkännagivande om att det behövs en översyn av sekretesslagen i fråga om mål i migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen. Motionärerna anser att det bör bli lättare att besluta om sekretess i domstolen för att den asylsökande ska våga framföra sina skäl.

I motion Sf216 av Elisabeth Svantesson (m) begärs ett tillkännagivande om att utlänningslagen bör ses över vad gäller konflikten mellan offentlighetsprincipen och faran för den asylsökande och dennes familj om känsliga uppgifter kommer till allmänhetens kännedom. Motionären anser att det är viktigt med öppenhet i migrationsdomstolarna men att människors säkerhet inte får hotas.

Utskottets ställningstagande

I Migrationsverkets regleringsbrev för budgetåret 2007 anges beträffande mål för organisationsstyrningen att verket ska tillförsäkra att personalen har ändamålsenlig kompetens och att särskild vikt ska läggas på rättslig

kompetens. Vidare ska berörd personal ha goda kunskaper om de mänskliga rättigheter som är relevanta i deras arbete. Migrationsverket ska redovisa vilka insatser och åtgärder som har vidtagits inom ramen för kompetensutvecklingen. Vidare ska verket aktivt arbeta med kvalitetssäkring av beslutsmotiveringar i ärenden där risk för tortyr eller dödsstraff har åberopats av den sökande. Frågor som rör kvinnor samt homo- och bisexuella samt transpersoner ska särskilt uppmärksammas i utbildningshänseende.

Av Migrationsverkets budgetunderlag för 2008–2010 framgår att som ett led i arbetet med att öka rättssäkerheten kommer, förutom en stärkt rättsenhet, de olika verksamhetsområdena att ha egna specialistfunktioner t.ex. inom asylrätt för olika delar av världen samt för barn- och genderfrågor.

Vidare anges i regeringens skrivelse att omfattande utbildningsinsatser har gjorts inom Migrationsverket när det gäller kunskap i att samtala med barn. Arbete pågår även med att uppdatera Migrationsverkets handbok i de avsnitt som rör barn. Regeringens mål är att frågan om uppehållstillstånd för ensamkommande barn ska avgöras inom tre månader. I skrivelsen anges också att i samband med ändringen av flyktingbestämmelsen i utlänningslagen konstaterades i propositionen att bedömningen av asylskäl förknippade med könstillhörighet eller sexuell läggning förutsätter noggranna utredningar och goda kunskaper. Enligt propositionen borde ansvariga myndigheter se till att handläggare och beslutsfattare får nödvändig och relevant utbildning rörande de särskilda problemområden som är förknippade med förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Som utskottet konstaterat tidigare har den största reformen på länge inom migrationsområdet genomförts den 31 mars 2006. En ny utlänningslag trädde i kraft, och överprövningen ska ske i domstol. Reformen innebär bl.a. att den asylsökande vid ett avslagsbeslut kan överklaga beslutet till domstol och där möta Migrationsverket i en domstolsförhandling. Möjligheterna att lägga fram sin sak muntligt har ökat. Utskottet anser att reformen bidrar till en ökad öppenhet och konstaterar att reformen även ställer stora krav på handläggningen och processen hos Migrationsverket.

Utskottet vill peka på att Migrationsverket förutom satsningen på ökad kunskap och kompetens hos personalen har utvecklat sina arbetsmetoder och infört en ny organisationsmodell. En viktig fråga för verket har varit att stärka styrningen av verkets rättstillämpning och praxissamordning. Utskottet kan, mot bakgrund av den omfattande reformen när det gäller instans- och processordningen i utlänningsärenden, ha förståelse för att Migrationsverket har behövt tid att finna formerna för sitt arbete.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf14 yrkande 6, Sf222 yrkandena 21 och 24, Sf223 yrkandena 2, 17 och 22, Sf251 yrkandena 1–4, Sf296 yrkande 3, K348 yrkandena 8 och 9 samt So463 yrkandena 35 och 36.

Utskottet konstaterar att Migrationsverket i dag har ansvar för en rad olika verksamheter, exempelvis asylprövning, ansökningar om besök och bosättning, medborgarskapsfrågor och mottagning av asylsökande. I sam-

band med att Integrationsverket läggs ned den 1 juli i år kommer Migrationsverket också att få vissa nya uppgifter. Bland annat ska det vara verkets uppgift att övergripande arbeta för att det finns beredskap och kapacitet i landet för att ta emot dem som beviljats uppehållstillstånd. Som redovisas nedan kommer mottagandeverksamheten att bli föremål för en översyn och den nya instans- och processordningen i utlänningsärenden att följas upp. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf223 yrkandena 1 och 13, Sf232 yrkande 4, Sf270 och Sf296 yrkande 2.

I samband med införandet av den nya instans- och processordningen beslutades att en utvärdering av den nya ordningen ska ske. Utskottet har också vid sitt besök vid Länsrätten i Stockholm informerats om att en gemensam arbetsgrupp inom migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen tittar på vissa frågor rörande tillämpningen av de nya reglerna. För att hela reformen ska kunna utvärderas på ett meningsfullt sätt måste den emellertid enligt utskottets mening ha varit i kraft under en viss tid. Hur och när en utvärdering ska göras bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet avstyrker med hänsyn härtill motion Sf15 yrkande 5.

Av Migrationsverkets årsredovisning för 2006 framgår att inom asylområdet har handläggningstiderna blivit kortare men samtidigt har antalet personer som väntar på beslut ökat kraftigt under året. En av orsakerna är att antalet asylsökande under 2006 blev betydligt större än vad prognoserna pekade på vid årets början. Utskottet kan konstatera att Migrationsverket under 2006 bl.a. har utvecklat sina arbetsmetoder och infört en ny organisationsmodell inom asylområdet. Syftet har varit att öka verkets förmåga att på ett rättssäkert sätt fatta beslut i ett tillräckligt stort antal ärenden för att alla asylsökande ska få besked inom sex månader. I samband med behandlingen av budgeten för 2007 underströk också utskottet vikten av att Migrationsverket klarar av att effektivt, enhetligt och rättssäkert fatta beslut i det antal ärenden som behövs för att nå balans i asylprocessen (bet. 2006/07:SfU2). Utskottet anser att korta handläggningstider hör till de mest centrala frågorna för Migrationsverket och utgår från att allt görs för att uppnå målet om högst sex månaders handläggningstid. Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf245 yrkande 2.

Svensk Kassaservice har den 1 januari i år infört strängare krav vid utfärdande av ID-kort. Det innebär att en sökande som saknar fullgod svensk legitimation endast kan styrka sin identitet med hjälp av en nära släkting, såsom maka, make eller myndigt barn.

I en motion påtalas behovet av att förenkla möjligheterna för utländska personer boende i Sverige att få ID-kort och framförts att Migrationsverket bör kunna utfärda ID-kort.

Utskottet noterar att förutom i en interpellationsdebatt i frågan den 27 mars 2007 har integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni i ett frågesvar den 3 april angett bl.a. att det givetvis är helt motiverat att den som utfärdar ID-kort ställer krav på styrkande av sökandens identitet. Det

är dock viktigt att säkerställa att personer med rätt att vara bosatta och arbeta i Sverige har möjlighet att få ett svenskt ID-kort även i de fall de inte har nära släktingar här i landet. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering har mottagit anmälningar, men oavsett om det är fråga om diskriminering i lagens mening eller inte måste situationen lösas för personer som i dag har svårigheter att styrka sin identitet. Regeringen kommer därför att tillsätta en utredning med uppgift att överväga och lämna förslag i frågan. Avsikten är att utredningsarbetet ska bedrivas skyndsamt.

Utskottet, som vill betona behovet av en snar lösning, anser att utredningen bör avvaktas och avstyrker motion Sf305.

Den s.k. utlänningssekretessen i 7 kap. 14 § andra stycket sekretesslagen är tillämplig i ärenden enligt utlänningslagstiftningen, vilket klargjorts i ett avgörande av Regeringsrätten den 16 februari 2007 (mål nr 4582-06). För domstolar gäller även att den sekretess som gäller för en uppgift överförs till domstolen om uppgiften lämnas dit. Det finns undantag från denna huvudregel. Om en domstolsförhandling hålls offentligt upphör den sekretess som har gällt för de uppgifter som lämnas eller åberopas vid förhandlingen. Hålls förhandlingen inom stängda dörrar, är huvudregeln att sekretessen består. När domstolen avgör målet upphör sekretessen, om domstolen inte särskilt beslutat att den ska bestå. Domslut och motsvarande del av ett beslut kan sekretessbeläggas bara i sällsynta undantagsfall.

Utskottet kan således konstatera att för en uppgift som tas in i en dom eller ett beslut av en domstol gäller sekretess bara om domstolen särskilt beslutat att sekretessen ska bestå.

Enligt utskottets mening är en stor fördel med den nya processordningen den ökade insynen för parterna och öppenheten i migrationsdomstolarna. Givetvis måste det också finnas möjlighet för domstolarna att besluta om sekretess om uppgifterna i målet skulle kunna medföra men för klaganden om de röjdes. Motionerna Sf216 och Sf223 yrkande 7 får med det anförda anses i huvudsak tillgodosedda och avstyrks.

Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. mottagandeverksamheten, extern tillsyn, svenskundervisning och arbetstillstånd för asylsökande, ensamkommande barn samt flyktingmottagandet.

Jämför reservationerna 35 (v), 37 (s, v, mp), 38 (v), 39 (v, mp), 40 (mp), 41 (s, v), 42 (s, v), 43 (mp), 44 (s), 45 (v) och 46 (mp) samt särskilt yttrande (v).

Gällande ordning

Staten har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande m.fl. Det innebär bl.a. ett ansvar att erbjuda de asylsökande boende och organiserad sysselsättning. Vissa insatser inom mottagandet av asylsökande m.fl. åligger kommuner och landsting. Exempelvis ansvarar kommunerna för förskola, skola och skolbarnsomsorg till asylsökande barn och vissa insatser enligt socialtjänstlagen. Statlig ersättning lämnas till kommunerna. Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl. enligt en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet (numera Sveriges Kommuner och Landsting). Överenskommelsen reviderades senast i juni 2006, varvid den statliga ersättningen till landstingen höjdes.

Migrationsverket ska enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) i lämplig omfattning erbjuda asylsökande sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull. Deltagande i verksamheten är obligatoriskt. För asylsökande som fyllt 18 år och som utan giltigt skäl vägrar att delta i den organiserade verksamheten ska dagersättningen sättas ned helt eller delvis.

Personer som väntar på beslut om uppehållstillstånd får välja om de vill bo hos t.ex. släkt och vänner eller i något av Migrationsverkets boenden. Så kallat anläggningsboende består av vanliga lägenheter, där de asylsökande själva sköter sitt hushåll.

Motionerna

Mauricio Rojas (fp) begär i motion Sf232 yrkandena 1–3, 5 och 6 tillkännagivanden om att det nuvarande asylmottagandet är ett slutet system som måste öppnas. Den bestraffnings- och utkastarmentalitet som har karakteriserat asylmottagandet måste förändras. Mottagandet av asylsökande måste separeras från asylprövningen, och hela förfarandet måste kvalitetssäkras. För få av de asylsökande deltar i organiserad verksamhet, och det finns enligt motionären ett behov av att bryta den väntetid som präglar nuvarande asylmottagning. Mottagandet kan skötas av kommuner, ideella organisationer, stiftelser, personalkooperativ eller företag, och egenmakt ska vara en grundbult i ett reformerat asylmottagande med ökade valmöjligheter. Den asylsökande bör enligt motionären i samråd med den nya migrationsmyndigheten kunna välja mellan olika huvudmän för mottagandet. I yrkandena 12–14 och 17 begär motionären tillkännagivanden om att en aktivitetsgaranti bör ges till de asylsökande som inte bedöms som ”snabba ärenden”. Huvudmännen för mottagandet måste enligt motionären visa ett effektivt genomförande av garantin, som ska omfatta även dem som bor i eget boende. Bara reguljärt arbete ska godtas som skäl att ej delta i aktivitetsgarantin. Vidare ska kunskaper i jämställdhet och det svenska samhällets värdegrund förmedlas till de asylsökande inom ramen för aktivitetsgarantin. Enkla utvärderingar och valideringar av yrkeskompetens och av relevanta arbetslivserfarenheter hos asylsökande som deltar i aktivitetsga-

rantin måste genomföras. Efter ett första avslag på asylansökan måste meningsfulla insatser för återvändandet genomföras. Dessa insatser för att göra återvändandet möjligt kan enligt motionären ingå i aktivitetsgarantin.

I motion Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v) begärs i yrkande 12 ett tillkännagivande om att ge Glesbygdsverket i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet samt att Migrationsverket ska uppmuntra och erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion C276 yrkande 6 ett tillkännagivande om en översyn av Migrationsverkets minimigränser för standard och utrymme i anläggningsboende. Enligt motionärerna kan asylsökande inte teckna förstahandskontrakt och är därför hänvisade till bostäder som Migrationsverket upplåter. Ett minimivillkor för ett välfärdsland är att ge asylsökande möjlighet till integritet och en privat sfär.

I motion A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om kommunernas ansvar för att skapa meningsfull verksamhet både för de barn, unga och vuxna asylsökande som lever på förläggningar och för dem som har eget boende. Det kan röra sig om verksamhet med kulturell eller hälsofrämjande verksamhet så att kontakt kan tas med andra människor utanför förläggningen.

I motion Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkandena 5 och 14 begärs tillkännagivanden om att ambitionsnivån på den organiserade verksamheten måste öka och att det i regleringsbrev bör anges bl.a. hur många av de asylsökande som bör vara i praktik eller tillfälligt arbete. Vidare måste kommunernas ansvar för att skapa fritidsverksamhet för asylsökande som lever på förläggningar och i eget boende tydliggöras.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion A270 yrkande 3 ett tillkännagivande om att svenskundervisningen ska starta omedelbart och att den inte avbryts förrän ärendet är prövat i samtliga instanser.

Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begär i motion Sf245 yrkande 4 ett tillkännagivande om att svenskundervisningen ska erbjudas under hela vistelsetiden i Sverige, dvs. även efter ett avslag.

Vidare begärs tillkännagivanden om bl.a. hälsosamtal och stöd av ideella organisationer m.m.

Mauricio Rojas (fp) vill i motion Sf232 yrkandena 8 och 9 inrätta dels hälsoinformatörstjänster, dels ett faddersystem med ombudsfunktioner i alla mottagningsärenden som inte berör själva asylprövningen. Vid sidan om det offentliga ombudet kan ideella organisationer, kyrkor m.fl. tillhandahålla volontärer som bistår den asylsökande med information, kontakt och stöd. Hälsoinformatören kan utgöra en länk mellan hälso- och sjukvården och de asylsökande.

Lars Ohly m.fl. (v) anser i motion So309 yrkande 3 att asylsökandes rätt till hälsosamtal bättre ska efterlevas. Motionärerna påtalar att långt ifrån alla erbjuds eller genomgår hälsosamtal. Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att se över och återkomma med förslag till regeringen på hur asylsökandes rätt till hälsosamtal bättre ska efterlevas.

I motion Sf247 av Ulf Sjösten (m) efterfrågas ett nationellt uppdrag i samverkan med ideella organisationer, för kunskapsutveckling och för att underlätta asylsökandes introduktion i det svenska samhället. Motionären anser att asylsökandes psykiska och fysiska ohälsa kan försvåra introduktionen i det svenska samhället varför hälsosamtal och tidig behandling måste finnas.

I motion Sf304 av Christina Axelsson och Yilmaz Kerimo (s) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att det måste klargöras om det är Migrationsverket eller kommunen som ansvarar för begravningskostnader när det gäller asylsökande.

När det gäller tillsynsfrågor begärs i motion Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 7 ett tillkännagivande om att frågan om extern tillsyn av verkets mottagningsverksamhet bör utredas. Motionärerna anser att tillsynen bör omfatta själva mottagandet samt asylsökandes sjukvård sett i förhållande till lagstiftning, regler och mål.

I motion Sf232 av Mauricio Rojas (fp) begärs i yrkandena 10 och 11 tillkännagivanden om att det bör inrättas ett oberoende etiskt asylråd – ett tillsynsorgan som även utfärdar rekommendationer, samt att det bör införas en s.k. lex Maria i hela asylsystemet. Anmälningssplikt bör råda om en asylsökande har fått vänta oskäligt länge på besked, fått otillräcklig information eller om hälsoundersökningar m.m. fördröjts.

I motionerna Sf251 yrkande 6 av Kalle Larsson m.fl. (v) och A270 yrkande 4 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs tillkännagivanden om att möjligheten att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd bör utvidgas och att information härom bör ges aktivt och mycket tidigt. Detta bör skrivas in i Migrationsverkets regleringsbrev.

Mauricio Rojas (fp) begär i motion Sf232 yrkande 15 ett tillkännagivande om att undantaget från kravet på arbetstillstånd ska utvidgas. Undantag ska omfatta alla som deltar i aktivitetsgarantin och ges från början.

Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begär i motion Sf245 yrkande 7 ett tillkännagivande om att samtliga som invandrar borde få arbetstillstånd automatiskt, direkt vid tullen.

I motion Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 8 ett tillkännagivande om att myndigheternas bedömning av ensamkommande barn samt bedömning av unga inte ska vara fixerad vid 18-årsgränsen. Motionärerna anser att åldersgränsen är för fyrkantig och snävt tillämpad.

I motion Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 28 begärs ett tillkännagivande om att barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats inte bör flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende. Enligt motionärerna kan en sådan flytt vara negativ för det ensamkommande barnets utveckling. I yrkande 29 anges att beslut alltid bör fattas inom tre månader och omedelbar verkställighet aldrig ske i ärenden som rör ensamkommande barn.

Eva Sonidsson och Hans Stenberg (s) begär i motion Sf282 ett tillkännagivande om att en översyn bör göras av kommunernas hantering av det ekonomiska ansvaret för ensamkommande flyktingbarn över 18 år och som ej gått ut gymnasiet.

I motion Sf15 av Tomas Eneroth m.fl. (s) begärs i yrkandena 1–3 tillkännagivanden om behoven av tillräckliga resurser för att berörda myndigheter ska kunna hantera det ökade antalet asylsökande, om en solidarisk fördelning av ansvaret bland Sveriges kommuner vad gäller mottagande av asylsökande och om kommunernas behov av resurser härför. I motionen anges att under innevarande år har Migrationsverket i prognoser påtalat att asylmottagningen kommer att öka till ca 40 000 personer. Denna siffra beräknas bestå även under år 2008. För att möta denna ökning av asylsökande krävs enligt motionärerna en fungerande organisation för prövning av de enskilda ärendena men också en beredskap för mottagande i landets kommuner. Kommunerna måste få besked om ekonomiska villkor, och det behövs personella resurser inom såväl statliga myndigheter som kommuner för att säkra ett mottagande med bra kvalitet.

I motion Sf13 av Christina Axelsson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om sambandet mellan asyl- och migrationspolitiken och integrationspolitiken. Motionärerna anser att ett ökat antal asylsökande ger ett ökat ansvar för kommunernas flyktingmottagande. Särskilt allvarlig är situationen för ensamkommande flyktingbarn där det är alldeles för få kommuner som tar ansvar.

I motion Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att en helhetssyn ska råda budgetmässigt vad gäller flykting-, invandrings- och integrationspolitiken. Helhetsperspektivet har frångåtts genom att en uppdelning på olika budgetposter gjorts och genom att vissa öronmärkta pengar till kommunerna tagits bort.

Utskottets ställningstagande

Av Migrationsverkets senaste statistik framgår att 30 543 personer var registrerade i mottagandesystemet den 31 mars 2007. Av de inskrivna hade 15 993 eget boende. 2 632 av de inskrivna hade uppehållstillstånd. Av alla inskrivna med uppehållstillstånd hade 979 eget boende. År 2006 placerades 8 527 personer ut i kommuner från anläggningsboenden. År 2005 var motsvarande siffra 2 637. Totalt under 2006 tog kommunerna emot 24 432 personer som kommit till Sverige som asylsökande.

Migrationsverket har i sin verksamhets- och utgiftsprognos den 26 februari 2007 antagit att ca 35 000 personer kommer att vara inskrivna i mottagandesystemet vid årets slut.

I ett stort antal motionsyrkanden tas en rad olika frågor upp som rör mottagandeverksamheten, exempelvis Migrationsverkets informationsskyldighet, boende, hälsosamtal och organiserad verksamhet.

Sedan den 5 februari 2005 gäller att Migrationsverket skriftligen ska informera asylsökande om de förmåner som finns och om vad de ska göra för att beviljas dessa. Informationen ska lämnas så snart som möjligt och inte senare än 15 dagar efter det att ansökan om uppehållstillstånd har gjorts. Sökande ska även informeras om förekomsten av organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller särskild juridisk rådgivning och om organisationer som kan bistå eller informera dem i fråga om gällande mottagandevillkor, inklusive hälso- och sjukvård.

En utlänning som bor i ett eget boende har rätt till ersättning från Migrationsverket under en månad efter det att uppehållstillstånd har beviljats. Därefter övergår ansvaret till den kommun där den enskilde vistas, och introduktionsinsatserna påbörjas. Om en asylsökande i eget boende önskar bosätta sig i en annan kommun när uppehållstillstånd har beviljats har denne möjlighet att få hjälp med detta av Migrationsverket. Om bosättning inte kan ske inom den månad den enskilde har rätt till ersättning från Migrationsverket krävs dock att personen flyttar till anläggningsboende för att få ersättning under den tid det tar att anordna en kommunplats.

Sedan 1997 finns ett råd för flykting- och invandringsfrågor. Rådet, som är en informell mötesplats för informationsutbyte mellan representanter för regeringen och det civila samhället. I rådet ingår representanter för 18 organisationer som på olika sätt arbetar med flykting- och invandringsfrågor. Bland annat har rådet diskuterat Migrationsverkets roll i den nya instans- och processordningen, migration och utveckling, ouppmärksammade utsatta barn i migrationsärenden samt frivilligorganisationernas roll i mottagandesystemet.

Rådet för migrations- och asylpolitiska barnfrågor tillkallades 2003 och är ett organ för samråd och informationsutbyte. Det träffas två till fyra gånger per år. Till ledamöter har utsetts bl.a. barnläkare, läkare med särskilda flyktingmedicinska erfarenheter samt representanter för Barnombudsmannen, Migrationsverket och Bris. Rådet har bl.a. behandlat övergången av ansvaret för mottagandet av ensamkommande barn till kommunerna och barnspecifika asylskäl.

Utskottet noterar att i betänkande EG-rätten och mottagandet av asylsökande (SOU 2003:89) konstateras att det svenska mottagandet rent faktiskt förefaller att väl uppfylla de krav som uppställs i rådets direktiv 2003/9/EG om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna men att mottagandevillkoren i vissa avseenden bör förfätningsregleras. Utredaren har därför föreslagit att gällande praxis lagfästs, t.ex. vad gäller tillgång till hälso- och sjukvård samt tillgång till information för asylsökande.

Statsrådet Tobias Billström uttalade i ett frågesvar den 14 februari i år att utöver myndigheternas uppgifter bidrar även ideella organisationer med viktiga insatser inom mottagandet. Ideella organisationer kompletterar i dag myndigheternas insatser med t.ex. socialt stöd, information, rådgivning, aktiviteter och mötesplatser. Kommuner, landsting och ideella organi-

sationer utför således redan i dag mycket viktiga insatser inom mottagandet av asylsökande. Migrationsverkets boenden för asylsökande är i dag ofta utspridda mellan olika bostadsområden i kommunerna och utgörs i huvudsak av hyreslägenheter som hyrs av kommunala eller privata bostadsföretag. Mindre än hälften av de asylsökande väljer ett boende som anvisats av Migrationsverket, medan övriga bor hos t.ex. släkt och vänner i s.k. eget boende. Det finns redan i dag möjlighet för Migrationsverket att uppdra åt andra, t.ex. ideella organisationer, att tillhandhålla boende och göra insatser inom mottagandet av asylsökande.

Statsrådet angav vidare att mottagandet av asylsökande ska förbättras. Frågan om hur mottagandet bäst ska organiseras ska få en bred genomlysning. Därefter återkommer regeringen med förslag på förbättringar inom mottagandet av asylsökande.

Mot bakgrund av vad som anförts och då den aviserade översynen av mottagandesystemet bör avvaktas avstyrker utskottet motionerna Sf232 yrkandena 1–3, 5, 6, 12–14 och 17, Sf251 yrkandena 5, 12 och 14, C276 yrkande 6 samt A270 yrkandena 3 och 7.

Också motionerna Sf232 yrkandena 8 och 9, Sf247 och So309 yrkande 3 om bl.a. hälsofrågor och ideella organisationer avstyrks med det anförda.

Utskottet vill här också peka på att Migrationsverket har gjort en översyn av myndighetsutövningen inom verkets mottagningsverksamhet (NRK 111-2007-1679, 2007-01-22). Översynen, som bl.a. omfattat hur lagen om mottagande av asylsökande m.fl. tillämpas, visar att det finns vissa brister i rutiner och i enhetlighet men att de sökande inte bedöms ha lidit några förluster.

Utskottet delar inte uppfattningen att svenskundervisning ska erbjudas den som väntar på att lämna landet. Nyttan därav kan ifrågasättas, och enligt utskottets mening torde den enskilde ha större nytta av t.ex. engelska, datakunskap och samhällskunskap, som erbjuds inom ramen för den återvändanderelaterade sysselsättningen. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf245 yrkande 4.

I betänkande EG-rätten och mottagandet av asylsökande (SOU 2003:89) anges att i Migrationsverkets föreskrifter om mottagande av asylsökande m.fl. finns föreskrifter och allmänna råd för de särskilda bidragen gällande exempelvis boupptecknings- och begravningskostnader. Utskottet noterar vidare att i en skrivelse till regeringen i november 2005 påtalar Migrationsverket behovet av en översyn av vissa författningar. Bland annat anges i skrivelsen att Migrationsverket har det övergripande ansvaret för mottagande av asylsökande och deras behov av bistånd. Emellertid ligger delar av det som tidigare innefattades i verkets uppdrag i dag på andra huvudmän, vilket medfört oklarheter angående exempelvis förhållandet mellan lagen om mottagande av asylsökande m.fl. och begravningslagen.

Utskottet utgår från att regeringen ser över frågan och vid behov återkommer med förslag. Motion Sf304 yrkande 2 avstyrks.

När det gäller frågan om extern tillsyn av Migrationsverkets mottagningsverksamhet kan utskottet konstatera att Migrationsverket har en ny organisation från den 1 januari 2005. Syftet med förändringen är bl.a. att få en rakare och tydligare styrning av verksamheten. Ett nytt verksamhetsområde, Mottagningsplanering och tillsyn, inrättades. Till verksamhetsområdet hör bl.a. planering av mottagningskapaciteten, ansvar för bostäder för asylsökande och för att det finns en organiserad verksamhet för de sökande under väntetiden samt tillsyn och uppföljning av boende och organiserad verksamhet. Motionerna Sf232 yrkandena 10 och 11 samt Sf251 yrkande 7 får med det anförda anses till viss del tillgodosedda och avstyrks.

Enligt 5 kap. 4 § Utf är asylsökande undantagna från skyldigheten att ha arbetstillstånd om Migrationsverket bedömer att beslut i ärendet inte kommer att fattas inom fyra månader från ansökan. Undantaget gäller fram till dess att ett lagakraftvunnet beslut föreligger i ärendet. Sedan den 1 januari 2006 gäller dessutom att om ett beslut om avvisning eller utvisning inte bedöms kunna verkställas med tvång på grund av förhållandena i mottagarlandet gäller undantaget fram till dess att utlännigen lämnar landet.

Den parlamentariska Kommittén för arbetskraftsinvandring, Kaki, har tittat på frågan om asylsökande och arbetsmarknaden. Kommittén har i sitt betänkande Arbetskraftsinvandring till Sverige – förslag och konsekvenser (SOU 2006:87) bl.a. föreslagit att det nuvarande systemet med undantag från arbetstillståndskravet ska finnas kvar, men rekommenderar att en ny utvärdering görs efter några år. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet, som anser att beredningen bör avvaktas, avstyrker motionerna Sf232 yrkande 15, Sf245 yrkande 7, Sf251 yrkande 6 och A270 yrkande 4. Vad gäller mottagande av ensamkommande barn beslutade riksdagen nyligen om en ändring i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (prop. 2005/06:46, bet. 2005/06:SfU12, rskr. 2005/06:165). Genom lagändringen, som trädde i kraft den 1 juli 2006, överfördes ansvaret för mottagandet av ensamkommande barn från Migrationsverket till kommuner som träffat överenskommelse med verket om detta. Migrationsverkets uppgift är att pröva och utreda barnens asylskäl. Enligt den nya ordningen ska verket anvisa en kommun som då blir vistelsekommun och ska sörja för boende, omvårdnad, skolgång och åtgärder enligt socialtjänstlagen beträffande barnet. Kommunerna har behörighet att anordna boenden för asylsökande ensamkommande barn, och de kommuner som träffar överenskommelser med Migrationsverket är berättigade till en fast ersättning, utöver den ersättning som utgår för det enskilda barnets boende och omvårdnad. Syftet med reformen är att mottagandet av ensamkommande barn bättre ska tillgodose barnens behov.

Åren 2004–2006 sökte 388, 398 respektive 820 ensamkommande barn asyl. Vid utgången av december 2006 fanns sammanlagt 629 asylsökande ensamkommande barn inskrivna hos Migrationsverket.

Statsrådet Tobias Billström anförde i en interpellationsdebatt den 13 februari i år att antalet ensamkommande barn i dag är väsentligt större än vad som beräknades inför lagändringens ikraftträdande. Såväl Migrationsverket som Sveriges Kommuner och Landsting har på olika sätt varit i kontakt med samtliga landets kommuner för att få dem att ta sin del av det samlade ansvar som vilar på kommunerna. Statsrådet angav vidare att ett alternativ till frivilliga överkommelser hade varit att lagstiftningsvägen tvinga kommunerna att ta emot barnen, vilket kanske hade gjort det lättare att tillhandahålla platser men knappast varit till gagn för barnens bästa. Regeringen har haft en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting, i syfte att öka antalet kommuner som tar emot, och Migrationsverket och Integrationsverket har inlett en fördjupad samverkan för att få till stånd en mer enhetlig och samlad information om vad som gäller beträffande boende och ersättningar. Statens ersättningar till kommunerna följs kontinuerligt upp och utvärderas av regeringen. Det gäller såväl ersättningsnivåer som systemet i sig. Ett mer enhetligt system för boende och ersättningar såväl under asyltiden som efter ett eventuellt uppehållstillstånd avses skapas.

I ett frågesvar den 28 mars angav statsrådet Tobias Billström att kommunerna inte tecknat överenskommelser i den utsträckning som krävs för att möta den kraftiga ökningen av antalet ensamkommande barn men att han har goda förhoppningar om att fler kommuner tecknar överenskommelser och tar sig an de ensamkommande barnen.

Utskottet vill även peka på att i syfte att stärka skyddet för barn som av flyktingskäl eller andra skäl kommer till Sverige utan legal vårdnadshavare och söker uppehållstillstånd här gjordes en lagändring den 1 juli 2005. Ensamkommande barn ska skyndsamt förses med god man som träder i barnets både förmyndares och vårdnadshavares ställe. Om barnet därefter beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska den gode mannen ersättas av en särskilt förordnad vårdnadshavare enligt föräldrabalken.

Utskottet noterar att i tilläggsbudget för 2007 tillförs 15 miljoner kronor i syfte att stimulera fler kommuner att ta emot ensamkommande barn. För ensamkommande barn föreslås vidare att kommuner ska kunna få ersättning för vård som ges barn i ett annat hem än barnets eget med stöd av socialtjänstlagen fram till dess barnet fyller 21 år.

När det gäller bl.a. åldersgräns och boende för ensamkommande barn anser utskottet att dessa frågor, i den mån frågorna inte tillgodoses med förslagen i tilläggsbudgeten, får övervägas i samband med den översyn av mottagandeverksamheten som aviserats. Utskottet utgår också från att den aviserade utredningen av flyktningmottagandet ser över mottagandet av de ensamkommande barnen. Motionerna Sf14 yrkande 8, Sf251 yrkandena 28 och 29 samt Sf282.

Utskottet noterar i detta sammanhang att alltfler personer blir kvar i mottagandesystemet. Det beror till viss del på att så få personer företer dokument som styrker deras identitet och på svårigheterna att verkställa vissa

avvisnings- och utvisningsbeslut, men även på svårigheter att kommunplacera dem som fått uppehållstillstånd. Detta medför inte bara kostnader för Migrationsverket utan även ökade kostnader för kommunerna.

Som en följd av den tillfälliga ordningen med ny prövning av vissa avvisnings- och utvisningsbeslut kom fler människor än beräknat att befinna sig i Migrationsverkets mottagandesystem. Särskilda medel tillfördes därför utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar fr.o.m. 2006. Vidare gavs kommuner som under 2006 ökade sitt flyktingmottagande bl.a. ett tillfälligt stöd i form av ett engångsbelopp för varje person som togs emot.

Integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni har som svar på ett antal interpellationer om kommunernas ansvar för flyktingmottagandet angivit bl.a. att antalet asylsökande inte minskar som förväntat; tvärtom är prognosen att antalet asylsökande kommer att öka. Alla kommuner måste medverka till att bereda plats för personer som får uppehållstillstånd, men det finns inte skäl att införa en lagstiftning med skyldighet för kommunerna att ta emot flyktingar. Däremot behöver incitamenten både för individen och för kommuner, statliga myndigheter, arbetsgivare och andra aktörer att påskynda etableringen på arbetsmarknaden stärkas. Under 2006 hade den tillfälliga ersättningen stor betydelse för att få nya kommuner att ingå överenskommelser om flyktingmottagande. 80 % av landets kommuner tecknade en överenskommelse om mottagande. För att i ett längre perspektiv ge kommunerna en bättre ersättningsnivå höjdes från 2007 schablonersättningen per individ till kommunerna med mer än vad som motsvarade kostnadsutvecklingen.

Integrations- och jämställdhetsministern har vidare i ett frågesvar den 3 april 2007 angett att regeringen har för avsikt att inom kort tillsätta en utredare som ska se över och lämna förslag om ansvar, utformning och finansiering av flyktingmottagande samt andra insatser för nyanlända flyktingar och skyddsbehövande i övrigt samt deras anhöriga som sammantaget påskyndar och ökar möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden. I uppdraget ska bl.a. ingå att överväga och lämna förslag på incitament och insatser, t.ex. information, som kan bidra till ökad valfrihet och ökad egenmakt för individen i syfte att främja ett boende som påskyndar etableringen på arbetsmarknaden.

Utskottet förutsatte hösten 2006 i sitt betänkande 2006/07:SfU2 att regeringen nogsamman skulle följa utvecklingen av antalet asylsökande. Utskottet kan nu notera att i 2007 års ekonomiska vårproposition anges att migrations- och flyktingpolitiken står inför stora utmaningar. Förra året ansökte över 24 000 personer om uppehållstillstånd på grund av asylskäl, 40 % fler än 2005. I år väntas antalet stiga till närmare 40 000. Det ökade antalet asylsökande ställer enligt regeringen stora krav både på en ökad kapacitet i Migrationsverkets prövnings- och mottagningssystem och på kommunernas kapacitet att ta emot personer med uppehållstillstånd. Regeringen föreslår därför 785 miljoner kronor i tilläggsbudget för 2007 på anslaget 12:2 Ersättningar och bostadskostnader. 15 miljoner kronor avser

ökad statlig ersättning till kommuner som träffar överenskommelser med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn. Vidare uppgår tilläggsbudget på anslaget 10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande till 316 miljoner kronor. Regeringen föreslår att kommunerna ges en extra ersättning, som delvis är prestationsbaserad, i syfte att dels underlätta mottagandet av flyktingar i kommuner i regioner med god arbetsmarknad, dels skapa tydliga ekonomiska incitament som påskyndar etableringen av flyktingar på arbetsmarknaden. Den extra ersättningen, som utgår till kommuner som under 2007 träffar en treårig överenskommelse om flyktingmottagande, innebär att kommunerna får 10 000 kronor per person som de tar emot och ytterligare 20 000 kr för varje vuxen person i åldern 18–64 år som under det första året efter uppehållstillstånd har blivit godkänd i svenska för invandrare, fått praktik eller fått arbete under en viss tid.

Utskottet kan således konstatera att angelägna satsningar görs för att möta de ökade behoven till följd av det starkt ökade antalet asylsökande. Utskottet utgår från att regeringen även fortsättningsvis noga följer utvecklingen och noterar också att betydande satsningar görs för de kommande åren.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf13, Sf14 yrkande 1 och Sf15 yrkandena 1–3.

Svenskt medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om medborgarskap för barn födda i Sverige, krav på språkkunskaper för erhållande av svenskt medborgarskap, ansökningsavgift för förvärv av svenskt medborgarskap m.m.

Jämför reservationerna 47 (v), 48 (s) och 49 (v, mp).

Motionerna

I motion Sf205 av Luciano Astudillo (s) begärs att regeringen ska se över och ändra lagen om svenskt medborgarskap på så sätt att alla barn som föds i Sverige ska ha rätt att förvärva svenskt medborgarskap. Motionären anför att ett nyfött barn vars båda föräldrar är utländska medborgare inte automatiskt förvärvar svenskt medborgarskap och att detta är otidsenligt. Alla barn som föds i Sverige och vars föräldrar har uppehållstillstånd i Sverige bör i stället ges möjligheten att förvärva ett svenskt medborgarskap direkt.

Tone Tingsgård (s) begär i motion Sf267 yrkande 1 ett tillkännagivande om att den svenska lagstiftningen bör ses över i syfte att stödja barnkonventionen och underlätta folkbokföring av barn födda i Sverige. Motionären anför att det i dag finns ett stort antal barn som föds statslösa eller

utan uppehållstillstånd i Sverige och att det tar alltför lång tid för dessa barn att få svenskt medborgarskap. I motionens yrkande 2 begärs att socialnämnderna ska ges i uppdrag att på ett tydligare sätt utreda familjesituationen för barn som föds i Sverige under dessa omständigheter. Motionären anför att för dessa barn kan det vara av vikt att få en riktig familjeutredning och faderskapet fastställt.

I motion Sf250 av Inger René och Marietta de Pourbaix-Lundin (m) begärs att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i lagen om svenskt medborgarskap att test av kunskaperna i svenska språket kommer att ingå som ett kriterium för att få svenskt medborgarskap. Motionärerna föreslår vidare att en reglering av på vilket sätt kunskaperna ska kunna dokumenteras bör införas och att det bör kunna medges undantag föranledda t.ex. av sökandens ålder eller andra särskilda omständigheter.

I motion A270 yrkande 54 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs att avgifterna i samband med förvärv av svenskt medborgarskap ska tas bort när det statsfinansiella läget tillåter det. Motionärerna anför att medborgarskap är en mänsklig och demokratisk rättighet och att avgiften på 1 500 kr, vilken inte ryms inom ramen för det ekonomiska biståndet enligt socialtjänstlagen, är en stor utgift för personer med låga inkomster. Avgiften begränsar därmed med stor sannolikhet individers möjlighet att ansöka om svenskt medborgarskap.

Utskottets ställningstagande

Den svenska medborgarskapslagstiftningen baseras på den s.k. härstamningsprincipen som innebär att ett barns medborgarskap bestäms av föräldrarnas medborgarskap, till skillnad från territorialprincipen som innebär att barnet får medborgarskap i det land där det föds. Vissa undantag från regeln har införts, bl.a. för att säkerställa att statslösa barn bosatta i Sverige har möjlighet att snabbt få ett medborgarskap. Utskottet bedömde i sitt betänkande 2005/06:SfU6 att införandet av en nyordning där alla barn födda i Sverige ges rätten till svenskt medborgarskap skulle förutsätta betydande principiella och praktiska överväganden. Utskottet fann det inte klarlagt att fördelarna med en sådan nyordning skulle väga över fördelarna med huvudregeln att ett barn följer föräldrarnas medborgarskap. Därmed avstyrkte utskottet motionsyrkanden om att barn som föds i Sverige ska ha rätt till svenskt medborgarskap. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Undvikande av statslöshet är en viktig utgångspunkt för svensk lagstiftning och praxis på medborgarskapsområdet. Det är också utgångspunkten i flera internationella konventioner som Sverige åtagit sig att följa. Det har ansetts angeläget att bestämmelserna underlättar förvärv av svenskt medborgarskap för barn som fötts i Sverige som statslösa. I sitt av riksdagen godkända betänkande 2000/01:SfU8 har utskottet ställt sig bakom regeringens förslag att ett statslöst barn som fötts i Sverige ska kunna förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist i Sverige. En sådan anmälan ska göras innan barnet

fyllt fem år. Bakgrunden till kravet på permanent uppehållstillstånd är att i princip endast den som beviljats permanent uppehållstillstånd är att betrakta som invandrare i Sverige med en rätt att stanna här.

Utskottet vidhåller sina ovan redovisade ställningstaganden och avstyrker därmed motionerna Sf205 och Sf267 yrkande 1.

Om s.k. faderskapspresumtion enligt 1 kap. 1 § föräldrabalken (t.ex. att om modern är gift ska mannen i äktenskapet anses som barnets far) inte föreligger är svensk socialnämnd enligt 2 kap. 1 § föräldrabalken skyldig att försöka utreda faderskapet och se till att detta fastställs förutsatt att barnet har hemvist här i Sverige. Kravet på hemvist grundar sig i första hand på att en skyldighet att företa en faderskapsutredning inte bör föreligga i vidare utsträckning än att svenska domstolar är behöriga att pröva en av socialnämnden för barnet väckt talan om faderskapet (jfr prop. 1984/85:124 s. 19–20).

Permanent uppehållstillstånd är inte avgörande för om ett barn ska anses ha sitt hemvist i Sverige, men det är en faktor som ska vägas in vid bedömningen eftersom det ger barnet en faktisk möjlighet att stanna kvar här i landet. Avsaknad av permanent uppehållstillstånd är inte heller avgörande för om en person ska anses ha sitt hemvist i Sverige, men uppehållstillståndet är ofta en förutsättning för en varaktig vistelse här. Om en utländsk medborgare saknar rätt att stadigvarande vistas i Sverige har denne normalt inte hemvist här i landet. Det kan dock finnas omständigheter som gör att personen ändå ska anses ha hemvist här, t.ex. om vistelsen varat lång tid (jfr Socialstyrelsen, Att fastställa faderskap, s. 27).

Utskottet, som inte har någon annan uppfattning beträffande socialnämnds skyldighet att företa en faderskapsutredning, noterar att det förhållandet att socialnämnden inte har någon lagstadgad skyldighet att utreda faderskapsfrågan och verka för att faderskapet fastställs, inte hindrar att socialnämnden ändå kan hjälpa till med faderskapsutredningen (jfr prop. 1984/85:124 s. 20). Med det anförda avstyrks motion Sf267 yrkande 2.

Senast i betänkande 2005/06:SfU6 behandlade utskottet motionsyrkanden om krav på språkkunskaper för att få svenskt medborgarskap. Utskottet delade då bedömningen som 1997 års medborgarskapskommitté (SOU 1999:34) och regeringen gjort om att det skulle vara förenat med betydande svårigheter att få till stånd ett rättvist och praktiskt system för språkraven. Det var det allmännas uppgift att se till att professionell undervisning i det svenska språket av god kvalitet erbjöds, men man ansåg att motivationen och kunskaperna inte kunde tvingas fram. Därmed avstyrkte utskottet motionsyrkanden om språkrav eller kunskaper för erhållande av svenskt medborgarskap. Riksdagen biföll utskottets förslag.

I regeringsförklaringen hösten 2006 angavs att de bästa vägarna till integration är arbete och språkkunskaper. Därför måste integrationen på arbetsmarknaden och språkutbildningen förbättras. En avgörande faktor för att hantera framtidens utmaningar när det gäller exempelvis demografi är att förbättra integrationen i det svenska samhället och öka möjligheterna till

rörlighet över gränserna. Sverige måste dra lärdomar av andra länders integrationsarbete, bl.a. språkkunskapernas betydelse för medborgarskap och värdet av en blandad arbetskrafts- och flyktinginvandring för att underlätta en fungerande integration i Sverige.

Utskottet noterar att regeringen avser att verka för en förbättrad språkutbildning och även en förbättrad integration på arbetsmarknaden vilket även det stärker språkkunskaperna. Utskottet är inte berett att föreslå något tillkännagivande i frågan och avstyrker därmed motion Sf250.

Avgiften för ansökan om svenskt medborgarskap genom naturalisation har legat på 1 500 kr sedan 1999. En anmälan om svenskt medborgarskap kostar 175–475 kr beroende på ärendetyp. Den som är statslös och har fått flyktingförklaring eller resedokument av Migrationsverket behöver inte betala något. Utskottet noterar att Migrationsverkets kostnad för handläggning av medborgarskapsärenden gått ned kraftigt under senare år och att den under 2006 låg på 865 kr per ärende. I betänkande 2005/06:SfU6 beto- nade utskottet att avgifterna ska vara skäliga och att den enskilde aldrig ska behöva avstå från att ansöka på grund av avgiftsnivån. Utskottet utgick därför från att regeringen fortsatte att följa upp nivån på avgiften. Därmed avstyrkte utskottet motionsyrkanden om ett kostnadsfritt ansök- ningsförfarande. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottet vidhåller sitt ställningstagande och avstyrker därmed motion A270 yrkande 54.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Migrationspolitiken, punkt 1 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:K265 yrkandena 4 och 5, 2006/07:Sf14 yrkandena 9 och 11 samt 2006/07:Sf223 yrkandena 12 och 16.

Ställningstagande

Den svenska forskningen kring migration bör utvecklas. Forskningsresultaten kan utgöra ett stöd bl.a. vid handläggningen av asylärenden. Vidare bör det göras en fullständig översyn av utlänningslagstiftningen i syfte att få de materiella reglerna att överensstämma med internationella folkrättsliga åtaganden och humanitetens krav. Om den nya utlänningslagen bygger på avsaknaden av de materiella skyddsreglerna i regeringsformen, och om den i så fall kan anses strida mot Europakonventionen, bör den snarast omarbetas.

Det är att oacceptabelt faktum att Sverige i tolv fall ansetts ha brutit mot artikel 3 i FN-konventionen mot tortyr. Det är därför av största vikt att Sverige upprätthåller förbudet mot att avvisa personer som hotas av tortyr.

Politiken för global utveckling måste genomsyra alla politikområden och är särskilt viktig inom migrationsområdet. Arbetet med fattigdomsbekämpning och med att bekämpa klimatpåverkan kan positivt påverka källor till migration i framtiden.

2. Flyktingrättsliga åtaganden, punkt 2 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 10 och 2006/07:Sf223 yrkande 9.

Ställningstagande

Så kallade diplomatiska garantier ska inte godtas i Sverige eftersom sådana garantier kan anses strida mot internationella flyktingrättsliga åtaganden som Sverige har.

Vidare bör en översyn av systemet för uttagning av kvotflyktingar genomföras. Det har framkommit att godtyckliga bedömningar om integrationspotential förekommer vid uttagningarna.

3. FN-protokoll om könsrelaterad förföljelse, punkt 3 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U294 yrkande 28.

Ställningstagande

Sverige bör i internationella forum verka för ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen i syfte att ge flyktingstatus även åt personer som förföljs på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning.

4. HBT-personers asylskäl, punkt 4 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:K312 yrkandena 1 och 2, 2006/07:U294 yrkande 29 och 2006/07:Sf222 yrkande 22.

Ställningstagande

Det är bra att utlänningslagen ändrats så att förföljelse av HBT-personer ska bedömas enligt Genèvekonventionens flyktingdefinition. Beslut har emellertid tagits om att avvisa eller utvisa homosexuella personer till t.ex. Iran, trots den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Utlänningslagen måste tillämpas i

enlighet med lagstiftarens intentioner och Sverige ta sitt ansvar och ge flyktingstatus åt bl.a. de HBT-personer som söker skydd i Sverige. Så kallad könsidentitet ska omfattas av flyktingbegreppet och transpersoner får inte stå utanför flyktingbegreppet.

Nu krävs en förändrad rättspraxis och en förbättrad bevakning av HBT-personers utsatthet för förföljelse i olika länder. Kunskapsunderlaget om de asylsökandes hemländer, t.ex. Iran, måste också förbättras. En snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning krävs.

5. Kvinnors asylskäl, punkt 5 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:U264 yrkande 16, 2006/07:Sf14 yrkande 7 och 2006/07:So385 yrkande 4.

Ställningstagande

Det finns ett stort behov av ett stärkt skydd för kvinnor som riskerar förföljelse på grund av kön, och lagstiftning och praxis måste innebära ett reellt skydd för den som söker asyl på denna grund. Kvinnors asylskäl kan vara sociala och kulturella och det är viktigt att kunskapen och medvetenheten om dessa frågor förbättras. I alla asylärenden måste faran för hedersmord beaktas och konkreta riktlinjer för handläggningen införas. Vidare bör kvinnlig omskärelse inkluderas i utlänningslagens skyddsgrunder. Kvinnor som i sina hemländer utsatts för genusrelaterad förföljelse ska kunna få skydd i Sverige. Sverige bör också inom EU verka för att kvinnlig könsstympning erkänns som ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter.

6. Dublinärenden m.m., punkt 6 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf222 yrkande 13 och avslår motion 2006/07:Sf223 yrkande 25.

Ställningstagande

Den s.k. första asyllandsprincipen, som bl.a. utgör grunden för Dublinförordningen, ska inte gälla. En asylsökandes eget val av asylland ska alltid vara styrande. En översyn av Dublinförordningen bör därför göras.

7. Dublinärenden m.m., punkt 6 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf223 yrkande 25 och avslår motion 2006/07:Sf222 yrkande 13.

Ställningstagande

En utredning bör snarast tillsättas och återkomma med förslag till lösningar på hur Sverige ska kunna pröva alla s.k. Dublinärenden. Sverige bör inte vara skyldigt att enligt Dublinförordningen överlämna ett ärende till första asylland.

8. Skyddsbehov m.m., punkt 7 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 3 och 2006/07:Sf223 yrkande 23 och avslår motion 2006/07:Sf261.

Ställningstagande

Svenska myndigheters respekt för asylrätten och Genèvekonventionen måste stärkas. Det finns inte någon koppling mellan fattigdom i ursprungsländer och migrationstryck på Sverige. Nästan alla av dem som söker asyl kommer från länder där det pågår krig, väpnad konflikt eller grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Av de asylsökande måste därför betydligt fler än i dag ges flyktingstatus.

För den som är i behov av skydd måste en mer restriktiv användning av tillfälliga uppehållstillstånd komma till stånd. Hänsyn ska tas endast till den vid beslutet rådande situationen i hemlandet, och en bedömning ska inte göras om situationen kan komma att förbättras.

9. Samarbetet inom EU, punkt 8 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf222 yrkandena 7, 8, 10–12 och 14–17.

Ställningstagande

När det gäller flyktingfrågor i EU krävs dels ett fortsatt svenskt tillbakavisande av ett tidigare förslag om att lägga asylprövningsförfarandet utanför EU beträffande människor som rest in i EU för att söka asyl, dels att Sverige agerar för en ändrad inriktning av EU:s asyl- och migrationspolitik så att kränkningarna av invandrades mänskliga rättigheter upphör. Vidare bör Sverige påkalla nya förhandlingar om direktiven om människosmuggling, familjeåterförening, asylprocedurer och skyddsgrunder samt använda sig av vetorätten mot ytterligare repressiva förslag inom området asyl och immigration. Sverige bör vidare ta initiativ till dels att det inom EU genomförs en studie av konsekvenserna av de antagna rättsakterna på asylområdet i syfte att utröna om dessa ökat svårigheten för asylsökande att få skydd i Europa, dels införande av en ny rättsakt för att garantera tillgången till en asylprocedur som ger verklig tillgång till skydd inom EU. Det är också viktigt att Sverige, när det gäller återtagandeavtal, tar initiativ till en förändring. Genom EU:s återtagandeavtal görs tredjeländers myndigheter till kontrollanter och agenter mot sina medborgare, vilket leder till minskat förtroende för tredjeländernas regeringar.

10. Transportörsansvar, punkt 9 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 3 och 2006/07:Sf222 yrkande 9.

Ställningstagande

Sverige bör omedelbart påkalla nya förhandlingar inom EU när det gäller reglerna för transportörsansvar. Dessa regler bör avskaffas eftersom det bl.a. är orimligt att transportbolag ska agera migrationshandläggare.

11. Anhöriginvandring, punkt 10 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 4 i denna del, 2006/07:Sf222 yrkandena 18–20 och 2006/07:Sf223 yrkande 21.

Ställningstagande

Möjligheterna för anhöriginvandring måste förbättras. Bland annat bör den s.k. sista länken-regeln återinföras och kravet på hushållsgemenskap i hemlandet upphöra. Det bör inte ställas något försörjningskrav på anknytningspersonen.

Vidare måste det gå att göra undantag från huvudregeln om att ansökan ska ske från utlandet i de fall utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet är gravid eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad. Regeringen bör snarast återkomma med förslag om att ansökan om uppehållstillstånd för anhöriga ska kunna ske i Sverige.

Förslag till lagändringar bör snarast läggas fram för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med avvisningsbeslut av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden. Den tidigare lagändringen om ”allvarlig kränkning” har inte fått önskad effekt.

12. Icke-diskriminering, punkt 11 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U294 yrkande 22.

Ställningstagande

EU:s s.k. rörlighetsdirektiv ger en mer förmånlig behandling av heterosexuella, eftersom den EU-medborgare som med tryggad försörjning bosätter sig i ett annat EU-land endast har en generell rätt att låta livskamraten flytta med om denna är en äkta make eller maka. Detta är diskriminerande och Sverige bör aktivt verka för en förändring.

13. Övrig invandring, punkt 12 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf15 yrkande 4 och avslår motion 2006/07:Sf14 yrkandena 2, 4 i denna del och 5.

Ställningstagande

Det är mycket viktigt att tydliggöra skiljelinjen mellan asylsökande och övrig migration. I samband med beredningen av nya regler för arbetskraftsinvandring bör noggrant belysas riskerna med en sammanblandning av rätten till asyl och arbetskraftsinvandring. En negativ effekt av en sådan sammanblandning kan vara att graden av arbetsförhet och inte skyddsbehovet avgör om en asylsökande ska få uppehållstillstånd.

14. Övrig invandring, punkt 12 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf14 yrkandena 2, 4 i denna del och 5 samt avslår motion 2006/07:Sf15 yrkande 4.

Ställningstagande

Det är viktigt att påtala migrationens positiva betydelse för Sverige och se till de fördelar Sverige har av en ökad invandring. Sverige kommer att behöva stor invandring för att täcka arbetskraftsbehovet inom t.ex. vård och omsorg.

Vidare bör en enskild person kunna ansöka om arbetstillstånd när han eller hon befinner sig i Sverige. Det är orimligt att den som befinner sig i Sverige måste åka tillbaka och ansöka från hemlandet.

Ingen som fått avslag på en asylansökan enligt ”den tillfälliga lagen” bör avvisas. Ett moratorium bör gälla för dem som kan komma att bli aktuella för uppehållstillstånd enligt nya regler för arbetskraftsinvandring.

15. Synnerligen ömmande omständigheter, punkt 13 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf222 yrkande 23.

Ställningstagande

I dag krävs synnerligen ömmande omständigheter för att en utlänning ska tillåtas stanna i Sverige. Regeringen bör snarast återkomma med förslag om ändring av utlänningslagen så att uppehållstillstånd ska kunna beviljas en utlänning om det föreligger särskilt ömmande omständigheter.

16. Upphållstillstånd efter viss tid, punkt 14 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf222 yrkande 26 och avslår motionerna 2006/07:Sf223 yrkande 5, 2006/07:Sf245 yrkande 3 och 2006/07:Sf296 yrkande 4.

Ställningstagande

Regler bör införas så att den som inte fått ett lagakraftvunnet beslut om uppehållstillstånd inom 18 månader från det att ansökan getts in ska få uppehållstillstånd, om inte särskilda skäl talar emot.

17. Upphållstillstånd efter viss tid, punkt 14 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf223 yrkande 5 och 2006/07:Sf296 yrkande 4 och avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 26 och 2006/07:Sf245 yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör omedelbart tillsätta en utredning om rätt till automatiskt uppehållstillstånd för den som väntat längre än ett år på besked om ansökan om uppehållstillstånd. För barn bör denna tid vara sex månader.

18. Upphållstillstånd i andra fall, punkt 15 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf223 yrkande 3.

Ställningstagande

En tillfällig lagstiftning bör införas som ger papperslösa utländska personer i Sverige en möjlighet att få uppehållstillstånd. Den som hjälpligt kan visa sin identitet och som inte begått grova brott bör omfattas. Regeringen bör utreda frågan och återkomma med förslag.

19. Utnyttjande av papperslösa, punkt 16 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf204 och 2006/07:Sf228.

Ställningstagande

Regeringen bör undersöka möjligheterna att, i syfte att komma åt förövarna och på sikt förhindra våld och trakasserier, ge papperslösa vittneskydd om de träder fram och polisanmäler övergrepp. Vidare bör utlänningslagen ses över i syfte att göra det möjligt att utdöma skadestånd från arbetsgivare som utnyttjar papperslösa. Oseriösa arbetsgivare måste hindras från att utnyttja svart arbetskraft.

20. Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut, punkt 17 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf214 yrkandena 1–3, 2006/07:Sf222 yrkande 25, 2006/07:Sf223 yrkande 8 och 2006/07:Sf245 yrkande 6.

Ställningstagande

En utlänningsbeslut som fått ett avvísings- eller utvisningsbeslut ska alltid ges skäligt rådrum för sin avresa och tidsfristen om två respektive fyra veckor upphöra.

En prövning av om polismyndighet ska medverka vid verkställighet av avvísings- eller utvisningsbeslut bör alltid ske i migrationsdomstol. Domstolen ska fatta beslut i varje enskilt fall och polismyndigheten ska återrapportera till domstolen. I dessa ärenden ska rätt till offentligt biträde föreligga. Vidare måste polismyndighets befogenhet att vid verkställighet av ett beslut om avvísning ingripa i skolor, kyrkor eller inom sjukvården mot flyktingar som lever gömda kraftigt begränsas.

21. Tidsgräns för förvar, punkt 18 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 31 och 2006/07:Sf223 yrkande 18.

Ställningstagande

En utredning med uppgift att se över bestämmelsen om förvar i utlänningslagen bör tillsättas. De nuvarande reglerna om tidsgränsen kan tolkas godtyckligt. Vidare måste det införas en absolut gräns för den tid en person får vara tagen i förvar

22. Övrigt om förvar, punkt 19 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf223 yrkandena 19 och 20.

Ställningstagande

Ett förbud mot att ha barn placerade i förvar bör införas. Vidare bör alla förvarsärenden prövas av domstol där asylsökanden deltar som part.

23. Visumplikt, punkt 21 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf222 yrkande 27.

Ställningstagande

Regeringen bör i EU verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder.

24. Besöksvisum, punkt 22 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf222 yrkande 28.

Ställningstagande

Visumkrav får aldrig användas för att stänga ute flyktingar och kortsluta Genèvekonventionen. Vidare måste riktlinjerna för besöksvisum genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism. Tidigare s.k. avhoppsfrekvens bör inte beaktas. Tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum måste utfärdas.

25. Visum för asylsökande, punkt 23 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 30 och 2006/07:Sf223 yrkande 11.

Ställningstagande

Regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum eller s.k. flyktingvisum. Svenska beskickningar i utlandet bör kunna utfärda visum för skyddsbehövande.

26. Migrationsverket i asylprocessen, punkt 25 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf223 yrkandena 1 och 13 samt 2006/07:Sf296 yrkande 2 och avslår motionerna 2006/07:Sf232 yrkande 4, 2006/07:Sf245 yrkande 2 och 2006/07:Sf270.

Ställningstagande

Migrationsverket bör avskaffas och ersättas med en ny myndighet för migrationsfrågor. Arbetstillståndsfrågor kan skötas av AMS och kommunmottagandet bör skötas av en ny myndighet för nyanländas etablering. Processen i den nya migrationsmyndigheten måste reformeras och i regleringsbrev för myndigheten bör anges bl.a. behovet av ökat muntligt förfarande och snabbare handläggning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

- 27. Uppföljning av den nya processordningen, punkt 26 (s, v)**
av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf15 yrkande 5.

Ställningstagande

Det finns ett stort behov av uppföljning av den nya instans- och processordningen i utlänningsärenden. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en heltäckande uppföljning av reformen.

- 28. Migrationsverkets omvärldsbevakning, punkt 27 (s, v)**
av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf251 yrkande 1.

Ställningstagande

För att komma till rätta med bristande beslutsunderlag krävs en förstärkning av Migrationsverkets omvärldsbevakning, analyser och kunskapsuppbyggnad vad gäller asylområdet generellt.

- 29. Utbildning om könsrelaterad förföljelse, punkt 28 (v, mp)**
av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 21, 2006/07:Sf251 yrkande 4 och 2006/07:So463 yrkande 35.

Ställningstagande

Behovet av utbildning för Migrationsverkets handläggare och beslutsfattare med anledning av den nya lagstiftningen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning är mycket stort. Verket måste därför genomföra en utbildningssatsning angående könsrelaterad förföljelse. Inte bara Migrationsverket utan även andra myndigheter som arbetar nära flyktingar måste höja sin HBT-kompetens.

30. Utbildning om jämställdhet m.m., punkt 29 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s), Bodil Ceballos (mp) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 6, 2006/07:Sf223 yrkande 2, 2006/07:Sf251 yrkande 2 och 2006/07:Sf296 yrkande 3.

Ställningstagande

Det finns ett stort behov av utbildning om jämställdhet mellan män och kvinnor, mänskliga rättigheter och barnens bästa för all personal som arbetar med migrationsfrågor. Likaså bör en obligatorisk vidareutbildning för samtlig personal inom Migrationsverket införas. När det gäller barnhandläggare bör dessa få specifik utbildning i bemötandet av barn.

31. Vissa övriga utbildningsfrågor m.m., punkt 30 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:K348 yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

När det gäller diskrimineringen av romer måste utbildningen i romers situation förbättras för samtlig personal inom migrationsmyndigheterna, och i Migrationsverkets instruktion måste möjligheten att vid en sammantagen

bedömning av romers asylärenden betrakta diskriminering och trakasserier som allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter understrykas. Kunskap måste hela tiden uppdateras och föras vidare till samtliga beslutsfattande nivåer.

32. Asylprocessen i övrigt, punkt 32 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 24 och 2006/07:Sf251 yrkande 3 och avslår motionerna 2006/07:Sf223 yrkandena 17 och 22 samt 2006/07:So463 yrkande 36.

Ställningstagande

Det behövs stöd till ett forskningsprojekt om språkanalyser. Forskningen bör avse om och i så fall hur man kan använda språkanalyser för att fastställa ursprungsland. Regeringen bör dels återkomma med förslag om stöd till forskning, dels skyndsamt och noggrant analysera orsaken till Migrationsverkets bristande effektivitet i ärendehantering.

33. Asylprocessen i övrigt, punkt 32 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf223 yrkandena 17 och 22 samt 2006/07:So463 yrkande 36 och avslår motionerna 2006/07:Sf222 yrkande 24 och 2006/07:Sf251 yrkande 3.

Ställningstagande

Det bör inrättas ett oberoende organ för länderinformation. Vidare finns ett stort behov av att kvalitetssäkra asylprocessen när det gäller överklagandemöjligheter samt bemötande- och informationsfrågor. Alla flyktingar som kommer till Sverige på grund av förföljelse för sin sexuella läggning bör garanteras ett kompetent bemötande av svenska myndigheter. Exempelvis bör personer som kommer som par till Sverige behandlas i ett ärende även om de är av samma kön.

34. Sekretess i migrationsdomstol, punkt 33 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf216 och 2006/07:Sf223 yrkande 7.

Ställningstagande

Lagstiftningen bör ses över vad gäller konflikten mellan offentlighetsprincipen och faran för den asylsökande och dennes familj om känsliga uppgifter kommer till allmänhetens kännedom. För att en asylsökande ska våga framföra sina skäl måste det bli lättare att besluta om sekretess i migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen.

35. Mottagande av asylsökande, punkt 34 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:C276 yrkande 6, 2006/07:Sf251 yrkandena 5, 12 och 14 samt 2006/07:A270 yrkande 7 och avslår motion 2006/07:Sf232 yrkandena 1–3, 5, 6, 12–14 och 17.

Ställningstagande

Glesbygdverket bör ges i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet, liksom Migrationsverket bör uppmuntra och erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter.

När det gäller Migrationsverkets minimigränser för standard och utrymme i anläggningsboende bör en översyn göras. En asylsökande kan inte teckna förstahandskontrakt och är därför hänvisad till bostäder som Migrationsverket upplåter. Ett minimivillkor för ett välfärdsland är att ge asylsökande möjlighet till integritet och en privat sfär.

Vidare måste kommunerna ta ansvar för att det skapas meningsfull verksamhet både för barn, unga och vuxna asylsökande i anläggningsboende och för dem som har eget boende. Det kan röra sig om verksamhet med kulturell eller hälsofrämjande verksamhet så att kontakt kan tas med andra människor utanför förläggningen. Kommunernas ansvar för att skapa fritids-

verksamhet för asylsökande i anläggningsboende och i eget boende måste tydliggöras. Ambitionsnivån på den organiserade verksamheten måste öka och i Migrationsverkets regleringsbrev bör anges bl.a. hur många av de asylsökande som bör vara i praktik eller tillfälligt arbete.

36. Svenskundervisning, punkt 35 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf245 yrkande 4 och 2006/07:A270 yrkande 3.

Ställningstagande

Svenskundervisningen för asylsökande ska starta omedelbart och den bör erbjudas under hela vistelsetiden i Sverige, dvs. även efter ett avslag på en asylansökan.

37. Begravningskostnader, punkt 36 (s, v, mp)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s), Bodil Ceballos (mp) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf304 yrkande 2.

Ställningstagande

Det måste klargöras om det är Migrationsverket eller kommunen som ansvarar för begravningskostnader när det gäller asylsökande.

38. Tillsyn m.m., punkt 37 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf251 yrkande 7 och avslår motion 2006/07:Sf232 yrkandena 10 och 11.

Ställningstagande

Frågan om extern tillsyn av Migrationsverkets mottagningsverksamhet bör utredas. Tillsynen bör omfatta själva mottagandet samt asylsökandes sjukvård sett i förhållande till lagstiftning, regler och mål.

39. Arbetstillstånd för asylsökande, punkt 38 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf251 yrkande 6 och 2006/07:A270 yrkande 4 och avslår motionerna 2006/07:Sf232 yrkande 15 och 2006/07:Sf245 yrkande 7.

Ställningstagande

Möjligheten att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd bör utvidgas och information härom bör ges aktivt och mycket tidigt. Detta bör skrivas in i Migrationsverkets regleringsbrev.

40. Samverkan med ideella organisationer m.m., punkt 39 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf247 och avslår motion 2006/07:Sf232 yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Asylsökandes psykiska och fysiska ohälsa kan försvåra introduktionen i det svenska samhället, varför hälsosamtal och tidig behandling måste finnas.

Det bör tillsättas en nationell samordnare som, i samverkan med ideella organisationer, arbetar för kunskapsutveckling och för att underlätta asylsökandes introduktion i det svenska samhället.

41. Hälsosamtal, punkt 40 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So309 yrkande 3.

Ställningstagande

Långt ifrån alla erbjuds eller genomgår i dag hälsosamtal. Socialstyrelsen bör därför ges i uppdrag att se över och återkomma med förslag till regeringen på hur asylsökandes rätt till hälsosamtal bättre ska efterlevas.

42. Resurser för mottagandet, punkt 41 (s, v)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Kalle Larsson (v), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf13 och 2006/07:Sf15 yrkandena 1–3 och avslår motion 2006/07:Sf14 yrkande 1.

Ställningstagande

Innevarande år har Migrationsverket i prognoser påtalat att asylmottagningen kommer att öka till ca 40 000 personer. Denna siffra beräknas bestå även under år 2008. För att möta denna ökning av asylsökande krävs en fungerande organisation för prövning av de enskilda ärendena men också en beredskap för mottagande i landets kommuner.

Det går inte att bortse från sambandet mellan asyl- och migrationspolitiken och integrationspolitiken. Ett ökat antal asylsökande ger ett ökat ansvar för kommunernas flyktingmottagande. Särskilt allvarig är situationen för ensamkommande flyktingbarn där det är alldeles för få kommuner som tar ansvar.

Det är mycket viktigt att tillräckliga resurser tillförs berörda myndigheter för att dessa ska kunna hantera det ökade antalet asylsökande. Kommunerna måste få besked om ekonomiska villkor, och det behövs personella

resurser inom såväl statliga myndigheter som kommuner för att säkra ett mottagande med bra kvalitet. Det måste också finnas en solidarisk fördelning av ansvaret bland Sveriges kommuner.

43. Resurser för mottagandet, punkt 41 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf14 yrkande 1 och avslår motionerna 2006/07:Sf13 och 2006/07:Sf15 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Det måste budgetmässigt finnas en helhetssyn vad gäller flykting-, invandrings- och integrationspolitiken. Helhetsperspektivet har frångåtts genom att en uppdelning på olika budgetposter gjorts och genom att vissa öronmärkta pengar till kommunerna tagits bort. Detta förhållande bör ändras.

44. Ensamkommande barn, punkt 42 (s)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf282 och avslår motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 8 och 2006/07:Sf251 yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

För de ensamkommande flyktingbarnen är åldersgränsen för statens ansvar 18 år. När barnet hunnit fylla 18 år, men inte 21 år, och inte gått ut gymnasiet övergår ansvaret på kommunen. Detta gör att varje kommun själv kan bestämma på vilket sätt den vill försörja barnet efter 18 år, och således kan det se olika ut i olika delar av landet. Det krävs därför en översyn av kommunernas hantering av det ekonomiska ansvaret för ensamkommande flyktingbarn.

45. Ensamkommande barn, punkt 42 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 8 och 2006/07:Sf251 yrkandena 28 och 29 samt avslår motion 2006/07:Sf282.

Ställningstagande

Ett ensamkommande barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats bör inte flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende. En sådan flytt kan vara negativ för barnets utveckling.

Myndigheternas agerande vad gäller 18-årsgränsen för ensamkommande barn är också för snävt tillämpad. Om processen drar ut på tiden och personen i fråga passerat 18-årsgränsen före beslut bedöms han eller hon inte längre som ett barn.

Vidare är det i ärenden som rör ensamkommande barn av yttersta vikt att beslutet fattas inom tre månader och att omedelbar verkställighet aldrig sker i dessa ärenden.

46. Ensamkommande barn, punkt 42 (mp)

av Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Sf14 yrkande 8 och 2006/07:Sf251 yrkande 28 och avslår motionerna 2006/07:Sf251 yrkande 29 och 2006/07:Sf282.

Ställningstagande

Vad gäller mottagandet av ensamkommande barn måste myndigheternas agerande vad gäller 18-årsgränsen förändras. Det är ett fyrkantigt och inhumant agerande om ett barn som kommer vid 17 års ålder och processen sedan drar ut på tiden så att personen passerar 18-årsgränsen genast ses som en vuxen asylsökande. Åldersgränsen på 18 år för att definieras som barn är för snävt tillämpad. I flera andra länder blir inte personerna myndiga förrän de fyllt 21 år.

Vidare bör ett ensamkommande barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats inte flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende. En sådan flytt kan vara negativ för det barnets utveckling.

47. Svenskt medborgarskap vid födelse i Sverige, punkt 43 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf267 yrkande 1 och bifaller delvis motion 2006/07:Sf205.

Ställningstagande

Det finns i dag ett stort antal barn som i Sverige föds statslösa eller utan uppehållstillstånd och som vid födseln inte blir svenska medborgare. Det innebär en mycket utsatt situation för dessa barn eftersom de i princip lämnas utanför det sociala skyddsnätet. Att undvika denna situation bör vara av största vikt. Den svenska lagstiftningen bör ses över med målet att underlätta svenskt medborgarskap för barn födda i Sverige.

48. Faderskapsutredning, punkt 44 (s)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Jasenko Omanovic (s) och Helena Frisk (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Sf267 yrkande 2.

Ställningstagande

För statslösa barn eller barn utan uppehållstillstånd som föds i Sverige kan det vara av vikt att få faderskapet fastställt, t.ex. om fadern är svensk medborgare eller har permanent uppehållstillstånd. Socialnämnderna har en skyldighet att försöka utreda vem som är far till barnet och se till att faderskapet fastställs. Det gäller dock inte om barnet saknar hemvist i Sverige. Det är i alla lägen viktigt att värna om de svagas rättigheter. Barn ska inte

behöva bli lidande i situationer som dessa. Vi anser att socialnämnderna bör vara skyldiga att försöka utreda familjesituationen för barn som föds i Sverige under nämnda omständigheter och se till att faderskapet fastställs.

49. Ansökningsavgift, punkt 46 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A270 yrkande 54.

Ställningstagande

Möjligheten att ansöka om svenskt medborgarskap är en grundläggande mänsklig och demokratisk rättighet. Det kostar i dag 1 500 kr i administrationsavgift. Det är en stor utgift för personer med låga inkomster. Kostnaden ryms inte inom det ekonomiska bistånd som kommunen ger enligt socialtjänstlagen. Därmed begränsar avgiften med stor sannolikhet individers möjlighet att ansöka om svenskt medborgarskap. Kostnaden för Migrationsverket för ett medborgarskapsärende har minskat kraftigt under de senaste åren. För 2006 uppgick den till 865 kr per ärende. Kostnaden är således väsentligt mindre än ansökningsavgiften. Vi anser att avgifterna i samband med förvärv av svenskt medborgarskap ska tas bort när det statsfinansiella läget tillåter det.

Särskilt yttrande

Resurser för mottagandet, punkt 41 (v)

Kalle Larsson (v) anför:

Vänsterpartiet vill betona det nationella ansvaret för asylpolitiken och riktar därför stark kritik mot att det fortfarande finns så många rika och välmående kommuner som inte tar emot några eller väldigt få flyktingar. Att flyktingar får vänta flera år på förläggningar på besked om uppehållstillstånd är redan det ett mycket allvarligt problem. En del kommuner menar att de är för små för att kunna erbjuda ett väl fungerande mottagande. Men redan i dag väljer många små kommuner av ekonomiska och verksamhetsmässiga skäl nya samverkansformer med andra. Därför bör samtliga kommuner åläggas att ta emot flyktingar. Vi anser att det finns skäl att lagstiftningsvägen reglera alla kommuners skyldighet att ta emot flyktingar. En sådan lagreglering innebär visserligen en begränsning av den kommunala självstyrelsen, men vi menar att det är dags att betrakta stödet till några av de mest utsatta i vårt samhälle, nämligen de nyanlända svenskarna, som en lika självklar kommunal skyldighet som stödet till alla andra.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2006/07:58 Migration och asylpolitik.

Följdmotioner

2006/07:Sf13 av Christina Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om sambandet mellan asyl- och migrationspolitiken och integrationspolitiken.

2006/07:Sf14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en helhetssyn ska råda budgetmässigt vad gäller flykting-, invandrings- och integrationspolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beräkna migrationens positiva betydelse för Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa transportörsansvaret.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den enskilde vid anhörig- eller arbetskraftsinvandring ska kunna söka uppehållstillstånd när han eller hon befinner sig i Sverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa ett moratorium på avvisningar och utvisningar av dem som prövats enligt den tillfälliga lagen och fått avslag.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att både barntolkar och barnhandläggare på Migrationsverket bör få utbildning i bemötandet av barn.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kvinnlig omskärelse bör inkluderas i utlänningslagens skyddsgrunder.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att myndigheternas bedömning av ensamkommande barn samt bedömning av unga inte ska vara fixerad vid 18-årsgränsen.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige ska upphöra med att avvisa individer som hotas av tortyr.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genomföra en översyn av systemet kring uttagning av kvotflyktingar.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att aktivt låta politiken för global utveckling genomsyra alla politikområden.

2006/07:Sf15 av Tomas Eneroth m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behoven av tillräckliga resurser för att inom berörda myndigheter kunna hantera beräknad ökning av asylsökande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en solidarisk fördelning av ansvaret bland Sveriges kommuner vad gäller mottagande av asylsökande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av resurser till kommunerna för att kunna skapa värdigt mottagande för asylsökande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om betydelsen av att tydliggöra skiljelinjen mellan asylsökande och övrig migration.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av uppföljning av den nya instans- och processordningen, NIPU, inom migrationsområdet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:K265 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utlänningslagstiftningen, regeringsformen och Europakonventionen inte får stå i motsatsförhållande till varandra.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utlänningslagstiftningen bör omarbetas om det visar sig att den på grund av t.ex. kopplingen till avsaknad av de materiella skyddsreglerna, eller annat, strider mot Europakonventionen.

2006/07:K312 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utlänningslagen ska tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner.

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att könsidentitet ska omfattas av flyktingbegreppet.

2006/07:K348 av Lars Ohly m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i en instruktion till Migrationsverket understryka möjligheten att vid en sammantagen bedömning av romers asylärenden betrakta diskriminering och trakasserier som allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbildningen vad gäller diskrimineringen av romer förbättras för samtlig personal inom migrationsmyndigheterna.

2006/07:C276 av Lars Ohly m.fl. (v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av Migrationsverkets minimigränser för standard och utrymme i anläggningsboende.

2006/07:U264 av Rosita Runegrund och Désirée Pethrus Engström (båda kd):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett stärkt skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön.

2006/07:U294 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fri rörlighet för EU-medborgare.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den svenska lagstiftningen rörande förföljda homosexuella, bisexuella och transpersoner.

2006/07:Sf204 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över utlänningslagen för att göra det möjligt att utdöma skadestånd från arbetsgivare som utnyttjar papperslösa.

2006/07:Sf205 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ser över och ändrar lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap på sådant sätt att alla barn som föds i Sverige ska ha rätt att förvärva svenskt medborgarskap oavsett föräldrarnas medborgarskap.

2006/07:Sf214 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i skolor mot flyktingar som lever gömda.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att begränsa polisens möjligheter att ingripa inom sjukvården mot flyktingar som lever gömda.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i kyrkor mot flyktingar som lever gömda.

2006/07:Sf216 av Elisabeth Svantesson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över den nya utlänningslagen vad gäller konflikten mellan offentlighetsprincipen och faran för den asylsökande och dennes familj om känsliga uppgifter kommer till allmänhetens kännedom.

2006/07:Sf222 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka svenska myndigheters respekt för asylrätten och Genèvekonventionen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt tillbakavisande av förslag att lägga asylprövningsförfarandet utanför EU beträffande människor som rest in i EU för att söka asyl.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändrad inriktning av EU:s asyl- och migrationspolitik så att kränkningarna av invandrades mänskliga rättigheter upphör.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om påkallande av nya förhandlingar om direktivet om transportörsansvar.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om påkallande av nya förhandlingar om direktivet och rambeslutet om underlättande av icke auktoriserad inresa eller icke auktoriserad vistelse i medlemsstat.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör ta initiativ till en sådan förändring av EU:s politik beträffande återtagandeavtal som anges i motionen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör använda sin vetorätt mot ytterligare repressiva förslag inom området asyl och immigration innan direktiv som syftar till att garantera vissa miniminivåer för skyddsregler och mottagandevillkor antagits.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om initiativ till en översyn av förordningen om fördelningskriterier för ansvaret för asylsökande i syfte att dessas eget val ska vara styrande.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör påkalla omförhandling av familjeåterföreningsdirektivet för att rättigheterna ska överensstämma med vad Europeiska rådet beslutade i Tammerfors och artikel 8 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör ta initiativ till att det inom EU genomförs en studie av konsekvenserna av de antagna rättsakterna på asylområdet för möjligheten att få tillträde till asylproceduren.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU bör ta initiativ till en ny rättsakt för att garantera tillgången till en asylproceduren.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att asylprocedurdirektivet om förfarandet för att bevilja och återkalla flyktingstatus måste omarbetas grundligt för att tillgodose de mest fundamentala rättssäkerhetskraven.
18. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av utlänningslagen med förbättrade regler om anhöriginvandring.
19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring för att undantag ska kunna göras från huvudregeln om ansökan från utlandet när utlänningsen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet är gravid eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad.
20. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med avvisningsbeslut av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildningssatsning med anledning av den nya lagstiftningen angående förföljelse på grund av kön och sexuell läggning.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus på grund av förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.
23. Riksdagen beslutar om att 5 kap. 6 § första stycket 1 ska lyda: Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund, får tillstånd beviljas en utlänningsen om det vid en samlad bedömning av utlänningsens situation föreligger sådana särskilt ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige.

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till ett forskningsprojekt om språkanalyser.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i utlänningslagen 8 kap. 12 § bör framgå av lagtexten att utläningen alltid ska ha skäligt rådrum för sin avresa.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en bestämmelse i utlänningslagen om en bortre gräns i asylprocessen.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU bör verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder och för att visumkrav inte används för att stänga ute flyktingar och kortsluta Genèvekonventionen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum för att den ska genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsättande av en utredning med uppgift att se över bestämmelsen om förvar i utlänningslagen 10 kap.

2006/07:Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avskaffa Migrationsverket och att ersätta detta med en ny smalare myndighet för migrationsfrågorna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av utbildning om jämställdhet mellan män och kvinnor, HBT, mänskliga rättigheter och barnens bästa, för den personal som arbetar med migrationsfrågor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa en tillfällig lagstiftning som ger papperslösa utländska personer i Sverige en möjlighet till asyl.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa en rätt till automatiskt uppehållstillstånd för den som väntat längre än ett år, för vuxna, och sex månader, för barn, på att få besked om en ansökan om uppehållstillstånd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behov av översyn av sekretesslagen i fråga om mål i migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att migrationsdomstol ska pröva om polismyndighet ska medverka vid verkställighet av utvisnings- eller avvsningsbeslut.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att s.k. diplomatiska garantier inte ska få godtas i Sverige.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att införa ett s.k. flyktingvisum.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en fullständig översyn av utlänningslagstiftningen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en reformerad process i den nya migrationsmyndigheten.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utveckla forskning i Sverige om migration.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att inrätta ett oberoende organ för länderinformation.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en absolut gräns för tid en person får vara tagen i förvar.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ett förbud mot att ha barn placerade i förvar.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om delaktighet i förvarsprocessen.
21. Riksdagen begär att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om rätt att ansöka om uppehållstillstånd m.m. i Sverige.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att kvalitetssäkra asylprocessen.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en mer restriktiv användning av tillfälliga uppehållstillstånd.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige ska pröva s.k. Dublinärenden.

2006/07:Sf227 av Marie Granlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ett utvidgat sektionskansli för visum i Pristina.

2006/07:Sf228 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen bör undersöka möjligheterna att ge papperslösa vittnesskydd om de träder fram och polisanmäler övergrepp.

2006/07:Sf232 av Mauricio Rojas (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om det nuvarande asylmottagandet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förändra den mentalitet som har karakteriserat
asylmottagandet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om behovet av att bryta väntetiden som präglar nuva-
rande asylmottagning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att lägga ned Migrationsverket och ersätta det med
en ny myndighet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att separera mottagandet av asylsökande från asyl-
prövningen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att ökade valmöjligheter och egenmakt ska vara en
grundbult i ett reformerat asylmottagande.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att inrätta ett faddersystem med ombudsfunktioner i
alla mottagningsärenden som inte berör själva asylprövningen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att inrätta hälsoinformatörstjänster.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att inrätta ett oberoende etiskt asylråd.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att införa en s.k. lex Maria i hela asylsystemet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att en aktivitetsgaranti bör ges till de asylsökande
som inte bedöms som ”snabba ärenden”.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att kunskaper i jämställdhet och det svenska samhäl-
lets värdegrund ska förmedlas till de asylsökande inom ramen för
aktivitetsgarantin.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att genomföra enkla utvärderingar och valideringar
av yrkeskompetens och relevanta arbetslivserfarenheter av asylsö-
kande som deltar i aktivitetsgarantin.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att undantaget från kravet på arbetstillstånd ska
utvidgas.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att meningsfulla insatser för återvändandet ska göras
efter ett första avslag på asylansökan.

2006/07:Sf245 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kortare handläggningstider vid asylprövning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om positiva beslut när enskilda drabbas negativt då migrationsmyndigheter misslyckats med sitt uppdrag.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undervisning i svenska.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ingripanden vid uppsökande av hälso- och sjukvård och i skola.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetstillstånd.

2006/07:Sf247 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt uppdrag i samverkan med ideella organisationer för kunskapsutveckling och stöd för att underlätta asylsökandes introduktion i det svenska samhället.

2006/07:Sf250 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap att test av kunskaperna i svenska språket ingår som ett kriterium för att få svenskt medborgarskap.

2006/07:Sf251 av Kalle Larsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förstärkning av Migrationsverkets omvärldsbevakning, liksom analyser och kunskapsuppbyggnad vad gäller asylområdet generellt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en analys av Migrationsverkets bristande effektivitet i ärendehantering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatorisk vidareutbildning för samtlig personal inom Migrationsverket.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildningssatsning angående könsrelaterad förföljelse.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ambitionsnivån på den organiserade verksamheten.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen låter utreda frågan om extern tillsyn av Migrationsverkets mottagningsverksamhet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Glesbygdsverket i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet samt att Migrationsverket ska uppmuntra och erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tydliggöra kommunernas ansvar för att skapa fritidsverksamhet för asylsökande som lever på förläggningar och i eget boende.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats inte bör flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om handläggningen av ärenden som rör ensamkommande barn.

2006/07:Sf252 av Torkild Strandberg och Allan Widman (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvisning av utländska medborgare som begår brott i Sverige.

2006/07:Sf261 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flyktingar som konverterat från islam till kristendom ska få skydd enligt FN:s konvention om mänskliga rättigheter.

2006/07:Sf267 av Tone Tingsgård (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över den svenska lagstiftningen för att stödja barnkonventionen med målet att underlätta en folkbokföring av barn födda i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att socialnämnderna bör ges i uppdrag att på ett tydligare sätt utreda familjesituationen för barn som föds i Sverige under dessa omständigheter.

2006/07:Sf270 av Göran Lindblad och Ulrika Karlsson i Uppsala (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om Migrationsverket och mottagningen av asylsökande.

2006/07:Sf282 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ensamkommande flyktingbarn.

2006/07:Sf296 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om att avskaffa Migrationsverket och att ersätta denna med en ny myndighet för migrationsfrågorna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om utbildning om jämställdhet mellan män och kvinnor, HBT, mänskliga rättigheter och barnens bästa för den personal som arbetar med migrationsfrågor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om att införa en rätt till automatiskt uppehållstillstånd för vuxna som väntat längre än ett år och barn som väntat längre än sex månader på att få besked om en ansökan om uppehållstillstånd.

2006/07:Sf304 av Christina Axelsson och Yilmaz Kerimo (båda s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att tydliggöra ansvarsfördelningen när det gäller begravningskostnader för asylsökande.

2006/07:Sf305 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om behovet av att regeringen ser över om det går att förenkla möjligheterna till ID-kort för personer som fått svenskt uppehållstillstånd men saknar hemlandspass, svenskt resedokument eller svenskt främlingspass.

2006/07:So309 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att asylsökandes rätt till hälsosamtal bättre ska efterlevas.

2006/07:So385 av Désirée Pethrus Engström och Rosita Runegrund (båda kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att beakta faran för hedersmord vid asylärenden.

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Migrationsverket och andra myndigheter som arbetar nära flyktingar bör höja sin HBT-kompetens.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att alla flyktingar som kommer till Sverige på grund av förföljelse för sin sexuella läggning bör garanteras ett kompetent bemötande av svenska myndigheter.

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenskundervisningen ska starta omedelbart och att den inte avbryts förrän ärendet är prövat i samtliga instanser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att asylsökande aktivt ska informeras om möjligheterna att arbeta under asyltiden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas ansvar för att skapa meningsfull verksamhet både för de barn, unga och vuxna asylsökande som lever på förläggningar och för dem som har eget boende.
54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avgiften för att söka svenskt medborgarskap ska tas bort när det statsfinansiella läget så tillåter.

BILAGA 2

Offentlig utfrågning

Socialförsäkrings- och Justitiekommitténs offentliga utfrågning om polisens verksamhet i utlänningsärenden

Datum: tisdagen den 20 mars 2007

Tid: 10.30–13.00

Lokal: Andrakammarsalen

Program

Inledning

Socialförsäkringsutskottets ordförande Gunnar Axén

Justitiekommitténs ordförande Thomas Bodström

Inledningsanföranden

Rikspolisstyrelsen

Hans Rosenqvist, avdelningsdirektör, polisenheten

Lars Kronberg, enhetschef, Säkerhetspolisen

Migrationsverket

Henrik Winman, rättschef

Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd, FARR

Michael Williams, ordförande

Ingeborg Sevastik, vice ordförande

Jean-Luc Martin, styrelseledamot

Utfrågning

Inbjudna myndigheter och organisationer

Rikspolisstyrelsen

Migrationsverket

Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd, FARR

Sveriges advokatsamfund

Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar

Svenska Röda Korset

Amnesty

UNHCR:s regionkontor för de baltiska och nordiska länderna

Kriminalvården

Justitiedepartementet

Inledning

SfU:s ordförande Gunnar Axén: Jag ber att få förklara socialförsäkringsutskottets och justitieutskottets gemensamma offentliga hearing öppnad, och jag ber att få hälsa alla inbjudna gäster, åhörare och tv-tittare välkomna.

Vi kommer i dag att ha en offentlig utfrågning som handlar om polisens verksamhet i utlänningsärenden. Vi kommer att få höra vilket polisens ansvar är, vilket Migrationsverkets ansvar vid avvisningsärenden är och hur myndigheterna samarbetar.

Inledningsvis kommer vi att få höra anföranden av representanter för Rikspolisstyrelsen, Migrationsverket och Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd. Vi har också inbjudna representanter för Sveriges advokatsamfund, Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, Svenska Röda Korset, Amnesty International, UNHCR:s regionkontor för de baltiska och nordiska länderna, Kriminalvården och Justitiedepartementet som kommer att kunna svara på frågor.

Den första delen av programmet kommer att pågå till klockan 11.45. Därefter tar vi en kvarts paus.

Den första delen av dagens utfrågning kommer att ledas av justitieutskottets ordförande Thomas Bodström.

JuU:s ordförande Thomas Bodström: Återigen: Välkomna alla som har kommit hit! Vi är glada att det är så många representanter för så många olika delar av vårt samhälle. Det som jag tycker är viktigt att understryka när det gäller den här typen av ärenden och frågor är just att vi hela tiden har en levande debatt. Vi kan också se att när det blir debatt är det många gånger ett väldigt stort behov av att känna till omständigheterna och ha kunskap om den här typen av frågor. Därför är vi väldigt glada, som sagt, för att så många har kommit.

I den första delen kommer Rikspolisstyrelsens representanter att prata i ungefär 20 minuter, sedan Migrationsverkets i 10 minuter och därefter kommer FARR, Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd. Allra först är det Rikspolisstyrelsen som ska ge en överblick över polisens verksamhet i utlänningsärenden och närmare gå in på polisens befattning vid verkställighet av avvisningsbeslut i asylärenden, från Migrationsverkets överlämnande och hanteringen fram till ärendets avslut.

Det är Hans Rosenqvist, avdelningsdirektör för polisenheten, och Lars Kronberg, enhetschef vid Säkerhetspolisen, som är här. Vi hälsar er välkomna fram.

Inledningsanföranden

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Herr ordförande! Tack för inbjudan till utfrågningen. Jag heter Hans Rosenqvist och arbetar med frågor med anknytning till utlänningslagstiftningen på polisavdelningen på Rikspolisstyrelsen.

Vår uppgift på Rikspolisstyrelsen är främst att skapa en gemensam strategi på området bland landets 21 polismyndigheter, och i det arbetet har vi givetvis ett nära samarbete med Migrationsverket och andra myndigheter.

Polisens uppgifter, och därmed befattningen med utlänningsärenden, har som bekant minskat under de senaste årtiondena. Fram till mitten av 1990-talet lämnade man in ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd till polismyndigheterna som gjorde utredningar och i vissa fall också beslutade i ärendena. Många uppgifter fördes under 90-talet successivt över till dåvarande Invandrarverket. Det senaste var att huvudansvaret för verkställighet av verkets egna beslut fördes över till verket den 1 januari 1999. Verket kan emellertid lämna över ett verkställighetsärende till polismyndigheterna under vissa förutsättningar. Dessutom ansvarar polismyndigheterna för verkställigheten av sina egna avvisningsbeslut och utvisningsbeslut som har meddelats av allmän domstol.

Polisen har i dag på utlänningsområdet huvudsakligen tre uppgifter, nämligen ansvaret för gränskontrollen, den inre kontrollen och verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut.

När det gäller gränskontrollen vill jag först säga att ett projekt nyligen har inletts på Rikspolisstyrelsen för utarbetande av en nationell gränskontroll. Projektet består av två delprojekt, dels ett för utarbetande av en nationell strategi och handlingsplan för polisens gränskontroll och den inre utlänningskontrollen samt åtgärder mot grov gränsöverskridande kriminalitet, dels ett delprojekt för inrättande av en central funktion för det löpande arbete som tillkommer Rikspolisstyrelsen. Denna funktion ska bland annat fungera som ett underrättelsestöd och som nationellt ansvarig funktion mot gränsbyrån, den så kallade Frontex, med flera internationella intressenter. Syftet med projektet är att nå en enhetlig nivå för gränskontrollarbetet, inte minst beträffande den tekniska utrustningen.

Även om projekten ska löpa fram till utgången av 2008 räknar Rikspolisstyrelsen med att ge ut nya föreskrifter och allmänna råd angående gränskontroll innan kommande årsskifte.

Den inre kontrollen sker med olika intensitet hos polismyndigheterna. Den utgör en kompensatorisk åtgärd därför att gränskontrollen vid resor mellan Schengenländerna har upphört. Inre kontrollen sker främst efter tips, i samband med andra kontroller, till exempel trafikkontroller, kontroller på restauranger etcetera.

Ett syfte är att kontrollen, naturligtvis i enlighet med bestämmelserna i utlänningslagen, ska utökas generellt. Den frågan hanteras nu av det nyss nämnda projektet för verksamhetsutveckling.

I sammanhanget kan nämnas att polismyndigheterna från och med årsskiftet lämnar statistik på elektronisk väg till Rikspolisstyrelsen där bland annat antalet genomförda inre kontroller ska framgå. Vi räknar med att ge ut nya föreskrifter och allmänna råd angående inre kontroll senast den 30 juni i år.

Både gränskontrollen och den inre kontrollen genererar givetvis att polismyndigheterna beslutar om avvísning. I den nya utlänningslagen infördes en ny regel med innebörden att polismyndigheten kan avvisa en utlänning upp till tre månader efter att utlänningen har sökt uppehållstillstånd. Tidigare var tidsgränsen tre månader från inresan i Sverige.

Antalet avvísningsbeslut som fattas av polismyndigheter har sjunkit under senare år. Som exempel kan vi säga att år 2003 avvísades drygt 2 700 utlänningar medan antalet år 2006 var drygt 500. Det sjunkande antalet förklaras till stor del av utvidgningen av antalet medlemsländer i EU i maj 2004.

Så till dagens huvudsakliga tema, nämligen polisens befattning med verkställighet av avvísnings- och utvisningsbeslut. Säkerhetspolisen kommer om en stund att berätta om sin verksamhet på detta område.

Låt mig först säga att Rikspolisstyrelsen kontinuerligt noga följer polismyndigheternas handläggning av utlänningsärenden genom bland annat inspektioner. En särskild inspektion angående handläggning av verkställighetsärenden har genomförts och bland annat föranlett att en utredning ska genomföras om hur verkställighetsarbetet ska organiseras inom polisen. Utredaren ska också bland annat lämna förslag på lämpliga utbildningar inom utlänningsrätten och eventuella nationella utbildningskrav för att man över huvud taget ska få arbeta med verkställighetsärenden. Utredningen beräknas vara färdig under senhösten i år. Problemet just nu är att hitta en utredare.

I den öppna verksamheten ska polismyndigheterna, som tidigare har nämnts, verkställa sina egna avvísningsbeslut, allmänna domstolars utvisningsbeslut och de beslut som lämnas över från Migrationsverket. Verket kan enligt utlänningslagen lämna över verkställighetsärenden till polismyndigheterna av två anledningar, dels om utlänningen håller sig undan och inte kan anträffas utan polismyndighetens medverkan, dels om Migrationsverket antar att tvång kommer att behövas för att verkställa beslutet.

Antalet överlämnade ärenden steg från år 1999, då drygt 1 500 ärenden lämnades över, till cirka 10 500 under år 2004. Under år 2006 lämnades knappt 5 000 ärenden över. Den minskningen berodde i första hand på den tillfälliga lagstiftning som gällde från den 15 november 2005 till den 31 mars 2006. Under år 1998 verkställde polismyndigheterna drygt 8 000 beslut och under åren efter att Migrationsverket fick huvudansvaret för verkställigheterna har mellan drygt 5 000 och nästan 7 000 beslut verkställts av polismyndigheterna per år. Förra året verkställde dessa myndigheter drygt 3 000 beslut. Det relativt låga antalet beror givetvis även här på den tillfälliga lagstiftningen.

I de ärenden som Migrationsverket lämnar över är anledningen till mycket stor del att utlänningen håller sig undan. Jag skulle gissa att det rör sig om 75–80 procent av fallen. Att försöka hitta dessa personer är naturligtvis en svår uppgift. Polisen söker givetvis i verkets dossierer efter adresser till släktingar och andra där utlänningen kan tänkas uppehålla sig eller där de åtminstone kan lämna uppgifter om var denne befinner sig. Som alla kan förstå är det inte särskilt ofta man verkligen träffar på utlänningen eller ens får några uppgifter om denne. Ibland påstås det att utlänningen har lämnat landet, och det kan mycket väl stämma med verkligheten i vissa fall.

När utlänningen inte anträffas blir han eller hon i regel tagen i förvar i sin utevaro och efterlyst. Någon större verksamhet läggs i allmänhet av naturliga skäl inte ned i dessa ärenden. Det är närmast en slump när någon anträffas. Vid det senaste årsskiftet hade polismyndigheterna närmare 10 000 personer efterlysta i detta sammanhang. Som jag tidigare antydde kan det finnas skäl att tro att inte alla dessa finns kvar i Sverige.

Situationen när det gäller de ärenden som har lämnats över på grund av att tvång kommer att behövas för att verkställa beslutet är lite annorlunda. I de flesta fall finns utlänningen tillgänglig. Problemet i dessa ärenden är framför allt att en mycket stor del saknar pass eller andra identitetshandlingar. Arbetet med att ta reda på identiteten och få resehandlingar utfärdade är mycket tidskrävande. Många ambassader är tjänstvilliga och hjälper till i detta arbete, även om resultatet ibland blir att det inte kan konstateras att utlänningen är medborgare i det aktuella landet. Andra ambassader visar inte samma beredvillighet. Det är också väl känt att några länder inte tar tillbaka sina egna medborgare om personen själv inte vill medverka till det.

När en verkställighet ska genomföras vänder sig polismyndigheten till Kriminalvårdens transporttjänst, som ju också är representerad här i dag, med en så kallad transportbeställning. Transporttjänsten ordnar med biljetter till utlänningen samt eskortörer och hotellrum i den mån det behövs. Detta sker många gånger i samråd med den beställande polismyndigheten.

Vid beslut om att verkställighet ska ske tar också polismyndigheten ställning till om eskort erfordras. Om så bedöms vara fallet ska eskorten i första hand utgöras av personal från Transporttjänsten som har utbildats speciellt för detta arbete. I vissa fall kan polispersonal utgöra eskort, till exempel om det förutses att en så kallad förhandlingssituation kan uppstå vid framkomsten till destinationslandet. Ett annat fall kan vara att Transporttjänsten inte kan genomföra verkställigheten och man inte kan vänta med att genomföra den. Det är inte ovanligt att eskorten är mixad av personal från Transporttjänsten och en polismyndighet.

Vi beräknar att nya föreskrifter och allmänna råd angående verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut kommer att utfärdas senast den 31 december i år.

Sedan början av år 2005 finns föreskrifter och allmänna råd om verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut som sker med flygplan. De kommande föreskrifterna och allmänna råden ska täcka i stort sett allt beträffande polisens befattning med verkställighetsärenden.

Verkställighetsarbetet är många gånger en tung och besvärlig uppgift för polismyndigheterna och blir många gånger till ett dilemma för dem. Man vill själv, liksom andra myndigheter och politiker, att verkställighetsarbetet ska vara effektivt. Vi kan dock konstatera att tillräckliga rättsliga instrument i alla delar inte ges för att verksamheten ska bli så effektiv som man önskar.

Ett barn får tas i förvar om det är sannolikt att Migrationsverket kommer att avvisa det med omedelbar verkställighet eller när ett sådant beslut ska verkställas. Risker för att barnet ska hålla sig undan och därmed äventyra verkställigheten ska vara uppenbar, och det är inte tillräckligt att barnet ställs under uppsikt.

Ett barn får också tas i förvar om det är fråga om att verkställa ett avvisningsbeslut eller utvisningsbeslut om det vid tidigare försök att verkställa beslutet inte har visat sig tillräckligt att barnet har stått under uppsikt. Det förekommer inte sällan att polismyndigheten får söka efter en barnfamilj. Vid anträffandet ställs personerna under uppsikt. När verkställigheten är förestående försvinner familjen, och polisen får söka efter den igen. Vid anträffandet kan även barnen tas i förvar.

Med risk för att sticka ut hakan undrar jag om det alltid är bättre att barnet hålls gömt i kanske flera år än att det vistas i en förvarslokal någon eller några dagar tillsammans med sina föräldrar. Tidsrymden för att hålla ett barn i förvar är begränsad till 72 timmar med möjlighet till en förlängning i ytterligare 72 timmar, om det föreligger synnerliga skäl.

Jag kan också undra varför en polismyndighet inte får ta en minderårig i förvar i samband med ett eget avvisningsbeslut. Jag har svårt att se skillnaden mellan ett sådant beslut och Migrationsverkets avvisningsbeslut som förenas med omedelbar verkställighet. Som exempel kan vi ta att polisen anträffar två kamrater som inte har rätt att vistas här. Den ene är 18 år och den andre är 17 år. 18-åringen kan polisen ta i förvar men inte 17-åringen.

I och med den nya lagen kan polismyndigheten nu ta en minderårig utlänning som har dömts till utvisning av en allmän domstol i förvar enligt de generella reglerna för att kunna ta barn i förvar. Verkställighetsförsök ska således behöva misslyckas på grund av att personen håller sig undan innan ett förvarsbeslut kan fattas. Det kan också nämnas att personer i denna kategori många gånger redan har varit frihetsberövade i häkte och kanske till och med i fängelse.

Med detta tackar jag för ordet. Jag ska givetvis försöka svara på frågor senare tillsammans med min kollega Hans Pont. Härmed lämnar jag ordet till min kollega Lars Kronberg från Säkerhetspolisen.

Lars Kronberg, Säkerhetspolisen: Tack för inbjudan till vad jag hoppas kommer att bli en givande diskussion, bland annat om hur de ärenden hanteras där det av säkerhetsskäl inte är lämpligt att en person ges rätt att uppehålla sig i Sverige. Jag heter Lars Kronberg, som sagt, och jag ansvarar för samordningen av de ärenden där Säkerhetspolisen, eller Säpo som vi säger till vardags, förordar att ansökan om uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap av säkerhetsskäl inte bör beviljas. Men det är framför allt ärenden enligt utlänningslagen vi ska prata om här i dag. Jag har där också ett särskilt ansvar för att beakta att våra rutiner i de här ärendena är rättssäkra.

Med mig är Anders Thornberg, som är Säkerhetspolisens informationsdirektör.

Säkerhetspolisens verksamhet är, om inte alltid så ändå ofta, föremål för uppmärksamhet. Det är därför med viss spänning som jag står här i dag, inte minst med tanke på att det under senare tid har varit och är stor uppmärksamhet runt ett par av de utlänningsärenden där vi har förordat avslag. Hanteringen av alla utlänningsärenden är förenad med svåra avvägningssituationer. Och de så kallade säkerhetsärendena, där Säkerhetspolisen har föreslagit att ansökan om uppehållstillstånd inte bör beviljas, är kanske de allra svåraste som finns att hantera.

I säkerhetsärendena förekommer inte sällan information som vi kan ha fått från utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och där vi av sekretesshänsyn är förhindrade att delge informationen till den sökande eller dennes ombud. Informationen kan också komma från en informatör vars egen säkerhet riskeras om hans identitet blir avslöjad, vilket också gör det svårt för oss att lämna den informationen vidare. Det är dessutom ofta så att verkställighetsfrågan i sig är förknippad med mycket svåra överväganden.

Jag ska nu kort redogöra för Säkerhetspolisens roll i de här ärendena. Vi är alltså remissinstans i ärenden enligt utlänningslagen. Vår uppgift är att utreda om det finns personer som söker rätt att uppehålla sig i Sverige men för vilka, utifrån vad som är känt om deras bakgrund, kontakter eller aktiviteter i Sverige eller utomlands, det finns anledning att förorda att ansökan inte bör beviljas av säkerhetsskäl, allt som ett led i att se till att Sverige inte blir en fristad för personer som kan befaras komma att begå eller medverka i säkerhetshotande verksamhet i eller utanför vårt land. Det är Sverige också bundet av enligt internationella konventioner och avtal.

De säkerhetsskäl som vi anför kan antingen kopplas till rikets säkerhet, och dit räknar vi också så kallat flyktingspionage, eller, vilket är absolut vanligast, till terrorism. Av de drygt 25 000 ansökningar som inkom till Migrationsverket förra året, under 2006 alltså, tittade Säpo närmare på ett knappt tusental. I 140 av dem har vi gjort en djupare utredning, där sökanden eller utlänningsen i de allra flesta fallen har kallats till förhör. I de här förhören ställer vi frågor om omständigheter som gjort att vi uppmärksammat ärendet. Det är ofta uppgifter som sökanden själv har lämnat i sam-

band med sin ansökan. Men det kan också vara information som vi har fått på annat sätt. Under 2006 förordade vi sedan i drygt 40 yttranden att ansökan skulle avslås.

I de flesta säkerhetsärenden leder vårt yttrande till att uppehållstillstånd inte beviljas av Migrationsverket. I stort sett alla dessa beslut överklagas sedan till regeringen, som enligt den nya instans- och processordning som gäller sedan den 31 mars förra året är nästa och även sista beslutsinstans.

Inför regeringsbeslutet hålls en muntlig förhandling i Migrationsöverdomstolen. Där är utöver utlänningen också Migrationsverket och Säkerhetspolisens parter. Domstolen ska yttra sig till regeringen över omständigheterna i ärendet. Om domstolen finner att det finns hinder mot verkställighet är regeringen bunden av det i sitt beslut. Om sedan regeringen finner att en person ska utvisas och det inte föreligger verkställighetshinder är det enligt huvudregeln Säkerhetspolisen som ska verkställa utvisningsbeslutet.

En fråga som ofta diskuteras är att sökanden och dennes ombud inte får del av samtliga grunder för beslutet. Det är dock så att mycket av den information som förekommer inom ramen för Säkerhetspolisens verksamhet och som vi lägger till grund i de här ärendena är omgärdad av sådan sekretess att, som jag sade tidigare, vi är förhindrade att lämna den vidare till sökanden.

Innan ett blivande säkerhetsärende föredras för Säpochefen – det blir ju inte ett säkerhetsärende enligt lagens mening förrän Säkerhetspolisen har yttrat sig, det vill säga när yttrandet går iväg från oss – har det passerat åtminstone två chefsnivåer som granskar de åberopade säkerhetsaspekterna, allt som ett led i att vi ska försäkra oss om att de grunder som vi åberopar är sakliga. Innan det föredras gör jag själv eller den jurist som biträder mig i de här frågorna en total genomgång av ärendet från början för att också vi ska vara säkra på att de grunder vi åberopar är sakliga.

En annan fråga som också är föremål för uppmärksamhet är varför en person kan utvisas av säkerhetsskäl utan att vara dömd för brott. Ett kort svar på det är att de yttranden som vi avger i de här ärendena i huvudsak är ägnade att vara preventiva. De tittar framåt och vi tar sikte på vad en person kan befaras komma att ägna sig åt om han får rätt att vistas i Sverige. I de fall det kan misstänkas att ett brott är begånget, i Sverige eller utomlands, är det självklart så att det ska hanteras enligt brottsmålsprocessens bestämmelser.

Det kanske är onödigt, men jag vill ändå understryka att det inte är Säkerhetspolisen som fattar beslut i de här ärendena.

Som avslutning på den här korta inledningen vill jag nämna att vi, som ni förstår, inte kan kommentera enskilda ärenden. Men med den begränsningen ser jag och Anders fram mot en intressant frågestund, där vi så gott vi kan ska besvara era frågor.

Henrik Winman, Migrationsverket: Ordförande! Tack så mycket för inbjudan. Jag heter alltså Henrik Winman och är rättschef vid Migrationsverket. Jag ska prata om Migrationsverkets roll i verkställighetsärenden och nämna något om verkställighetshinder också. Det ska jag göra under fem olika rubriker:

- Självmant återvändande
- Avvisning och utvisning med tvång
- Förvar
- Verkställighetshinder
- Migrationsverkets roll efter att ett ärende har överlämnats till polisen

När det gäller självmant återvändande är det så att det av den lagstiftning och förarbetena till den lagstiftning som gav verket ansvaret för återvändandearbetet tydligt framgår att utgångspunkten är att en person som avvisas eller utvisas från Sverige i första hand ska lämna landet frivilligt. I linje med det arbetar Migrationsverket med återvändandefrågor genom att bland annat ha en snabb och effektiv process med tydliga och enhetliga beslut, genom att motivera personer som inte har rätt att stanna här att självmant lämna landet, genom att samverka med utlandsmyndigheterna genom hela asylprocessen, genom att samverka med frivilligorganisationer och internationella organisationer i återvändandearbetet, genom att hjälpa till att ta fram resehandlingar, genom att hjälpa till och beledsaga i vissa fall och genom att planera resan tillsammans med den som ska avvisas eller utvisas.

På samma sätt står det helt klart vad verket inte ska göra. Migrationsverket ska inte leta efter personer i sådana här ärenden.

Det här innebär att när en person har fått ett lagakraftvunnet beslut om avlägsnande ska Migrationsverket hjälpa till med de förberedelser som behöver göras inför avresan. Det handlar om alltifrån att boka biljett till att hålla motivationssamtal och skaffa handlingar för att resan ska kunna genomföras.

Naturligtvis informerar också Migrationsverket om följderna om personen inte medverkar till att återvända, det vill säga att vi kan fatta beslut om förvar eller att personen i fråga kan lämna landet genom polismyndighetens försorg. Det ska inte råda något som helst tvivel om att personen själv genom sitt agerande avgör under vilka former han eller hon kommer att lämna landet, frivilligt eller med tvång.

Avvisning och utvisning med tvång har vi hört en del om redan tidigare. Jag ska bara säga att verket alltså inte kan verkställa avlägsnandebeslut om personen i fråga inte vill resa självmant. Verket har möjlighet att lämna över ärendet till polisen, och det kan ske om den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan och inte kan anträffas utan polisens medverkan. Det kan också ske om det kan antas att tvång kommer att behövas för att verkställigheten ska kunna genomföras i ett senare skede.

Det är bara Migrationsverket som kan besluta om att lämna över ett ärende till polisen. Ansvaret går då en gång för alla över till polisen i frågan om avlägsnande eller verkställighet. Polisen kan inte återlämna ärendet till Migrationsverket.

Det jag nu har sagt visar på att det krävs ett nära samarbete mellan Rikspolisstyrelsen och Migrationsverket. En överenskommelse om ansvarsfördelningen där det mer i detalj anges hur det här ska gå till och som styr den här verksamheten togs fram redan i samband med att ansvaret gick över, nämligen 1999.

Den överenskommelsen har varit föremål för flera revideringar. Samarbete mellan polisen och Migrationsverket sker både lokalt och på central nivå.

Identitets- och resehandlingar är viktiga delar i återvändandearbetet. Om Migrationsverket bedömer att dokument saknas för att personen ska kunna tas emot i destinationslandet bör verket inte lämna över ärendet förrän dokument har anskaffats eller verket har gjort vad som har varit möjligt och uttömt alla resurser för att ta fram dem.

Jag skulle också säga något om förvar. I samband med att någon ska avvisas eller utvisas kan det bli aktuellt att personen tas i förvar. I oktober 1997 gick ansvaret för förvar av utlänningar över från polisen till Migrationsverket. Syftet med förvarsinstitutet är att hålla en utlänning tillgänglig i samband med en utredning eller en verkställighet. Beslut om att ta en person i förvar fattas av den myndighet som handlägger ärendet. Personen placeras då på någon av Migrationsverkets förvarsenheter i landet. I verkets förvarslokaler finns både personer som verket har tagit i förvar och som polisen har tagit i förvar.

Jag vill passa på att säga att jag tycker att det är angeläget när man pratar om förvar att förvarsinstitutet inte ska användas för längre tid än vad som är nödvändigt. Förvarsinstitutet ska användas på ett planerat sätt så att utlänningen i fråga inte behöver vara förvarstagen längre tid än som behövs för att beslutet om avlägsnande ska kunna verkställas.

Jag ska också nämna något om tidsfrister. En person som har avvisats ska lämna landet inom två veckor, och en person som har utvisats ska lämna landet inom fyra veckor – om inte något annat har sagts i beslutet. Tiden räknas från det att beslutet har vunnit laga kraft. Om inte personen själv lämnar landet inom de två tidsfristerna, eller det med säkerhet måste antas att han eller hon inte har för avsikt att göra det, ska beslutet om avlägsnande verkställas så snart det kan ske. Men först måste naturligtvis alla praktiska detaljer vara avklarade. Det tar sikte på passhandlingar och liknande.

ID-frågorna upptar, som jag tidigare nämnde, en stor del av återvändandearbetet. Migrationsverket arbetar för att ID-frågan ska vara löst tidigt i processen, men verktygen är få och arbetet är svårt. En asylsökande har ett ansvar för att klarlägga sin identitet när han eller hon ansöker om asyl. Cirka 90 procent visar inte upp något pass vid ankomsten till Sverige.

Den fjärde rubriken handlar om verkställighetshinder. Med den nya utlänningslagen försvann möjligheten att lämna in ett obegränsat antal nya ansökningar efter lagakraftvunnet avlägsnandebeslut. I stället prövas hinder mot att genomföra beslutet av Migrationsverket enligt bestämmelser i den nya utlänningslagen. Det sker antingen genom att personen anför hinder mot verkställighet eller genom att Migrationsverket självmant uppmärksammar den frågan genom en ex officio-prövning. Finns det hinder kan verket fatta beslut om uppehållstillstånd.

Migrationsverkets bedömning av medicinska hinder kan inte överklagas. Om däremot nya flykting- eller skyddsskäl åberopas, och Migrationsverket beslutar att inte ta hänsyn till dem, det vill säga att *inte* ta upp saken till ny prövning, kan det beslutet överklagas till någon av de tre migrationsdomstolarna.

Enligt lagstiftningen går det inte att göra en fullständig uppräknning i lagen av de situationer där en verkställighet inte ska genomföras. Det framgår dock klart att det ska vara fråga om rena undantagssituationer. I Migrationsverket är det särskilt rekryterade processförare inom verkets verksamhetsområde förvaltningsprocess som prövar frågan om det finns verkställighetshinder i ett avlägsnandeärende.

Det finns ingen bestämmelse i utlänningslagen som begränsar möjligheten för en sökande att anföra verkställighetshinder. Det innebär att en person kan anföra eller åberopa verkställighetshinder flera gånger. Men verkställighetsarbetet hos Migrationsverket fortsätter till dess att ett beslut om inhibition har meddelats eller till dess att ett beslut om uppehållstillstånd har meddelats.

Även i de fall där polisen är handläggande myndighet för verkställigheten kan verkställighetshinder komma fram eller åberopas hos verket. Det är då polisens skyldighet att meddela Migrationsverket att det har inträffat så att verket kan göra en prövning av om det finns verkställighetshinder i det enskilda fallet. Det kan också vara så att verkets handläggare uppmärksammar ett hinder när det är polisen som ansvarar för verkställighetsärendet. Det är naturligtvis av största möjliga vikt att det sker ett nära samarbete mellan polisen och Migrationsverket också när det gäller frågor om verkställighetshinder.

Den femte punkten gäller Migrationsverkets roll efter det att ett ärende har lämnats över till polisen. Efter det att ett ärende har lämnats över är Migrationsverket skyldigt att vidarebefordra uppgifter som kan ha betydelse för verkställigheten. Det kan vara verket som får information om att en person som är efterlyst inte längre finns i landet. Det kan också röra sig om adressuppgifter, handlingar som har kommit in till verket, eller att det inkommer svar från en ambassad dit man har ställt en förfrågan om identitet eller utfärdande av resehandlingar tidigare under handläggningen. En person som tidigare har avvikit kanske kontaktar verket för att bli inskriven på nytt, vilket ställer stora krav på samverkan mellan Rikspolisstyrelsen och Migrationsverket.

På samma sätt bör en polismyndighet naturligtvis informera verket om när en verkställighet är planerad. Detta gäller särskilt om personen i fråga är förvarstagen, men även i andra fall – inte minst för att Migrationsverket ska kunna planera sin verksamhet. När det gäller tillgången på platser är den typen av samverkan nödvändig.

Michael Williams, FARR: Herr ordförande, ärade utskottsledamöter och åhörare! Föreningen FARR, Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd, vill tacka för detta tillfälle att lämna principiella synpunkter på polisens arbete med verkställighet av utvisningsbeslut. FARR grundades 1988 och har som målsättning att slå vakt om asylrätten samt verka för en rättssäker, generös och human tillämpning av asyllagstiftningen med full respekt för de konventioner som Sverige har tillträtt. Vi har 21 lokala grupper som lämnar stöd och råd till asylsökande på frivillig basis. FARR har inga anställda. Vi samarbetar med andra frivilliga och humanitära organisationer, varav flera är företrädare här i dag.

FARR ger också ut tidskriften *Artikel 14*, vars senaste nummer fokuserar på verkställighet som gick snett. Vi vill överlämna exemplar av detta nummer till utskotten under förmiddagen.

Under åren har polisens arbetssätt med utvisningar genomgått en del förändringar. Under tiden som polisen ensam ansvarade för verkställighet var FARR aktivt med kritik av metoder där utvisade kunde transporteras med kedjor och familjer hämtas tidigt på morgonen med hjälp av polishundar. Vi använde möjligheten då att med hjälp av Europarådets kommitté mot tortyr, CPT, belysa enskilda utvisningar som vi menade hade genomförts med kränkande metoder och utan respekt för den enskildes säkerhet och värdighet. CPT:s utredningar och rapporter ledde till att vissa metoder övergavs till förmån för en mer human hantering. Vi har även anmält hänsynslösa utvisningar till JO samt lämnat förslag till att skolor ska vara fredade zoner beträffande polisingripanden mot utvisningshotade barn.

FARR välkomnade att Migrationsverket fick en utökad roll och huvudansvaret för att verkställa utvisningsbeslut samt sköta förvarsverksamheten. Det är viktigt att slå fast att rätten att söka asyl är en mänsklig rättighet och att personer som gör detta inte ska behandlas som kriminella. Vi välkomnar därför den ökade användningen av uppsikt i verkställighetsärenden samt att vistelsetiderna på förvar har förkortats. Men fortfarande finns det ingen borte gräns i lagstiftningen för hur länge en person med ett verkställbart utvisningsbeslut kan hållas i förvar.

Vi konstaterar att aktuell statistik visar att cirka hälften av dem som söker asyl och som får avslag eller vars ärenden avvisas återvänder självmant till hemlandet eller till det land som är skyldigt att pröva deras asylansökan.

FARR finner att det decentraliserade polisväsendet leder till olika rutiner i samband med verkställighet. Vidare är RPS cirkulärmeddelande enbart av rådgivande karaktär. Vi stöder fullt ut förslaget att koncentrera

kunskap och erfarenhet om verkställighet till färre polisdistrikt utan att för den skull hävda att övriga polisdistrikt aldrig ska ombesörja verkställighet eftersom polisen har en allmän skyldighet att bedriva utlänningskontroll.

Vi har redan fått höra att verkställighet kan gälla utlännningar med olika skäl till varför de måste lämna Sverige. FARR intresserar sig främst för verkställighet och beslut rörande människor som har sökt asyl men även personer som har sökt tillstånd på grund av anknytning. Vi ser helst att ansvaret för dessa i framtiden ska falla på Migrationsverket och att inga asylärenden eller tillståndsärenden överlämnas till polisen. Polisen ska kunna medverka som handräckning om personer uppfyller lagens krav för att kunna tas i förvar. Men ansvaret bör ligga kvar hos Migrationsverket. Om detta visar sig, efter utredning, leda till behov av lagändringar förespråkar vi att dessa genomförs. Om det av någon anledning inte visar sig vara genomförbart vill vi att nuvarande lag ändras så att ärenden som tidigare överlämnats till polisen kan återföras till Migrationsverket. Vi tänker särskilt här på ärenden där en verkställighet genom polisens försorg har misslyckats och den utvisningshotade har satts i häkte eller i förvar i avvaktan på ett nytt försök.

Migrationsverket är den myndighet som har bäst landkunskap generellt och som har skyldigheten att lämna anvisningar om hur en verkställighet ska gå till. Därför, med vårt förslag, där flera frivilligorganisationer instämmer, stärks möjligheten till en enhetlig tillämpning. Det händer ibland under nuvarande system att polisen inte tar till sig färsk landkunskap som väcker frågan om verkställighetshinder. Polisen försöker att verkställa ändå. En sådan misslyckad resa kostar mycket och utsätter i värsta fall den utvisningshotade för svåra trauman.

FARR anser att det som kallas för förhandlingsresor bör begränsas till ett minimum eller allra helst upphöra. Om det uppstår svårigheter i länders skyldighet att ta tillbaka sina egna medborgare bör dessa frågor lösas på EU-nivå genom förhandlingar om återtagandeskyldigheten och en överenskommelse kring utfärdande av *laissez-passer*-dokument. Enskilda asylsökande ska inte användas som försökskaniner. I stället bör dessa erhålla tillfälliga uppehållstillstånd på grund av tillfälliga verkställighetshinder och ges rätten att arbeta.

FARR föreslår att etiska regler utformas för polisens arbete med att verkställa utvisningsbeslut och genomföra utlänningskontroll. I ett initialt skede borde alla berörda aktörer kunna lämna input till sådana regler, men slutprodukten bör polisen själv stå för. Med tydliga etiska regler blir det förhoppningsvis lättare för alla parter att veta vad som gäller, och skillnader mellan polisdistrikt borde minskas till ett minimum.

FARR vill att dessa regler bland annat ska innehålla instruktioner om hur en asylsökande ska behandlas i samband med att polisen tar sig in i dennes bostad för att verkställa en utvisning. Om personen är beroende av medicin ska dessa mediciner ovillkorligen tas med. Om personen har mobil-

telefon ska denna inte beslagtas av polisen i samband med ingripandet. En utvisningshotad asylsökande ska ha möjlighet i en sådan traumatisk situation att ta kontakt med ett ombud och nära släktingar.

En ny och oroväckande tendens är att vissa polisdistrikt anser att det är helt i sin ordning att i handbojor tvinga en utvisningshotad asylsökande att besöka hemlandets ambassad för att erhålla resehandlingar. FARR känner till att såväl eritreaner som libyer har utsatts för denna kränkande och farliga behandling. Vi föreslår att åtgärder vidtas omgående för att hindra att denna företeelse upprepas. Det är inte värdigt en rättsstat att behandla dessa personer på detta sätt. I detta sammanhang är det viktigt att påpeka att asylsökande som har fått ett avslag mycket väl kan ha skäl att frukta hemlandets myndigheter. Att de inte uppnår den nivå som i Sverige anses krävas för att få asyl innebär inte att det är helt utan risk att återvända. De har bedömts ha otillräckliga asylskäl. Därför kan ett påtvingat besök till ambassaden öka hotbilden mot individen och dra till honom större uppmärksamhet vid hemkomsten än som annars hade varit fallet.

De fall som kommittén mot tortyr har tagit upp, där den anser att Sverige har brutit mot artikel 3 i konventionen mot tortyr, är påminnelse nog om att även vårt rättssäkra system ibland kan komma till felaktiga slutsatser i bedömningen av asylsökandes skyddsbehov.

Ingeborg Sevastik, FARR: Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Jag får som tidigare talare säga att det var väldigt bra att vi fick möjlighet att komma hit i dag. Jag är vice ordförande i FARR, och jag har lång erfarenhet av polishämtningar och avvísningar. Jag är glad att avvísningar typ Alsike kloster inte längre förekommer. De har förpassats till historien. Men trots allt förekommer det skräckexempel nu. Precis som Michael sade är det olika beteenden vid olika polisdistrikt, ofta avhängigt av vilken polis som jobbar just den dagen som ärendet ska verkställas.

På en plats i Sverige, ganska nyligen, blev en man mycket brutalt hämtad av polisen. Han hade just varit på Migrationsverket och talat med personalen om sitt ärende. De sade ingenting om att hans ärende var överlämnat till polisen. På vägen från Migrationsverket till den buss han skulle ta greps han av fem poliser och sattes i en polisbil. Den här mannen var mycket sjuk i en leversjukdom och behövde hela tiden medicin, men han sattes i en mycket spartansk polisarrest utan tillgång till mediciner. Han fick tillgång till dem tack vare en frivilligorganisation som hjälpte honom. En överläkare vid sjukhuset skrev ett mycket skarpt intyg där han framföll att det inte gick att skicka tillbaka mannen till det land i Afrika som han kom ifrån. Men beslutet verkställdes. Tack vare frivilligorganisationer har han fått mediciner. Men enligt vad jag har hört är hans hälsotillstånd inte alls bra. I det här fallet hade man verkligen kunnat vänta. Sådana rapporter hoppas jag också ska förpassas till historien.

Vidare får jag nästan dagligen rapporter från ängsliga människor. Det kan gälla kvinnor gifta med män som brutalt har hämtats från dem. De har knappt fått säga adjö till varandra. Några av dem har förts av polisen, bryskt i handfängsel, till ambassader – det här gällde Libyen – för att hämta pass och har sedan omedelbart skickats tillbaka.

Eritreaner lever i samma skräck. Det har även förekommit att etiopier har tvingats till ambassaden. Det är den ambassad som företräder den regering som de har agerat och opponerat emot och som de känner en stor skräck för. Vi ska veta att ambassaderna rapporterar till hemländerna om vad som pågår. Många människor lever dagligen i stor skräck för polishämtning.

Jag anser att det behövs utbildning. Glädjande nog hörde jag i dag att polisen ska få en utbildning i dessa frågor. Jag vill understryka vad Michael Williams sade, nämligen att etiska regler i detta är ett måste. Det måste bli ett värdigt bemötande. Man måste tänka på att det är fråga om traumatiserade människor som ofta har haft mycket stora problem med polisen i sina hemländer. Det måste till ett värdigt beteende.

Jag har intervjuat några som har varit med poliser på återsändningar till hemlandet. En kvinna jag talade med sade att det här var det värsta hon hade varit med om. Det var fråga om två män. Det var fruktansvärt att se att de omedelbart blev tagna av polisen. Hon sade att hon aldrig mer ville vara med om detta. Här har vi mycket att arbeta med.

Jag får än en gång tacka för att jag fick möjlighet att komma hit och rapportera om vad som pågår i verklighetens Sverige.

Jean-Luc Martin, FARR: Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Jag vill också personligen tacka. Jag är präst, och jag är medlem i styrelsen i FARR. Sedan 1995–1996 besöker jag kontinuerligt förvaret. Det är mer från den verkligheten som jag kort vill rapportera.

Först har jag ett fall med en person som kom från Vitryssland. Den personen kom till förvaret för en snar utvisning. För att utreda fallet i fråga om identitet kallade man dit en diplomat från hennes land till förvaret. Personen fick träffa diplomaten och utsattes för hotelser. Hon såg hela hennes ärende i handen på diplomaten. Detta gick vidare till ledningen av Migrationsverket eftersom det var ett polisdistrikt som hade hanterat fallet på det sättet. Normalt brukar det vara så för utredningar av identitet att personer transporteras till polisstationen. Det har vi inte så mycket att säga om. Men det här, däremot, med besök av diplomater på förvar är oacceptabelt.

Jag vill också nämna något positivt. Jag vet att polisen i Stockholm har varit skeptisk till att verkställa utvisning av äldre personer som lider av sjukdom och har till och med stoppat sådan verkställighet. Det har vi noterat med glädje.

En tredje sak som jag vill nämna – det har vi påpekat sedan 1997 i Human Rights Watch och i CPT i Europarådet och andra instanser – att man fortfarande kontinuerligt placerar förvarstagna personer som har gjort

självordsförsök på häkten, på Kronobergshäktet och andra ställen. Det är personer som lider av svåra trauman efter självmordsförsök och som inte borde vara i ensamcell.

Vi vill gärna referera till olika böcker som finns, en handbok om etiska dilemman, inte minst om hälsa och sådana frågor. Det finns en överenskommelse som ministerrådet i Europarådet har skrivit under. En expertgrupp har kommenterat detta. Vi vill gärna överlämna dessa dokument till er. Sedan finns boken *Combatting Torture* och rekommendationer mot tortyr.

Det finns en regel, regel 39, som vi i vissa fall också har hänvisat till i Europarådet då det gäller verkställigheten. Vi har sagt att det bästa för oss som organisation har varit ett förbättrat samtalsklimat med inblandade myndigheter i dessa svåra beslut. Vi skulle gärna sätta samman ett etiskt råd. Vi vet att det redan finns ett sådant på nationell nivå med några biskopar, men vi skulle gärna se en spridning i landet.

Michael Williams, FARR: Vi vill också lyfta upp frågan om att verkställighetsrapporter ska finnas tillgängliga för Migrationsverket för analys. Detta kan även gälla transportcentralens rapporter. Jag vet att det förekommer, men vi skulle gärna vilja se en ökad systematisering av detta.

Vi vill också ta sikte på rapporten som kom i juni från Rikspolisstyrelsen, från fyra distrikt där man hade haft samtal med alla inblandade, och drog slutsatsen att utbildning ska prioriteras. Det stöder vi fullt ut. Där avslutas rapporten på följande sätt: Vi tror att det vore värdefullt om frivilligorganisationer kunde delta och medverka i några av dessa utbildningstillfällen. Inom dessa organisationer finns en samlad kompetens och erfarenhet som kan berika humanitet och rättssäkerhet i utlänningsverksamhet. Polisen bör därför skapa förutsättningar för en dialog med dessa organisationer.

Utfrågning

Thomas Bodström (s): Vi har fått in ett antal namn på personer som vill ställa frågor eller komma med kommentarer.

Lars-Arne Staxäng (m): Herr ordförande! Jag har en fråga i första hand till Rikspolisstyrelsen. Vi har hört att många utläningar som kommer hit inte har pass eller annan verifikation på vem man är. Med anledning av de uppgifter som hittills har kommit fram om förfälskade passdokument med mera, hur stort värde har egentligen normala passhandlingar för att dokumentera identitet? Bakgrunden till detta är att det finns flera tidningsartiklar och andra rapporter som visar att passdokumenten har ett minst sagt blandat värde.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Jag ska försöka svara på den frågan, även om det inte är så lätt – förstås. Först och främst sysslar inte vi med frågan om falska dokument. Det finns en särskild rotel på Rikskriminalpolisen som hanterar den frågan.

Det går att fastställa om en handling är äkta. Då har den givetvis sitt stora värde. Är den förfalskad, vilket också går att fastställa, minskar naturligtvis värdet. Jag kan inte svara mer på den frågan.

Göte Wahlström (s): Herr ordförande! Tack för föredragningarna. Frågeställningarna visar på den bredd som finns i diskussionen bland medborgarna i Sverige. Det finns nog skäl att vi på detta sätt följer upp frågeställningarna.

I socialförsäkringsutskottet har vi uttalat att vi har för avsikt att följa upp den nya processordningen, det vill säga hur vi ska hantera situationen med domstolarnas prövning av asylärenden och flyktingärenden. Det är viktigt att vi får det belyst i detta sammanhang. Min fråga ställs till både Migrationsverket och polisen, inte minst utifrån vad som har framförts här om viss avsaknad av rättsliga instrument för att hantera situationen. Det är väl egentligen samma situation för Migrationsverket nu när man har erfarenhet av processen, inte minst processförarnas hantering. Vad saknas i hanteringsmöjligheter från era respektive sidor för att få en mer rättssäker processordning i ärendena?

En annan fråga som jag har går kanske framför allt till Henrik Winman från Migrationsverket. Det gäller den redovisning han gav om situationen på Migrationsverket och en mer breddad hantering av de enskilda ärendena där, inte minst mot bakgrund av den inströmning som vi i dag har till Sverige. Vilka ekonomiska resurser finns det? Behövs ytterligare resurser för att kunna leva upp till de krav som vi från riksdagen ställt på hanteringen?

Jag har även en fråga till polismyndigheten om något som belystes här. Det gäller de interna etiska regler som finns i dagsläget. Vi får ju ofta situationer beskrivna för oss där människor i skolan, i sjukvården, vid besök på våra olika organ blir hämtade av polisen. I vilken utsträckning finns i dag etiska regler som förhindrar den typen av agerande från polisens sida?

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Herr ordförande! För att börja med den första frågan om en rättssäker hantering vill jag säga att det lite grann naturligtvis beror på vad man lägger i ordet "rättssäker". Det jag tog upp i mitt inledningsanförande handlade om rättssäkerhet men också om effektivitet. Utgångspunkten är att alla vill att besluten ska verkställas enligt de regler som finns. För mig verkar det lite konstigt att ett barn kan få leva gömt under kanske ett par tre år. Till vilket pris sker det? Och vem betalar det priset jämfört med att barnet, tillsammans med sina föräldrar, vistas i en förvaringslokal i en, två eller möjligen tre dagar?

Jag vet inte vad mer jag ska svara på beträffande rättssäkerheten. Det är självklart att allt som sker ska ske under rättssäkerhetens mantel.

När det gäller etiska regler finns det givetvis sådana, både uttalade och outtalade. Som jag nämnde i inledningen finns det i föreskrifterna och i de allmänna råd som nu är två år gamla, vissa regler för polismyndigheterna. Redan i 1 § sägs att man ska behandla den person som ”verkställs”, med humanitet och värdighet. Det är ett exempel.

Henrik Winman, Migrationsverket: Herr ordförande! Jag vill slå ihop de två frågor som Göte Wahlström ställde. Den ena handlade om rättsliga instrument, ifall de var tillräckliga, och den andra handlade om ifall verket har tillräckliga ekonomiska resurser för att hantera överklagade ärenden, utlännings- och medborgarskapsärenden, i den nya instansordningen.

Jag tycker att det är för tidigt att dra slutsatser i båda avseendena. Det kommer att göras en översyn av den så kallade NIPU-reformen både vad avser domstolarnas och Migrationsverkets hantering av den. Jag tycker att vi ska avvakta den översynen innan vi närmare kommenterar de rättsliga instrumenten och de ekonomiska resurserna.

Bodil Ceballos (mp): Jag bor i ett av de distrikt där gränspolisen inte gjort sig känd för särskilt humana metoder vid avvisingar. Det finns många fall där avvisingarna inte gått rätt till och där man aktivt eftersöker personerna. De hittas ju inte av en slump. Vi har alltså ingen tunnelbanekontroll för att hitta någon som råkar åka utan att betala, utan man har eftersökt människor och aktivt skickat dem till olika länder. Vi har fall där det är belagt att personerna utsatts för tortyr i sitt hemland. Vi känner till personer som försvunnit i sitt hemland efter att de kommit tillbaka dit; delar av familjen har kunnat ta sig tillbaka till Sverige. Även i mitt hemlän har man splittrat familjer eftersom det från början var fråga om två skilda asylärenden. Det ena var ett Dublinärende, trots att familjen hade barn eller barn var på väg.

Den utvärdering som ni själva gjort om hur det ser ut i olika distrikt visar att man ser mycket olika på människor i de skilda distrikten. Ni har ju bara tittat på fyra distrikt. Det skulle därför vara intressant att få en utvärdering från många fler distrikt. Jag tillhör själv ett parti som anser att polisen helst inte ska ha med utvisningsärendena att göra, vilket kanske beror på den erfarenhet jag har från mitt hemlän.

Jag har redan tagit upp en del frågor, men jag vill lägga till ytterligare några. En sådan gäller resehandlingar. Det som också sker är nämligen att man skickar tillbaka en familj, till exempel till Jordanien, utan resehandlingar. Jag vet inte om det överlämnats till polisen ännu eller om det är Migrationsverket som står för den delen. Man skickar med kopior av gamla pass i ett kuvert, trots att personerna väntar på pass. Det innebär att kaptenen får visa upp kopiorna när de kommer fram. Då är man redan registrerad. Det kvittar om man varit på ambassaden eller inte, man är ändå registrerad. Vi känner också till fall där polisen följt med flyktingar till Vitryssland, lämnat fram kopior av resehandlingar och talat om att det är fråga om personer som söker eller har sökt asyl i Sverige.

Det verkar som om ni inte har någon som helst koll på vad som sker ute i landet. Det ni säger här låter bra, men det verkar inte göras någon kontroll av vad som sker. Jag skulle vilja att ni utvecklade detta lite mer.

Sedan vill jag också säga att jag reagerade mycket starkt när Hans Rosenqvist sade att det är bättre för ett barn att tillsammans med sina föräldrar vara några dagar i förvar än att leva gömd i Sverige under flera år. Jag är av en helt annan uppfattning. Att återvända tillsammans med föräldrarna till hemlandet kan innebära att man i framtiden inte har några föräldrar kvar. Det kan även innebära att man själv inte finns kvar i framtiden. Då är det bättre att leva gömd i Sverige under många år än att sitta några dagar i förvar. Sverige har undertecknat barnkonventionen. I riksdagen har vi fattat beslut om att barn inte ska sitta i förvar. Det måste polisen hålla sig till.

Jag skulle kunna prata jättelänge, men jag ska låta även andra prata och kanske återkomma senare. Jag skulle vilja höra vad ni har för kontroll i era polisdistrikt och hur Migrationsverket agerar när det gäller resehandlingar och annat.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Herr ordförande! Det var många frågor på en gång. Det som blev ett slags sammanfattning i slutet av det hela var att vi inte har någon kontroll över det som sker. Vi på Rikspolisstyrelsen kan givetvis inte hålla reda på vartenda ärende som hanteras av polismyndigheterna. Vi gör dock löpande inspektioner hos polismyndigheterna, och jag kan försäkra frågeställaren att där sopas ingenting under mattan.

Vi kan, som sagt, inte svara på frågor i enskilda fall, utan det får tas upp med vederbörande polismyndighet. Rikspolisstyrelsen är ingen överprövningsmyndighet till polismyndigheterna, men naturligtvis har vi en tillsynsskyldighet. Självklart kan man också göra en anmälan till Justitieombudsmannen om man tycker att saker och ting inte hanteras på rätt sätt.

När det gäller personer som frågeställaren vet har utsatts för tortyr och försvunnit vill jag säga att polismyndigheterna måste lita på de beslut som fattas av Migrationsverket och numera också av migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Polisen ska givetvis vara lyhörd för att det kan komma fram nya skäl i verkställighetsstadiet, men om man bedömer att så inte skett måste man utgå från att de myndigheter och domstolar som hanterat ärendet också har fattat riktiga beslut. Polisen kan inte börja fatta egna beslut i dessa ärenden.

Frågan om att splittra familjer är ju ett gammalt ämne. Migrationsverket anger numera i sina beslut vart avvisnings- eller utvisningsbeslutet ska verkställas, och polismyndigheterna ska alltså inte hitta på några egna beslut i den vägen. Det framgår av både lag och utlänningsförordning. Sedan kan man i det sammanhanget undra om inte familjerna själva ibland hjälper till att splittra sig.

Om polisen inte längre ska vara verkställande myndighet kräver det naturligtvis en ordentlig riksdagsbehandling och också en lagändring. Jag gissar att det blir Migrationsverket som ska sköta det rakt över, och då måste verket också få möjlighet att använda tvång för att lösa den uppgiften.

Avslutningsvis: Jag sade faktiskt inte att det var bättre att ett barn satt i förvar ett par dagar. Jag undrade om det var bättre att barnet höll sig gömt. Jag påstod ingenting. Jag bara undrade.

Veronica Lindstrand-Kant, Migrationsverket: I vissa fall krävs det inte en resehandling för att kunna bli insläppt i ett land, utan precis som Bodil Ceballos säger kan det finnas kopior på andra handlingar som gör att personen blir insläppt. Men om Migrationsverket eller utlänningsen själv inlett ett arbete med att anskaffa en resehandling i Sverige ska man avvakta tills man får den handlingen och resa på den i stället.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Det ställdes också en fråga om att man vid ankomsten till destinationslandet berättar att personen sökt asyl i Sverige. Det finns en definitiv rekommendation eller ett råd, eller till och med en bestämmelse, om att så inte får ske från polisens sida. Nu förstod jag inte riktigt om det var kaptenen som hade resehandlingarna och gjorde detta, men polisen får aldrig göra på det viset.

SfU:s ordförande Gunnar Axén: Jag har nu 16 ledamöter anmälda på talarlistan. Jag skulle vilja be er alla att hålla er kort och ställa konkreta frågor. Ni får gärna hålla er inom ramen av en minut. Då får våra gäster möjlighet att ge utförliga svar på frågorna. Vi behöver nämligen avsluta utfrågningen klockan 13. Det går givetvis även bra att ställa frågor till de övriga gäster som är inbjudna, representanter från olika organisationer och myndigheter som inte har hållit anföranden inledningsvis. Det är också möjligt för våra övriga inbjudna gäster att komma med korta kommentarer till de frågeställningar som lyfts fram, men jag vill understryka att de ska vara korta och koncisa.

Kalle Larsson (v): Ordförande! Jag kanske inte klarar mig på en minut, men jag ska försöka att göra det på två eller möjligen tre. Jag ska också försöka att vara konkret.

Jag har en kommentar till en tidigare frågeställning om passhandlingar. Jag noterade en tidningsuppgift för lite sedan där det berättades att man också kunde köpa svenska pass för en tusenlapp eller så. Nu tror jag inte att någon här i salen är beredd att kommentera om de handlingarna då också ska ogiltigförklaras, men det är värt att lägga på minnet att alla handlingar, oberoende av ursprungsland, faktiskt kan förfalskas.

Mina konkreta frågor riktar sig i första hand till Migrationsverket och till polismyndigheten i tillämpliga delar. Men jag vill gärna höra kommentarer från Amnesty och rådgivningsbyrån, om de har sådana.

Den första rör överlämningsresor eller avvisningsresor, eller vad man nu ska kalla det. Det står i Rikspolisstyrelsens handling om uppföljande inspektion att överlämnande av gåvor inte får förekomma i samband med uppdra-

get, eftersom det kan uppfattas som ett försök att påverka processen. Varför står en sådan formulering? Är det på förekommen anledning? Och i så fall: Hur stort är detta problem?

Den andra frågan rör de ökade kostnaderna för avvísningar, som vi ser. 2003–2005 fördubblades kostnaderna för avvisning. Skälet är att bevakare, poliser, läkare, sjuksköterskor och tolkar har medföljt i mycket större utsträckning än tidigare. Ska det här ses som att det nu handlar om personer som är svårare att avvisa än tidigare, eller ska det ses som en allmänt höjd servicenivå under avvísningsresorna?

Den sista frågan handlar om säkerhetsärenden. Vi fick här höra att man i preventivt syfte kan inleda en process om säkerhetsärende. Man har alltså inte begått ett brott. Man förbereder inte ett brott, utan man funderar på att förbereda ett brott – så kanske jag ska uttrycka det. Och man kan alltså, om jag nu förstod det rätt, utan att få ta del av samtliga handlingar i ärendet, samtliga uppgifter, ändå dömas i ett säkerhetsärende. Min fråga är: Är det rätt uppfattat att en person som man tror funderar på att förbereda ett brott kan avvisas från Sverige utan att få reda på varför och därför inte heller har möjlighet att försvara sig i en normal rättsprocess? Om det stämmer undrar jag: Hur överensstämmer det med att allt ska falla inom rättssäkerhetens mantel, som jag tror uttrycket var?

Henrik Winman, Migrationsverket: Jag uppfattar frågorna som riktade i första hand till Rikspolisstyrelsen. När det gäller till exempel ökade kostnader med anledning av det som Kalle Larsson säger är det ju sådant som förekommer i verkställighetsärenden som polisen ansvarar för.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Herr ordförande! Först gäller det då överlämnande av gåvor och förekommen anledning. Det här står i instruktionerna för att det från tid till annan har påståtts att det överlämnas gåvor. Jag tror inte att det i den återopade inspektionsrapporten påstås att så skulle ha varit fallet. Jag känner inte heller till att det någonsin skulle ha skett. Men, som sagt var, det har påståtts. Därför står det också där nu.

Sedan gäller det ökade kostnader. För polisens del är det ju inga kostnader, eftersom det är transporttjänsten som står för alla kostnader när det gäller polisens verkställigheter. Men generellt sett skulle jag nog kunna säga att det har blivit svårare att verkställa. Det har blivit besvärligare.

Vill du att jag ska säga mer?

Kalle Larsson (v): Ja, gärna.

Herr ordförande! Min fråga var ju mer konkret. Är det personer som är svårare att avvisa än tidigare? Är de till exempel sjukare än tidigare? Eller är det servicenivån som är höjd? Det står inte i det utdrag ur budgetpropositionen som är underlag för den här utfrågningen, men vi vet att det finns betydligt fler fall där läkare och sjuksköterskor medföljer än tidigare. Är det därför att personerna som avvisas är sjukare än de som avvisades tidigare?

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Jag kan inte ge något generellt svar på det, eftersom vi inte hanterar några enskilda fall på Rikspolisstyrelsen. Det är möjligt att kostnaderna har ökat, som du säger. Man ska kanske också tänka på att det naturligtvis har blivit dyrare att resa. Om de personer vars beslut verkställs är sjukare i dag än tidigare vet jag inte, men jag tror inte att det är någon allmän servicenivå som har höjts.

Göran Stenbeck, Kriminalvården: Jag är chef för Kriminalvårdens transporttjänst.

När det gäller kostnaderna är det främst Kriminalvårdens anslag som används för de här avvisnings- och utvisningsuppdragen. Kostnaderna har ökat för den här verksamheten. Huvudskälet till det är att resmålen har förändrats. Vi har en mindre andel av avvisningsuppdrag inom Europa, och vi har fått en förskjutning av uppdrag till Asien, Sydamerika och Afrika.

Antalet eskortörer har också ökat. Det hänger delvis ihop med avstånden. Längre avstånd fordrar mer personal ombord på planen. När det gäller läkare och sjukvårdspersonal överensstämmer inte min bild med din bild. Läkare är med i väldigt liten omfattning. Huvudförklaringen till de ökade kostnaderna är en ökad bevakningsinsats och mer avlägsna resmål.

Lars Kronberg, Säkerhetspolisen: Som jag förstod frågan handlade den om ifall man kan utvisa människor utan att de själva känner till vad vi lägger dem till last och för gärningar som de ännu inte har begått samt hur det förhåller sig till rättssäkerheten.

Säkerhetspolisen är självklart, som alla andra svenska myndigheter, lagenlig. Det är väl där vi kan börja. Det är ju en del av rättssäkerheten. Det står faktiskt i de lagar som riksdagen har antagit att en flykting, om det finns synnerliga skäl att inte bevilja uppehållstillstånd på grund av vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet, kan vägras uppehållstillstånd i Sverige. Det är också det vi grundar det på, det som är känt från utlänningens tidigare verksamhet. I vissa fall kan det vara begångna gärningar som i sådana fall ska ha varit lagförda någon annanstans. Är de inte det blir det ju en fråga för polis och åklagares hantering på normalt sätt.

Vad gäller den information som vi har men inte kan lämna vidare följer det av sekretesslagen. Varje handläggande myndighet har själv att pröva ifall sekretessen gäller. Säkerhetspolisen gör det så länge Säkerhetspolisen är handläggande myndighet. Den följer också vidare hela vägen upp till regeringen, så det är inte någonting som vi själva väljer. När det gäller utländsk information är vi också bundna av sekretess. Därmed tror jag att jag har besvarat frågan.

Madelaine Seidlitz, Amnesty International: Amnesty påstår inte heller att Säkerhetspolisen generellt sett bryter mot svensk lag – absolut inte. Men vår uppfattning är att det när det gäller säkerhetsärenden måste finnas möjlighet för den person som misstänks vara ett hot mot rikets säkerhet att

faktiskt ta del av de anklagelser eller misstankar som riktas mot honom eller henne. Det är en grundläggande rättssäkerhetsprincip, helt enkelt, från vår horisont sett.

Anders Sundquist, Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar: Jag kan kommentera Kalle Larssons frågor när det gäller ökade kostnader, svårigheter och säkerhetsärenden.

Jag anser att svårighetsgraden i verkställighetsarbetet har ökat av det skälet att vi i dag har en betydligt otydligare lagstiftning än vad vi hade före den 31 mars. De två paragrafer som hanterar verkställighetsproblematiken, 12 kap. 18 § och 12 kap. 19 §, är ett dåligt lagstiftningsarbete. Det är en suddig lagstiftning som är svår att tillämpa. Konsekvensen blir att tillämpande myndighet i hög utsträckning överläter problemet åt den myndighet som sedan har att hantera verkställigheten. På samma sätt är tillämpande myndighet inte särskilt intresserad av att gå in i verkställighetsproblematiken och bedöma om en verkställighet är möjlig eller om verkställighetsanvisningar ska ges. Det skapar också ytterligare problem för den som ska verkställa, oavsett om det är Migrationsverkets mottagningsenhet eller om det är polisen.

Otydligheten i fråga om 12 kap. 19 § slår också igenom på säkerhetsärenden. Vi ser inte att man gör en ordentlig prövning av om det föreligger ett absolut verkställighetshinder mot bakgrund av att 12 kap. 19 § innehåller ett lagtekniskt fel. Man hänvisar där inte till att det är ett absolut hinder, utan man säger att man också ska fundera kring om den sökande, den berörde, har haft möjlighet att framföra omständigheterna tidigare. Jag tycker att polis och Migrationsverkets mottagningsenheter har hamnat i en svårare situation än vad som har gällt tidigare.

Lars Kronberg, Säkerhetspolisen: Jag vill bara lämna en kort kommentar till den här sekretessproblematiken. Vi lägger – tro det eller inte – mycket energi på att faktiskt delge så mycket som möjligt i förhöret med utlänningsenheten. Utan att avslöja källor, eller så, berör vi de omständigheter som vi då finner kan utgöra säkerhetshot. Det gör vi i förhörssituationen. Vi har dessutom en strävan att i yttrandet göra det så öppet som möjligt. Det blir tyvärr inte alltid så väldigt mycket. Men det gäller det som går att delge utlänningsenheten och hans eller hennes ombud. I vissa fall, om det innehåller sekretess, sker det med sekretessförbehåll, enligt 14 kap. 5 § sekretesslagen. Är det annan hemlig information kan vi skriva det i en hemlig bilaga som då är förbehållen utlänningsenheten. Det är där 14 kap. 5 § kommer in. Så de beslutande myndigheterna, Migrationsverket, domstolen och regeringen får i alla fall del av detta. I slutändan får ju regeringen alltid del av det material vi har, om inte skriftligt så i muntliga föredragningar. Det var en kort kommentar.

Fredrik Malm (fp): Herr ordförande! Jag har två frågor. Den första är av ganska generell karaktär till företrädare för polisen. De rättskipande myndigheterna har begränsade resurser – det vet vi. Det finns många olika

typer av brott som ska prioriteras. Det kommer ofta från politiskt håll krav på att en viss typ av brottslighet är viktig att bekämpa. Nästa dag är det en annan typ av brottslighet som är viktig att bekämpa och så vidare.

Rimligen borde det finnas en rad olika brott som har högre prioritet för polisen att ta itu med än att försöka leta upp människor som gömmer sig i Sverige för att undvika avvisning. Jag tänker på grova våldsbrott, organiserad brottslighet och mycket annat.

Här får man då höra att man oftast får information om var en person som har fått ett avvisningsbeslut befinner sig genom en trafikkontroll, i samband med någon allmän polisiär åtgärd eller en granskning av någon restaurang och så vidare. Då har jag en ganska enkel fråga: Hur mycket prioriterar egentligen polisen arbetet med att hitta gömda asylsökande? Och i relation till annan typ av brottslighet är frågan också: Hur högt är det rimligt, med tanke på de resurser vi har och på hur vårt land ser ut, att prioritera det här? Vilken tyngd har frågan egentligen?

Sedan är det en konkret fråga till företrädaren för Amnesty. Sverige får, kan man läsa ibland, internationell kritik i samband med avvisningsärenden och annat. Man får däremot ganska sällan höra hur det ser ut i andra jämförbara länder, EU-länder exempelvis. Är Sverige ett förhållandevis mindre dåligt land i sammanhanget? Eller utmärker vi oss på olika sätt jämfört med exempelvis Beneluxländerna eller Norge eller Danmark, länder som är ganska lika vårt land?

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Herr ordförande! Nej, för att vara konkret, det här är ingen prioriterad verksamhet inom polisen. I storstäderna har man naturligtvis större resurser än på mindre orter, men någon prioriterad verksamhet i det stora polisiära arbetet är det inte.

Sedan vill jag bara lägga till en sak. Det är inte bara i kontroller som man får information, som du nämnde. Man får också tips från personer, kanske till och med från dem som gömmer människor och som börjar tröttna på det.

Per Stadig, Sveriges advokatsamfund: Man kan lägga något till det här generella. Om man över huvud taget ska få en respekt hos allmänheten för verkställighet, vare sig det sker med tvång eller på annat sätt, måste man ju ha en lagstiftning som folk förstår. Anders tog upp 12 kap. 19 §, som handlar om verkställigheten. Det är så uppenbart en bestämmelse som strider mot andra bestämmelser i svensk lag och mot konventioner som vi har tillträtt. Att över huvud taget ha en bestämmelse där man säger att det måste vara helt nya omständigheter som inte har prövats tidigare när det rör sig om ett absolut verkställighetshinder är märkligt. Jag kan inte förstå hur det har passerat genom riksdagen, men det har det uppenbarligen gjort.

Det finns en annan bestämmelse. Det är bestämmelsen i 5 kap. 3 § utlänningslagen, där det står att man ska bevilja en person uppehållstillstånd som är gift med någon som endera är svensk eller har tillstånd här. Kravet är då att personen söker utifrån. Det är väldigt svårt att förstå varför man

ska lämna till exempel sin fru som är gravid för att resa till ett annat land och där ansöka om uppehållstillstånd när det inte krävs någon som helst utredning utan endast att verket fattar ett beslut om tillstånd.

Jag har aldrig träffat någon människa som kan förstå logiken bakom en sådan bestämmelse. Det gör naturligtvis att man tappar respekt för frågan kring verkställighet. Det finns mycket att säga om det här, men min allmänna uppfattning är att det bör vara verket som hanterar verkställighet hela vägen. I den mån det behövs tvångsåtgärder får man överlämna de enskilda bitarna åt polisen för att sedan återta ärendet och fortsätta handläggningen. Då tror jag att det är mycket lättare att få respekt för detta.

Sedan finns det kanske en filosofisk fråga för riksdagen att fundera på. Man kan titta på vad varje verkställighet kostar och på hur få ärenden som över huvud taget verkställs med tvång. Är det ett system som man ska fortsätta att ha? Det finns anledning att fundera på det. Pengarna används inte särskilt effektivt – det är min uppfattning.

Helena Rivière (m): Herr ordförande! Henrik Winman sade att identitetsfrågan är svår. Jag skulle vilja veta vad Migrationsverket känner till om skälen bakom att så många som 90 procent kommer utan pass. Och jag skulle vilja veta hur ni gör för att fastställa människors identitet i det läge ni då befinner er.

Mikael Ribbenvik, Migrationsverket: Herr ordförande! Det är en komplicerad fråga. Du frågar varför folk kommer utan pass. Det kan vi kanske inte svara på helt och hållet. Det finns olika orsaker. Det finns en skala. Det finns folk som avhänder sig identitetshandlingar, eftersom det kommer att försvåra en eventuell framtida verkställighet – så klart. Men det ligger också i sakens natur att en person som flyr från sitt hemland kanske inte alltid kan ha handlingarna. Det finns hela den skalan. Det vi kan göra är att förklara för personen varför det är viktigt att man kan presentera sin identitet. Det är ju för att vi ska kunna avgöra ärendet. Det är svårt för oss att pröva ärendet utan att veta var personen kommer ifrån.

Men det finns olika delar när vi vill veta identiteten. Det vill vi till exempel, som jag sade, för att kunna pröva ärendet. Men det gäller även för framtiden, om man söker medborgarskap till exempel eller för det fall man har fått ett avslag och ska åka hem. Vi har olika intresse i olika delar av processen av identitetshandlingarna.

Madelaine Seidlitz, Amnesty International: Jag vill svara på den förra frågan också, om jag får. Jag har bara några korta kommentarer vad gäller 12 kap. 19 §. Amnesty instämmer i att den är otydlig och även står i strid, som man kan tolka den i varje fall, med våra folkrättsliga förpliktelser vad gäller absoluta verkställighetshinder. Vad gäller vilka som ska hålla i verkställigheterna instämmer Amnesty också i vad FARR och Advokatsamfundet säger i den frågan. Det vore tydligare om Migrationsverket höll i verkställighet från början till slut med någon form av handräckningsstöd när så behövs från polisen.

Sedan gällde det Sverige jämfört med övriga EU-länder. Såvitt jag vet – nu är jag ingen expert på alla länder, långt därifrån – sticker vi inte ut i någon högre utsträckning på något negativt sätt. Det finns också positiva dimensioner i det svenska samhället, det civila samhället. Vi har en förhållandevis bra dialog med myndigheter och med beslutsfattare. Det är långt svårare i en del andra länder.

ID-frågan måste jag bara kommentera. Nu har man i och för sig förändrat det sätt på vilket man beskriver ID-problematiken lite. Men i fråga om att mellan 90 och 93 procent av alla asylsökande just inte kan styrka sin identitet så gäller det enbart vid ansökningstillfället och bara passhandling. Det förs alltså ingen statistik över vilken form av handlingar som kommer fram under ärendetidens gång, och vi vet att ett stort antal asylsökande faktiskt kommer att i varje fall kunna göra sin identitet trolig. Det är viktigt att det också kommer fram och att man inte på det här sättet faktiskt nästan misstänkliggör asylsökande på ett sätt som kan spela andra mindre goda krafter i händerna.

Michael Williams, FARR: Jag vill lägga till att det är intressant att jämföra med hur många som visade handlingar innan vi tillträdde Dublinkonventionen, som i dag är Dublinförordningen. Jag tror att det var över 60 procent av de asylsökande som då lämnade fram ID-handlingar. Det är i mångt och mycket första asyllands-principen och Dublinregler som människor försöker att undvika att hamna i. Och i och med att de kan röra sig fritt när de har kommit in i EU kan en del ha vistats i andra EU-länder. Men de vill inte att det ska komma fram, för då är det beslut om avvisning till det landet. En del av det problemet, från myndigheternas sida, kommer att lösas med den nya viseringsdatabasen. Oavsett om de har handlingar eller inte framöver kommer man att kunna säga: Du reste in i det gemensamma området genom det landet. Migrationsverket räknar i sina prognoser med att det om ett par år blir färre asylärenden som Sverige kommer att behöva pröva fullt ut.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Jag ska fatta mig mycket kort. Michael Williams sade egentligen precis det jag tänkte säga. Man vill inte visa sina handlingar av ytterligare en anledning än dem som Mikael Ribbenvik nämnde. Man vill nämligen inte visa varifrån man kommer. Sedan ska vi också ha klart för oss att de flesta asylsökande, enligt min uppfattning i alla fall, inte reser in över en passkontroll i dag, utan de reser inom Schengen. De har tagit sig in i Schengenområdet. Sedan är det ingen gränskontroll. Då uppstår det här fenomenet när man söker asyl.

Inger Davidson (kd): Tack för all information som vi har fått! Det har varit väldigt värdefullt, tycker jag. Det är naturligt att det är den verkställighet som går snett som vi får reda på. Vi får ju hoppas att den stora massan av verkställighetsärenden går bättre till än dem vi hör om normalt.

Men det måste ju ske en förbättring. Det måste bli en likvärdighet över hela landet. Då är det väldigt viktigt med utbildning. Nu sade Hans Rosenqvist att ni ska tillsätta en utredning. Ni visste inte vem som skulle utreda, men ni skulle i alla fall ha en utredning om hur verkställigheten kan bli bättre. Då undrar jag om det i direktiven till den finns tydligt sagt att ni ska samarbeta med frivilligorganisationerna, som har ett väldigt engagemang och en kunskap i de här frågorna. De kan bli väldigt värdefulla. Om inte så är fallet skulle jag önska att ni verkligen blev tydliga här, så att det på ett strukturerat sätt blir ett samarbete och en dialog med frivilligorganisationerna. Det andra gäller naturligtvis de etiska reglerna, att det görs väldigt tydligt inför framtiden vad som ska gälla och inte.

När det gäller Kriminalvårdens transporttjänst undrar jag också över utbildningen. Jag hör nämligen att antalet psykiskt sjuka som utvisas ökar. Där ligger kanske det som vi har talat om nyss, besväret och svårigheterna. Då är det ju också viktigt att det finns relevant utbildning där.

Sedan har jag en sista fråga. Polismyndigheten kan ju, om den anser att ett utvisningsfall är tveksamt, lämna över ärendet till Migrationsverket. Händer detta över huvud taget? Och i vilka fall händer det? Det skulle jag vilja veta.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Jag har inte direktiven för den här utredningen med mig, men jag har bestämt för mig att det inte finns något direktiv för utredaren att samråda i själva utredningen. Däremot ska utredaren titta på det framtida samarbetet med frivilligorganisationer. Etiken kommer naturligtvis också att tas fram ordentligt när det gäller de föreskrifter och allmänna råd som jag nämnde inledningsvis.

Hur var den tredje frågan?

Inger Davidson (kd): Jag undrade om det över huvud taget händer att polismyndigheten säger att det faktiskt inte funkar och att man lämnar tillbaka ärendet. Man har sett exempel på där det borde ha hänt. Jag undrar om det händer.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Jag skulle naturligtvis också vilja se de fallen. Vi gör tyvärr inte det, vilket inte betyder att jag bestrider att du har sett det. När polismyndigheten ska verkställa ett sådant beslut och det kommer fram nya skäl eller utlänningen åberopar nya skäl har polismyndigheten en skyldighet att uppmärksamma Migrationsverket på detta. Det är ingen tvekan om detta. Jag hoppas att du inte har sett för många fall i den här vägen.

Göran Stenbeck, Kriminalvården: Utbildningsfrågor är oerhört viktiga för den personal som utför de här uppgifterna. Vi har i vår tjänst lite drygt 60 personer som på heltid jobbar med avvisningar. Vi satsar mycket på utbildning. Vi är väldigt tydliga med att arbetssättet ska vara humant. Det ska ske med respekt för den enskildes integritet. Det ska vara en säker avvis-

ning som genomförs. Vi ger tid till vår personal att efter varje uppdrag reflektera över uppdraget, hur det har genomförts, vad som har gått bra och om vad som har gått mindre bra. Vi lägger väldigt mycket tid på detta.

Vi ger personalen regelbunden utbildning i konflikthantering. Målet är att samtliga anställda ska vara med på sådana träffar sex gånger per år. Vi satsar i storleksordningen två–fem dagar årligen på kompetensutveckling för den grupp som jobbar med de här ofta väldigt svåra och besvärliga uppdragen.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Jag har bara en liten kommentar. Med anledning av den här diskussionen och frågorna som uppkommer kan man få för sig att vartenda fall är komplicerat och stökigt. Så är det långt ifrån. Det kanske är 5 procent som innebär reella problem. Resten går bra.

Jean-Luc Martin, FARR: Jag vill påminna om att vi för många år sedan hade en jättefin dag på Polishögskolan där man diskuterade gränsfall vid användande av överväld vid avvisningar, både vid förvaret och vid flygplatser. Jag tycker att det var oerhört givande att lära känna de här situationerna. Vi kunde ha en öppen dialog. Det var ungefär 60 poliser. Det var en studentpräst som hade ordnat det. Jag skulle gärna vilja se det igen.

Lars Gustafsson (kd): Herr ordförande! När man kommer sent in här är det många frågor som redan har passerat. Jag har en liten följdfråga till Inger Davidsons fråga. Jag tänker på den hantering som har varit ett problem. Om det är så att det finns kunskap om personens hälsotillstånd eller annat, hur ställer sig polisen då till möjligheten att över huvud taget kunna verkställa utvisningen? Kan man påtala att den här personen faktiskt inte kan få en verkställighet av utvisningen? Finns kunskapen om den enskilda personen som ska utvisas hos polisen? Var kommer den information ifrån? Hur kan man göra ett utbyte gentemot den myndighet som har beslutat detta? Det kan ju hända ganska mycket under ett antal månader innan själva beslutet har fattats och utvisningen sker. Vi har hört exempel på fall som tydligen har misslyckats. Hur skulle polisen kunna förbättra detta?

Eva Johnsson (kd): Min fråga berör verkställighet av beslut där barn är inblandade. Vi har inte berört det så mycket över huvud taget under den här stunden. Jag skulle gärna vilja ha en kommentar från FARR om vad ni har för intryck av hanteringen när barnen är involverade. Handskas man med det på ett bra och korrekt sätt? Eller har ni något annat intryck? Sedan vill jag gärna ha en uppföljande kommentar från Rikspolisstyrelsen när det gäller barn som är involverade. Jag undrar också om man har något särskilt fokus just på barn i utbildningen för poliser.

Michael Williams, FARR: Jag vill påminna om att FARR är en väldigt liten organisation som inte har några anställda och ganska få möjligheter att ”kolla läget” i stort. Det är bara bitvis som vi har kunskaper om området mer direkt.

Vi vet att Migrationsverket har satsat väldigt stort på att lyfta fram barnperspektivet i alla sammanhang. Förmodligen har polisen inte jobbat lika intensivt med det i förhållande till asylsökande barn. Det problem som oftast dyker upp är splittrade familjer där polisen kanske kan verkställa utvisningen av mannen medan hustrun och barnen håller sig gömda. Det är inte så lämpligt med tanke på barnkonventionens stadgar om att barn har rätt bägge föräldrarna. Men då talar polisen om att det är föräldrarnas eget val, och då får de stå för det. De har till uppgift att verkställa utvisningsbeslutet och anser att de handlar rätt. Men för de enskilda barnen har det naturligtvis digra konsekvenser att leva på det sättet.

Vi ser på statistiken över förvarstagande av barn att det är relativt få som tas i förvar. Det var tolv stycken nu de två första månaderna. Som har nämnts tidigare är lagstiftningen restriktiv där. Det ska finnas synnerliga skäl för att det ska vara sex dygn. Det normala är tre dygn.

I de barnfamiljer som har varit länge i Sverige är det naturligtvis en väldigt tuff situation för barnen själva att lämna kamrater, skolgång och i en del fall hemma i ett land som de knappast känner till.

Polisen utgår oftast ifrån att det är ett beslut att fatta. De gör kanske inte en egen värdering av vad som är till barnets bästa. Man litar fullt ut på de ansvariga myndigheternas slutsatser.

Det är ganska svårt att vända sig till Europadomstolen eller Kommittén mot tortyr i barnärenden. Men ibland har föräldrarna varit i en sådan situation att vi som förening har lyckats att få inhibition i Kommittén mot tortyr. I en del av dessa fall blev de kvar i Sverige tillräckligt lång tid för att kunna få del av den tillfälliga lagstiftningen.

Men generellt sett, och internationellt sett, måste man ändå erkänna att det i Sverige finns ett oerhört starkt stöd för barnperspektivet och barnens rättigheter. Vi skämmer inte ut oss på en europeisk nivå.

Det som vi i föreningen nyligen har lyft fram är att när barnen är utvisningshotade men ändå går i skolan är det viktigt att man i den pågående utredningen hittar sätt att göra skolan till en fredad zon. Vi känner till polisdistrikt där man själva har kommit överens om att aldrig gå in i skolor för att leta efter barn. Vi är väldigt glada för sådana lokala initiativ.

Men den frågan visar också på svårigheten att med polisens nuvarande struktur kunna känna att det blir en enhetlig tillämpning. För några år sedan såg vi att olika polisdistrikt hade olika inställning till huruvida man skulle jaga dessa barn eller inte. I mitt hemlän, Dalarna, gick polischefen ut med att man inte skulle leta rätt på dessa barn. Men han fick kritik från andra delar av landet. Därför vore det naturligtvis önskvärt att kunna nå en nationell konsensus kring dessa frågor där barnets bästa kommer i främsta rummet.

FN:s barnkommitté, som övervakar tillämpningen, har vid ett par tillfällen uttryckt kritik mot Sverige, först för att gömda barn inte hade rätt till skolgång. Då var regeringen lyhörd och ändrade på lagen så att de nu har tillgång till detta. Nej, förlåt, det är skolgången som är kontroversiell. Det

som inte är kontroversiellt är rätt till sjukvård under den tid som man håller sig undan. Det är glädjande, men i praktiken finns det en hel del människor som ändå är rädda att ge sig till känna. Det kanske kan väcka frågan om inte sjukhus och vårdinrättningar också skulle vara områden där polisen lämnar människor i fred för att denna rättighet ska kunna få effekt i verkligheten.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Herr ordförande! Det blev ett litet glapp här mellan frågorna och svaren. Jag ska se om jag kommer ihåg frågorna.

Jag tror att Lars Gustafsson frågade hur polismyndigheterna bedömer hälsotillståndet. När polisen får ett sådant ärende överlämnat till sig finns det också en genomgång av hälsotillståndet om det är någonting som är alarmerande. Det är självklart att man ser till att personen i fråga får de mediciner och annat som behövs om nu verkställigheten ska genomföras.

Sedan finns det också en möjlighet för polismyndigheten att enligt utlänningslagen vända sig tillbaka till Migrationsverket – inte lämna tillbaka ärendet – men underrätta om praktiska svårigheter att genomföra den här verkställigheten. Då får vi alltså råd från Migrationsverket hur vi ska bete oss i det enskilda fallet.

Sedan hade du förmodligen en fråga till, men den har jag tappat bort.

Lars Gustafsson (kd): Det var huvudfrågan. Hur kan man förbättra den här kommunikationen från er sida? Detta finns ju i 17 §. Hur kan man förbättra den här situationen så att vi slipper de här problemen med att man hämtar en person och inte riktigt vet hur tillståndet är? Då kan man hamna i den här ganska olyckliga konflikten. Det är de ömmande fallen som tas upp i medierna, och dem vill alla parter undvika. Hur kan polisen förbättra hanteringen av det enskilda fallet? Det var slutfrågan.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Jag tror att det enda och bästa sättet är att man har en kommunikation på lokal nivå mellan Migrationsverket och den lokala polismyndigheten. Jag tror att det är det enda svaret på frågan.

Sedan har vi frågan om det finns någon särskild utbildning för att verkställa beslut som berör barn. Det finns inte. Det kommer naturligtvis också att ingå i de allmänna föreskrifterna och allmänna råden som vi håller på att utarbeta. Men vi ska komma ihåg att det ofta inte är polisen som eskorterar, utan det är personal från transporttjänsten som genomför det praktiska. Så är det många gånger i alla fall.

Och sedan skulle jag nog vilja kommentera lite grann av det som Michael tog upp här om splittringen. Han svarar egentligen själv på det och sade det som jag tänkte säga. Jag vet inte om jag uppfattade Michael rätt. Sade du att man splittrar föräldrarna från barnen? Det tror jag aldrig har förekommit om det inte är säkerställt att det finns någon vårdnadshavare för barnen, antingen i hemlandet eller här i Sverige, om man nu skulle skicka hem föräldrarna. Det måste vara undantagsfall.

Jag undrar om det över huvud taget förekommer hämtning i skolan. Jag skulle vara tacksam om jag fick konkreta besked, inte här i kammaren men i ett enskilt samtal. Sedan vet jag inte om jag tycker så förskräckligt mycket om orden att man jagar barn. Det låter lite väl dramatiskt.

Per Stadig, Sveriges advokatsamfund: Det gäller frågan om hur man hantear folk som är sjuka. Skulle den här personen sitta i förvar har han eller hon efter tre dagar rätt till ett offentligt biträde som kan jobba med de här frågorna. Men då borde det förordnandet omfatta även möjligheten att ge in en ansökan om verkställighetshinder enligt 12 kap. 18 eller 19 §. Så ser det inte ut i dag. Jag skulle vilja se en förändring av den bestämmelsen.

Kurt Kvarnström (s): Herr ordförande! Jag har två frågor. Den första vill jag ställa till Migrationsverket, polisen, Säpo, transporttjänsten och även till Sveriges advokatsamfund. När vi införde NIPU hade vi en stor diskussion om tolkfrågorna. Det har inte nämnts alls i den här utfrågningen. Jag skulle gärna vilja få en kommentar om hur läget är i dag. Hur ser rättsläget ut i de sammanhangen? Det är ju rätt så komplicerat, speciellt för Säpo och även för transporttjänsten. Hur ser det ut när det gäller tolkfrågorna i dag? Finns det frågor där som är komplicerade och som behöver ytterligare kompletteringar när det gäller rättssäkerhetsfrågorna?

Min andra fråga ställer jag till Rikspolisstyrelsen. Har man, med anledning av den inspektion man har gjort, hittills dragit någon slutsats om att förändra sitt arbete i de mindre distrikten där det finns en skillnad i hanteringen av de svåra frågorna? Eller avvaktar man den utredning som eventuellt kommer så småningom?

Fredrick Federley (c): Jag har försökt att konkretisera mina frågor. Jag ställer dem till den som känner sig mest träffad. Först skulle jag vilja ställa en fråga om förhandlingsresorna. I hur många fall fungerar dessa förhandlingsresor? Det vore också intressant att veta hur man resonerar när det är någon som har sökt asyl i Sverige och vi åker ned och förhandlar med länder som till exempel Iran. Är det effektivt? Fungerar det? Är det någonting vi borde fortsätta med? Jag är själv djupt tveksam till det.

Hur hanterar man den som det berör i frågan om förhandlingsresorna? Om det är så att man måste stanna flera nätter, har man då säkerställt att den det berör faktiskt har rätt ackommodationer, att man har övernattnings och att han eller hon inte bara lämnas på flygplatsen? Det har vi sett i flera ärenden. Befinner de sig på flygplatsen vet vi att de inte kommer in i landet, och de kommer inte heller ut från flygplatsen.

När vi sedan kommer till förvarsverksamheten är jag en ganska skeptisk till bilden man målar upp – att är det bara handlar om ett par dagar. Vi vet att det finns fall där det har handlat om flera år som man har suttit i förvarsverksamheten. Så det vore lämpligt att vi i riksdagen diskuterade en tidpunkt för längsta möjliga förvarsverksamhet. Det gäller framför allt människor som befinner sig i ett limbo mellan sitt hemland och Sverige. Vi kan ta Vietnam som ett exempel där man inte är välkommen hem och där

ambassaden vägrar att erkänna att man är medborgare och fortsätter att hävda att det är något fel på handlingarna. Därmed kan man inte skickas hem. Finns det inte en risk att man då kan hamna månad in och månad ut i förvaret?

Lars Kronberg, Säkerhetspolisen: Det var väl tolkfrågan som var aktuell för oss. Vi använder i huvudsak våra egna tolkar som är säkerhetsprövade hos oss. De arbetar också under sitt eget tjänstemannaansvar i de förhör vi utför. Det som kan vara ett bekymmer är att vi ibland ställs inför språk där det i princip inte finns någon i Sverige som kan tolka utan att vara partisk. Det är väldigt knepiga frågor. Det har hänt någon gång att vi har samverkat med en nordisk säkerhetstjänst, till exempel, som kan garantera att tolken är objektiv. Det är så långt jag kan svara på den frågan för vår del.

Göran Stenbeck, Kriminalvården: Det är relativt ovanligt att tolkar är med på förpassningsuppdragen. I de fall tolkar är med är den verkställande polismyndigheten som har fattat beslutet och lagt in det i den beställning som kommer över till oss. Det finns väl egentligen två skäl till att tolkar är med. Det kan vara för den förpassades skull. Det bedöms att det är väldigt viktigt att det finns en möjlighet att ha en bra kommunikation mellan eskortör och den som ska förpassas. Det är ett skäl.

Det andra skälet är egentligen när vi kommer in på nästa fråga. Det gäller nödvändigheten av kontakter med mottagandelandets myndigheter. Vi kommer in på de så kallade förhandlingsresorna. Där kan det finnas tolkar med. Men det är ovanligt att tolkar är med på de här uppdragen.

Michael Williams, FARR: I vår tidskrift har vi under årens lopp uppmärksammat en tendens hos myndigheter att gärna söka lägsta tänkbara kostnad för tolkupdrag. Man anlitar inte dem som har lite högre utbildning och bättre kompetens i den utsträckning som man borde. Det är en rättssäkerhetsfråga. Det är naturligtvis svåra avvägningar. Vi skulle gärna vilja se att man satsar mer på tolkutbildningar generellt i landet och att myndigheter i samband med de väldigt tunga rättssäkerhetsaspekter som gäller i asylärenden och även kanske i förhandlingar kring verkställighetshinder i större utsträckning försäkrar sig om så hög kompetens som möjligt.

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Herr ordförande! Det mesta är väl sagt när det gäller tolkfrågorna. Rikspolisstyrelsen har ett avtal och det innebär att polismyndigheterna ska använda godkända tolkförmedlingar. Det står också i förvaltningslagen att man ska använda tolk. Jag utgår ifrån att så sker när det behövs.

Det var en fråga om hur de mindre polismyndigheterna ställer sig inför den här utredningen som komma skall. Det är inte så att man lägger ned sin verksamhet, utan den fortsätter som vanligt i väntan på att utredningen kommer i gång och framför allt på att den avslutas.

Jag har ingen procentsats på hur många förhandlingsresor som fungerar och hur många som inte fungerar, men visst händer det att man får resa tillbaka i oförrättat ärende. Det är inte bra. I de föreskrifter som vi i dag har står det att man ska vara nästintill övertygad om att det här kommer att lyckas. Det är så, som jag tror att Michael sade, att det kostar pengar att resa utan att det blir något resultat.

Fredrick var tveksam när det gäller att resa till Iran på en sådan här förhandlingsresa. Jag är inte tveksam till det. Jag är helt övertygad om att man inte ska göra det. Man kommer tyvärr inte in där. Iran är ett land som inte släpper in sina egna medborgare även om man vet att personen är medborgare om personen inte själv medverkar till att skriva under en resehandling. Det är inte så särskilt svårt att räkna ut hur många som vill göra det som inte vill åka hem – noll.

Det står också i våra föreskrifter att om en sådan förhandling inte lyckas ska man givetvis ta tillbaka personen till Sverige. Man lämnar inte kvar någon på en flygplats. Det har kanske varit några misslyckanden på det området, men det får inte upprepas.

Det fanns också en fråga om en längsta tidsgräns för hur länge man ska kunna ha personer i förvar. Vi vet också att det finns de som har suttit i mer än ett år, och det är inte särskilt lyckat. Men samtidigt är det väldigt lätt att ta till uttryck som ”att man får väl skylla sig själv då”. Man kan naturligtvis ta fram sina handlingar. Men till sist måste man också ge upp. Representanten från Migrationsverket var ju också inne på det i sitt inledningsanförande. Kommer man inte längre upphör förvaret.

Men sedan har vi också överklagningsmöjligheten till länsrätten. Där tittar man naturligtvis på vad som händer i ärendet. Avancerar det något eller sitter personen bara månad efter månad i förvar? Då upphäver länsrätten detta beslut.

Hillevi Engström (m): Jag ska ta en mycket kort fråga. Hans Rosenqvist var inne på frågan om den inre utlänningskontrollen och dessa 10 000 efterlysta utlänningar i Sverige och sade att det mest var slumpen som avgjorde om de anträffades eller inte. Jag skulle vilja höra vad Rikspolisstyrelsen har för inställning till att det är slumpen som styr. Det borde inte få vara på det sättet. Efter en viss tid – det kan vara fyra år – inträder ju också preskription. Jag har själv varit med i Utlänningsnämnden där man har beviljat uppehållstillstånd till utlänningar på grund av att polisen inte ens har eftersökt dem. Jag tycker inte att det är rimligt i förhållande till att man faktiskt ska återvända frivilligt och de flesta ändå gör det. Man bör inte få uppehållstillstånd för att man håller sig undan. Jag tycker att polisen ska vara mer aktiv där.

Tomas Eneroth (s): Jag har en fråga till Gustaf Lind, statssekreterare på Justitiedepartementet. Med anledning av den hearing vi har haft här i dag undrar jag om regeringen överväger någon åtgärd för att få bättre, rättssäkrare och effektivare verkställighetsinsatser? Jag vet att identitetsfrågan har

varit diskuterad och utredd några gånger tidigare. Finns det några initiativ från Justitiedepartementet och regeringen att vänta när det gäller att säkerställa identitet?

Hans Rosenqvist, Rikspolisstyrelsen: Visst är det så, Hillevi, att man skulle önska att det var mer aktivitet på det här området. Men det är ju också frågan om uttrycket nålen och höstacken. Man har inte mycket att gå på. Var ska man leta efter dessa personer? Personligen tror jag att många av dem inte ens är kvar i Sverige, men det vet vi inte om.

Jag var kanske lite vårdslös i inledningen. Det är självfallet så att man går igenom och tittar på tänkbara uppslagsändar och så vidare. Men när man har gjort några försök och det inte ger någonting vet man inte vad man ska göra, och då blir det slumpen. Det är naturligtvis inte bra. Jag har också sett vid inspektioner att polismyndigheter inte har gjort ett enda dugg. Det är katastrofalt, men numera gör de det.

Gustaf Lind, Justitiedepartementet: Jag tackar för en intressant hearing. Jag tackar också för att jag fick den sista frågan så att jag kan få komma med ett slutord, eller kanske inte. Vi jobbar med översynen av NIPU. Då kommer sådana här frågor med. Vi jobbar med direktivet just nu. Det var någon som nämnde det tidigare. Aspekterna på rättssäkerheten kommer in i den översynen.

En viktig sak att peka på när det gäller identifikation är det gemensamma viseringssystem som EU bygger upp. Michael nämnde det tidigare här. Det är en väldigt central fråga som vi arbetar med för att få det att fungera smidigare och bättre på många olika sätt.

SfU:s ordförande Gunnar Axén (m): Dessa frågor engagerar många. Många har ställt frågor, och vi har fått svar och kommentarer. Tyvärr hinner inte alla ställa sina frågor. Jag hoppas därför att de olika medverkande har möjlighet att mötas efter att vi avslutat utfrågningen för att öga mot öga kunna dryfta en del intressanta gemensamma frågeställningar.

Detta är en verksamhet som måste bedrivas på ett humant, värdigt och rättssäkert sätt. Det tror jag att vi alla är överens om. Jag är övertygad om att det bästa sättet att slå vakt om dessa värden är genom att hålla diskussionen levande. Det har vi bidragit till att göra i dag.

Jag tackar våra gäster, utskottets ledamöter samt åhörare och ber härmed att få förklara utfrågningen avslutad. Tack så mycket!